

„Să fim întotdeauna conștienți că felul în care fiecare colectiv de oameni ai muncii realizează planul din domeniul său de activitate constituie contribuția sa la îndeplinirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, la politica de colaborare, de pace, la întărirea independenței și suveranității României, la ridicarea nivelului de trai al întregii națiuni!”

*o generoasă concluzie
la marile adevăruri
pe care le-a evidențiat*

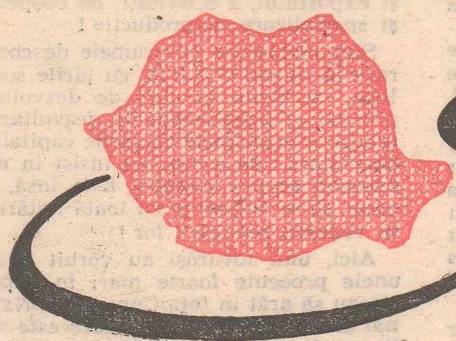
CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, într-o atmosferă de puternică angajare patriotică, de înaltă responsabilitate revoluționară, în zilele de 4 și 5 februarie 1988, în Capitală a avut loc Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

În cadrul înaltului forum al democrației muncitorești-revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvîntare, urmărită cu viu interes și deplină aprobare de către cei prezenți.

Publicăm acest mobilizator document în paginile 2-3-4-5.

Să privim chipul țării

Două decenii de strălucită confirmare a unei mari idei: județele

Se împlinesc două decenii de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, act politic de excepțională importanță pentru destinul României, vital — cum avea să ne-o confirme istoria acestui arc de timp — pentru întreaga dezvoltare a patriei, pentru progresul general al societății noastre. Organizarea județelor ca unități de bază în conducerea activității teritoriale țării a demonstrat justetea politicii partidului, patriotismul fierbinte, clarviziunea și luciditatea gândului care a stat la temelie acestui act istoric.

A fost realizat în acest răstimp un complex economic modern, în care se îmbină toate ramurile industriei, precum și industria cu agricultură, un complex aliniat competiției mondiale, fapt care situează România printre țările cu cea mai ridicată rată de creștere economică. Prin investițiile alocate, zestre județelor a sporit de câteva ori, unele chiar de 10 ori sau mai

mult, zestre dobîndită de la constituirea lor și care înseamnă deopotrivă industrie și agricultură, adică o bază puternică pentru îndeplinirea fără precedent pentru țara noastră, în plan social. Nu există astăzi nici măcar un singur oraș, mare sau mic, care să nu-și fi schimbat spectaculos înfățișarea, începînd cu locuințele și continuînd cu magazinele moderne, cu străzile și bulevardele aerisite, înfățișare ce le alătură orașelor lumii.

Dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu al patriei — a orașului și a satului, deopotrivă — creșterea potențialului său industrial, sporirea producției pe locuri sînt factori hotărîtori pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului, constituind fundamentul pe care s-au dezvoltat puternic învățămîntul, știința și cultura.

S-a construit mult, frumos și durabil în România în

acești 20 de ani, s-a construit acolo unde speranțele n-aveau nici puterea să fie rostite. S-au înălțat construcții de locuințe, spitale, școli și, în primul rînd, platforme industriale în localități condamnate altădată la anonimat și mediocritate.

Dacă istoricul Congres al IX-lea numără printre virtuțile sale și descoperirea vocației pentru industrie a locuitorilor României, fără îndoială aceasta s-a putut afirma în întreaga sa plenitudine prin actul organizării județelor ca unități de bază în conducerea activității teritoriale, prin simplificarea acestei organizări astfel încît să permită o dezvoltare rațională, armonioasă și echilibrată a țării, fapt care a condus la asigurarea unei depline egalități în drepturi pentru toți cetățenii României socialiste, la ridicarea gradului de civilizație, a bunăstării întregii națiuni.

Reportajul unui județ: Satu-Mare

paginile 6-7

Iată cum a crescut, iată cum crește

PUTEREA ECONOMICĂ A JUDETELOR PATRIEI

paginile 12-13

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Stimați tovarăși,

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a analizat în spirit de înaltă răspundere obiectivele dezvoltării economico-sociale pe 1988, a dezbătut activitatea consiliilor oamenilor muncii și a stabilit măsurile în vederea perfecționării activității tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare.

În plenară au luat cuvîntul 37 de tovarăși, iar în consiliile și în grupele pe ramuri, 152 de tovarăși. Deci au vorbit în total 189 de tovarăși. Se poate spune că, în acest fel, lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii se pot egala cu un adevărat congres al proprietarilor, al producătorilor, al cadrelor de bază din întreaga noastră economie — care reprezintă acest înalt forum democratic de conducere al activității economico-sociale. **(Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu și poporul!”)**

După cum este bine cunoscut, în Conferința Națională a partidului, în organismele democrației muncitorești-revoluționare și în sesiunea Marii Adunări Naționale, care a avut loc la sfîrșitul anului trecut, s-au analizat pe larg, în spirit critic și autocritic, rezultatele din primii doi ani ai cincinalului 1986—1990 și au fost stabilite măsurile pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului pe 1988 și pe întregul cincinal. Dezbaterile din aceste zile din Consiliul Național al Oamenilor Muncii completează — s-ar putea spune — toate aceste dezbateri democratice și dau o garanție fermă că hotărîrile, planurile și programele ce au fost adoptate răspund pe deplin capacității poporului nostru, oamenilor muncii, forței materiale și umane a construcției socialiste din România. **(Aplauze puternice, prelungite)**

În 1987 s-au obținut rezultate importante în dezvoltarea economico-socială a țării. După cum s-a reținut din Comunicatul publicat recent, producția industrială a crescut cu 4,5 la sută, producția agricolă cu 2,3 la sută. S-a obținut o producție de cereale de peste 31 milioane tone, fiind al doilea an consecutiv cînd obținem — față și de anul precedent — cea mai mare producție de cereale din România.

Venitul național a crescut cu 4,3 la sută. Succese importante s-au obținut în toate sectoarele de activitate. S-a realizat un volum de investiții cu ceva mai mare față de 1986. Practic, se poate spune că ceea ce am îndeplinit în cursul anului trecut — deși nu se ridică la nivelul prevederilor planului — reprezintă, totuși, realizări importante, ținînd seama de problemele cărora a trebuit să le facem față și asupra cărora voi reveni ulterior.

Putem spune, deci, că în primii doi ani s-au făcut pași importanți în realizarea prevederilor planului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, care asigură trecerea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, ridicarea gradului general de civilizație, a bunăstării întregii noastre națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite)**

Toate aceste realizări demonstrează, cu puterea faptelor, justetea programelor, a planului, capacitatea partidului nostru de a asigura aplicarea creatoare a legilor și adevărurilor general-valabile la condițiile și realitățile din România. Toate acestea sînt rezultatul nemijlocit al muncii eroice noastre clase muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a tărînimii, a intelectualității, a întregului popor. Iată de ce, doresc ca și de la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii să adresez cele mai calde felicitări tuturor constructorilor socialismului din patria noastră și urări de noi și noi succese în întreaga activitate închinată patriei, construcției socialismului! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”)**

„Ceașescu, România — stîmna noastră și mîndria!”

Așa cum am menționat, dacă în toate domeniile de activitate am fi lu-

crat mai bine, cu un spirit de mai mare răspundere, de ordine și disciplină, fără nici o îndoială că am fi putut avea realizări mult mai bune. Este bine cunoscut că în prima parte a anului trecut am avut serioase rămîineri în urmă. Este adevărat că, în parte, ele s-au datorat și condițiilor iernii grele pe care am avut-o. Dar, numai în parte, pentru că — dacă discutăm cu toată răspunderea — nu aceste condiții au dus la rămîinerea în urmă, ci lipsa de măsuri necesare, de răspundere în organizarea temeinică a activității chiar în condiții mai grele. Subliniez aceasta, pentru că — discutînd planul pe acest an, mai cu seamă pe primul trimestru — trebuie să avem în vedere și să facem comparația cu o perioadă în care activitatea a fost cu totul nesatisfăcătoare. Noi am discutat această situație în cursul anului trecut, dar o reamintesc acum, pentru că este necesar să tragem toate concluziile din greșelile, din lipsurile care au existat în buna organizare și desfășurare a activității din anul trecut, pentru a nu se mai manifesta asemenea situații și pentru a asigura îndeplinirea neabătută a planului, lună de lună, zi de zi, la toți indicatorii.

Trebuie să facem astfel încît să asigurăm folosirea în cele mai bune condiții a capacităților de producție, a forței creatoare a tuturor oamenilor muncii, a întregii noastre națiuni, în vederea îndeplinirii neabătute a programelor și sarcinilor pe care le avem pentru acest an, pentru întregul cincinal.

Anul acesta se împlinesc 20 de ani de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, de la desființarea raioanelor și regiunilor, de la simplificarea organizării teritorial-administrative și organizarea județelor, ca unități de bază în conducerea activității teritoriale. Viața a demonstrat pe deplin justetea acestor măsuri! Tocmai pe această bază am putut să asigurăm amplasarea mai rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu, dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării, crearea celor mai bune condiții de dezvoltare economico-socială și de asigurare a deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei noastre! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!", „Ceașescu și poporul!", „Ceașescu, România — stîmna noastră și mîndria!”)**

Să privim harta economico-socială a patriei noastre, noile orașe, comune, noile platforme industriale! S-a vorbit aici de dezvoltarea unor județe, de cite 10 ori față de perioada anterioară și sint altele cu o creștere a industriei și mai mare. S-a vorbit de construcții de locuințe, de realizarea unei dezvoltări echilibrate a județelor și a producției pe locuitor — care reprezintă un factor important, pentru asigurarea dezvoltării armonioase a tuturor zonelor, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Tocmai pe această bază s-au dezvoltat puternic învățămîntul, știința, cultura, s-a asigurat realizarea unui procent important din forța de muncă în industrie. Practic, astăzi, industria noastră reprezintă factorul hotărîtor în întreaga dezvoltare economico-socială.

În același timp, s-a dezvoltat puternic și agricultura. S-au obținut creșteri importante în toate ramurile agriculturii, — care sint cunoscute și pe care le vom analiza pe larg la Plenara Consiliului Național al Agriculturii, ce va avea loc la sfîrșitul lunii. De aceea, nu doresc să mă refer acum la ele.

Bazindu-ne pe realizările pe care le-am obținut, avem tot dreptul să vorbim de justetea politicii partidului, de marile realizări ale poporului nostru în construcția socialistă. Toate acestea demonstrează forța creatoare a unui popor care a lichidat pentru totdeauna exploatarea și inegalitatea, a devenit pe deplin stăpîn pe destinele sale și își făurește în mod liber, conștient, viitorul său socialist și comunist! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!", „Ceașescu, România — stîmna noastră și mîndria!”)**

Stimați tovarăși,

Planul pe 1988 prevede o creștere importantă a producției în toate sectoarele economiei naționale. Prevederile planului și programelor pe acest an sînt bine cunoscute, de aceea nu doresc să mă opresc în mod deosebit asupra lor.

Așa cum am stabilit la Conferința Națională a partidului, este necesar ca în anul 1988 să se obțină în toate domeniile cea mai bună producție din cei trei ani ai actualului cincinal.

În dezbateri, tovarășii care au luat cuvîntul au afirmat hotărîrea colectivelor și județelor pe care le reprezintă de a face totul pentru a realiza acest obiectiv.

În prima lună a anului acesta au fost obținute unele rezultate bune, deși mai sînt — așa cum s-a arătat — o serie de rămîineri în urmă. Repet, însă, că în legătură cu ritmurile bune de dezvoltare din luna aceasta, trebuie să avem în vedere că ele se referă la producția foarte mică din ianuarie anul trecut. De aceea, pentru a vorbi de rezultate bune trebuie să ținem seama de prevederile planului! Pentru a ne înscrie în realizarea prevederilor pe acest an, trebuie ca, lună de lună, pînă în decembrie, să menținem, cel puțin, ritmul din ianuarie! Aceasta înseamnă că trebuie să trecem cu toată hotărîrea la buna organizare a activității, în vederea realizării în cele mai bune condiții a planului pe februarie, pe martie, pe trimestrul I și pe întregul an.

La baza întregii activități trebuie să punem realizarea producției fizice în toate sectoarele și, în primul rînd, a producției de export. Am fost informat că, în ședințele pe consilii de ramuri, unele centrale și întreprinderi au încercat să justifice nerealizarea producției de export, încălcînd, de fapt, prevederile planului și legile țării. Trebuie să fie bine înțelese, că realizarea producției de export trebuie să stea în centrul activității și să constituie problema prioritară a tuturor centralelor, întreprinderilor și ministerelor!

Trebuie să se pună capăt cu desăvîrșire practicii vechi — în totală contradicție cu principiile autoconducerii și autogestiei — de a alerga după valoarea producției marfă, prin tot felul de deplasări ale producției dintr-o întreprindere în alta, dintr-o secție în alta. Nu avem nevoie de asemenea activitate economică! Aceasta nu este activitate economică, ci antieconomică, antisocială! De aceea — repet — trebuie să se poarte obligatoriu de la realizarea în întregime a producției fizice, pe sortimente și de calitățile stabilite prin plan și prin contracte — și numai aceasta trebuie să fie considerată că face parte din realizarea planului!

În mod deosebit este necesar să luăm măsuri hotărîte privind realizarea producției de materii prime din țară, a cărbunelui, a petrolului, a energiei electrice și a tuturor celorlalte materiale. Iată de ce mă adresez oamenilor muncii din domeniul minier și petrolier, cu chemarea de a face totul, de a acționa cu întreaga răspundere patriotică pentru realizarea în cele mai bune condiții a producției de cărbune, de petrol, de minereuri, asigurînd, astfel, o cantitate importantă de materii prime necesare economiei naționale!

Același apel îl adresez oamenilor muncii din sectorul energetic, de a acționa cu toată răspunderea pentru buna funcționare a tuturor utilajelor și centralelor electrice, de a asigura energia necesară în conformitate cu prevederile planului!

Mă adresez, în același timp, tuturor colectivelor de oameni ai muncii din siderurgie și metalurgie, din chimie și petrochimie, din construcția de mașini, din industria ușoară, materiale de construcții, din toate sectoarele de activitate, cu chemarea de a acționa cu întreaga răspundere și de a face totul ca și aceste sectoare — ca, de altfel, toate ramurile economiei noastre — să realizeze, în cele mai bune condiții, prevederile planului și programelor pe acest an! Am încrederea că toate consiliile de conducere, oamenii muncii din toate aceste sectoare, din întreaga economie vor acționa cu toate forțele și își vor face datoria față de patrie, față de cauza socialismului în patria noastră. **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”)**

Este necesar ca, în toate sectoarele, să se acționeze cu toată răspunderea în vederea reducerii consumurilor energetice și materiale, a realizării producției cu respectarea strictă a

normelor de consum prevăzute și cu stabilirea de noi căi de diminuare în continuare a consumurilor! De asemenea, trebuie să se intensifice activitatea în vederea recuperării și refolosirii materialelor, pieselor și subansamblelor, acestea reprezentînd o pondere importantă — în unele sectoare de peste 50 la sută — din necesarul de materii prime și materiale.

În acest an trebuie să se realizeze cea mai mare parte a programelor de modernizare și organizare a producției. Rămîinerile în urmă din anul trecut sînt și rezultatul nerealizării acestor programe. S-au discutat toate acestea, dar doresc să subliniez și să atrag atenția tuturor cadrelor de conducere, consiliilor oamenilor muncii din toate domeniile, că trebuie să acționeze, cu întreaga răspundere, în vederea realizării prevederilor acestor programe, a perfecționării și îmbunătățirii lor în continuare!

Se impun măsuri hotărîte pentru organizarea mai temeinică a muncii, a activității de producție în toate sectoarele, pentru îndeplinirea programelor de modernizare, de organizare științifică, de dotare, mecanizare și automatizare a unor procese de producție, asigurîndu-se, astfel, o creștere mult mai puternică a productivității muncii în toate sectoarele.

O atenție deosebită trebuie să se acorde îmbunătățirii calității și ridicării nivelului tehnic al producției, ațit a celei pentru export, cit și pentru consumul intern. Cred că nu este necesar să insist mai mult asupra importanței realizării unor produse de înaltă calitate și nivel tehnic, competitive cu cele mai bune pe plan mondial.

Planul acordă o atenție deosebită problemelor activității economice, creșterii eficienței și rentabilității în toate sectoarele. De altfel, nici nu se poate vorbi de autoconducere, de autogestione fără a porni de la necesitatea unei activități eficiente, cu o rentabilitate maximă în toate domeniile!

În acest an avem de realizat un mare volum de investiții. Trebuie să punem în producție importante capacități de producție, să asigurăm punerea în funcțiune a primelor grupuri energetice nucleare și, în general, să realizăm toate lucrările de investiții și de reparații capitale din domeniul energetic, din toate sectoarele de activitate. Și aici se cere ca oamenii muncii să acționeze cu mai mare răspundere, cu mai multă ordine și disciplină în îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a sarcinilor foarte importante pe care le au în acest sector important al activității noastre economice!

Așa cum am spus, sint bine cunoscute programele și prevederile planului pentru toate sectoarele de activitate. De aceea nu am mai dat cifre. Dar, sint necesare — și insist — măsuri hotărîte în toate sectoarele, în toate unitățile centrale, organele centrale, în vederea îndeplinirii neabătute a tuturor prevederilor planului, pornind — repet — de la realizarea producției fizice în toate domeniile!

O atenție deosebită trebuie să se acorde realizării producției de export și exportului, a activității de cooperare și specializare în producție!

Sint cunoscute programele de cooperare în cadrul C.A.E.R., cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și programele de dezvoltare a relațiilor economice cu țările capitaliste dezvoltate; de aceea, nu insist în mod deosebit asupra acestora. Este, însă, necesar să se acționeze cu toată hotărîrea în vederea realizării lor!

Aici, unii tovarăși au vorbit despre unele procente foarte mari în export. Vreau să arăt în fața Consiliului Național al Oamenilor Muncii care este realitatea în ce privește volumul exportului României. În anul pe care l-am încheiat, exportul a reprezentat circa 17—18 la sută din volumul întregii producții industriale, dar la aceasta adăugăm și producția agricolă. De fapt, în ce privește industria, aceasta nu reprezintă mai mult de 15—16 la sută. Desigur, în cadrul specializării, sint întreprinderi care au o pondere importantă dar, pe total economie, exportul nostru este foarte mic. Am mai atras atenția asupra acestei probleme. Chiar țările socialiste din C.A.E.R. au un export de 30, 40, unele chiar 50 la sută. O serie de țări capitaliste din Europa merg la export chiar cu mai mult de 50 la sută din activitatea lor economică. Deci un export de 15 la sută, sau de 18 la sută din totalul economiei naționale este cu totul nesatisfăcător. Desigur, exportul nu este un scop în sine; nu facem export de dragul exportului! Noi trebuie să facem un import mare de materii prime și materiale. Importăm circa 70 la sută, chiar ceva mai mult, din nece-

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

sarul de petrol care se prelucrează în țară. Importăm peste 90 la sută din minereul de fier, circa 60 la sută din carbunele cocsificabil. De asemenea, importăm în întregime bumbacul, 50 la sută din necesarul de piei de bovine; importăm în întregime nichelul, molibdenul; importăm încă cupru și alte și alte materiale. Și nu e vorba de o pondere mică — la unele, așa cum ați văzut, importăm sută la sută. Toate acestea trebuie să le plătim. Aceasta este una din problemele de bază pentru asigurarea desfășurării normale a activității economice.

Aici, la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, sunt prezente cadrele de bază din economie, conducătorii ministerelor, ai organelor centrale, centralelor, întreprinderilor, sunt prezenți muncitorii, toți cei care au răspunderea în organizarea și desfășurarea

democratice și am și acționat în mod corespunzător, prin adunarea generală, care a luat măsuri pentru a pune ordine în această întreprindere.

Iată de ce atrag atenția cu toată seriozitatea și insist asupra necesității ca, încă din această lună, să se realizeze în întregime producția de export, care, pe ansamblu, nu reprezintă decât circa 18 la sută din întreaga producție industrială. Să facem totul ca, lună de lună, zi de zi, să realizăm cu prioritate exportul, în condiții de calitate stabilite și tot ceea ce este prevăzut în contracte! Așa cum și noi trebuie să fim exigenți față de ce importăm, pentru că s-au recepționat, s-au primit multe mașini, multe utilaje, care nu răspund condițiilor și criteriilor — pentru care s-a plătit — și care nu răspund contractelor și criteriilor prevăzute în contracte.

Stimați tovarăși,

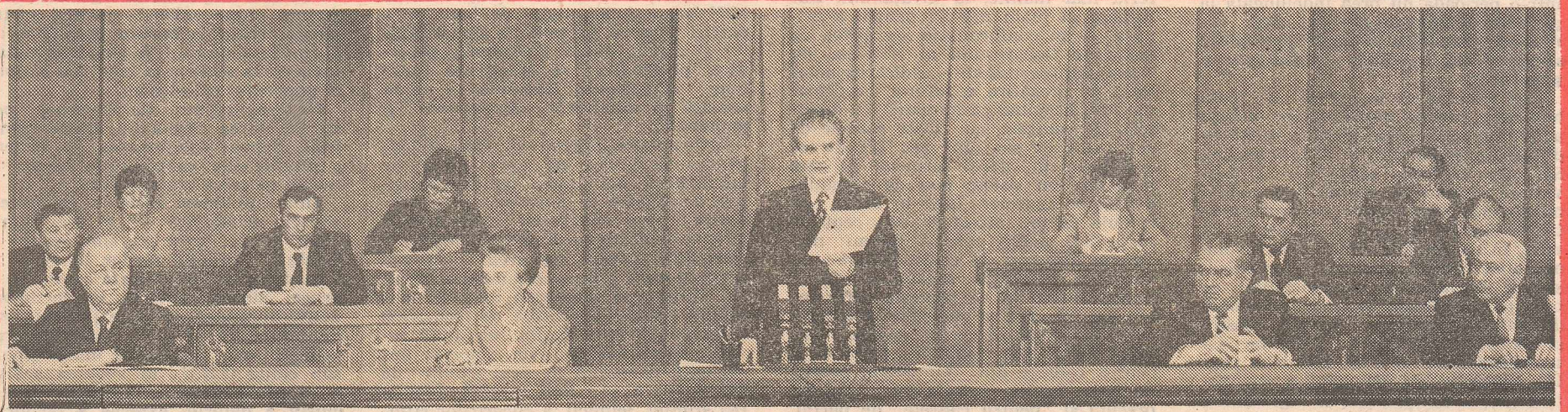
Realizarea planurilor și programelor în toate sectoarele impune creșterea și mai puternică a rolului cercetării științifice și al învățământului în toate domeniile. Noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară constituie factori hotărâtori pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială. Nu se poate concepe înfăptuirea socialismului și comunismului fără a așeza la baza întregii activități cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile, ale cunoașterii umane în general! Ne aflăm într-un asemenea stadiu de dezvoltare când știința și tehnica devin factori hotărâtori pentru progresul general al omenirii, cu atât mai mult pentru construcția cu succes a socialismului și comunismului! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este necesar să înfăptuim neabătut programele de pregătire a cadrelor, de perfecționare a învățământului. Se impune să acordăm, în învățământ, o atenție mai mare problemelor conducerii și organizării activității economico-sociale a întreprinderilor. Inginerii, specialiștii din toate domeniile trebuie, din facultate — unii chiar din licee — să-și însușească o serie de cunoștințe și să știe ce înseamnă organizarea unei secții, a unui sector, a

zare a producției, astfel ca, realmente, oamenii să poată să-și realizeze prin munca lor veniturile care sunt prevăzute.

Consider că sindicatele trebuie să se implice mai serios în întreaga activitate în ce privește retribuția, în buna organizare și desfășurare a activității întreprinderii. Dar, aceasta nu diminuează cu nimic răspunderea fiecărui consiliu de conducere din întreprindere, a centralelor, a ministerelor. Desigur, așa cum am mai discutat, dacă într-o întreprindere sau alta nu sunt asigurate comenzile necesare pentru toți oamenii muncii, trebuie să se discute din timp aceasta și să se ia măsuri de redistribuire și de asigurare a folosirii raționale a forței de muncă. Pe ansamblu, nu avem excedent de forță de muncă; avem chiar deficit de forță de muncă. Dar, în unele sectoare se mențin oameni în plus, cu totul nejustificat. Și aceasta, fără nici o îndoială că are repercusiuni negative și asupra veniturilor întregului colectiv, asupra productivității muncii.

Planul nostru asigură dezvoltarea în așa fel a forțelor de producție pe teritoriu, încât să asigure condiții de muncă pentru toți oamenii muncii. Întregul nostru tineret — absolvenții școlilor, facultăților — au fost repartizați, în toamnă în muncă. Nimeni nu a rămas fără muncă — și vom asigura perma-

corespunzătoare a activității economico-sociale. Și, trebuie să se înțeleagă bine că problema exportului nu este numai o problemă de a face schimburi economice, ci este o problemă esențială pentru buna activitate și înfăptuirea programelor de dezvoltare economică.

Nu se poate asigura dezvoltarea fără colaborarea cu alte țări, fără export, fără import — și acest lucru trebuie să fie bine înțeles de toate cadrele noastre din economie, de toți oamenii muncii, de întregul nostru popor! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Mi-e greu să înțeleg pe directorul de întreprindere care a făcut 102 la sută planul pe ianuarie și exportul 5 la sută, încălcând legea. Cum mai poate acesta să stea în fruntea întreprinderii? Trebuie să dezbaterem aceasta în consiliul oamenilor muncii, pentru că pune în pericol existența colectivului întreprinderii, condițiile de muncă pentru muncitorii din întreprindere respectivă. Și nu e numai o întreprindere! Spun aceasta cu toată seriozitatea, subliniind că este necesar să se înțeleagă bine acest lucru de către toate cadrele noastre, de consiliile de conducere, să se dezbată cu toți oamenii muncii în calitatea lor de proprietari, de producători, pentru a se asigura înfăptuirea neabătută a exportului, așa cum este prevăzut! Desigur, pentru export trebuie calitate, trebuie exigență — și nu se mai pot rezolva problemele prin plimbarea producției dintr-un loc în altul sau prin discutarea la telefon cu partenerii interni să primească producția, chiar dacă nu corespunde calității, cum s-a întâmplat nu o dată! Legile sunt foarte clare și vom lua măsuri ferme pentru a se acționa în toate întreprinderile în conformitate cu legile țării, cu interesele dezvoltării economiei naționale, ale ridicării gradului de civilizație al poporului nostru!

În fond, așa au procedat cei de la „Steagul Roșu” din Brașov. N-au făcut producția, au încălcat prevederile legilor privind sistemul de retribuție și — pornind de la interesul de a-și asigura lor o retribuție mai mare — au nedreptățit pe oamenii muncii dintr-o secție care își îndepliniseră planul în întregime și le-au redus retribuția, încălcând legile țării. Desigur, aceasta nu justifică cu nimic felul cum au acționat unii oameni ai muncii din secția respectivă, pentru că nu se pot admite nimănui acțiuni anarhice. Avem forme

Sunt necesare măsuri hotărâte ca întreprinderile de comerț exterior, toți cei ce se ocupă direct de aceste lucruri să-și îndeplinească în mai bune condiții rolul pe care îl au, atât în ce privește exportul cât și importul!

În domeniul activității economico-financiare se impune aplicarea cu mai multă fermitate a programului financiar-economic, de autogestiuie și autofinanțare. În această privință s-au făcut ceva pași, dar nesatisfăcători. Subliniez din nou că organele noastre financiare — începând cu Ministerul de Finanțe, cu băncile, cu organele județene, din ministere, centrale și întreprinderi — nu își îndeplinesc în mod corespunzător rolul important pe care îl au în desfășurarea activității economico-sociale, în realizarea autogestiuiei și autofinanțării.

Trebuie să se înțeleagă bine că întocmirea la timp și cu multă exigență a bugetelor de venituri și cheltuieli constituie o necesitate, acestea constituind principii de bază pentru autogestiuie și autofinanțare, pentru creșterea eficienței și a rentabilității întregii activități economico-sociale. Nu e suficient numai să vorbim de autogestiuie, de autoconducere, de autofinanțare și, de fapt, să continuăm să facem risipă, să înțelegem aceasta — cum fac unii — în sensul de a cheltui fără a mai da socoteală nimănui. Or, întreprinderea nu e proprietatea personală a nimănui; ea e proprietatea întregului popor, e dată în administrarea întregului colectiv, iar cei care sunt puși să o administreze poartă răspunderea materială, și din toate punctele de vedere, pentru felul cum își fac datoria.

În această privință, trebuie ca, în acest an, să se acționeze cu toată hotărârea în vederea desfășurării în cele mai bune condiții a activității financiare, a întocmirii bugetelor de venituri și cheltuieli, pentru creșterea și mai puternică a răspunderii și a rolului organelor financiare în buna desfășurare a întregii activități.

Avem prevederi bune, avem organisme bune! Este necesar, acum, să acționăm cu toată hotărârea pentru ca ele să-și îndeplinească — și trebuie să realizeze în acest an — răspunderea pe care o au în fața țării, a poporului!

unei întreprinderi, în toată complexitatea lor. La aceasta trebuie să adăugăm problemele economice, mai cu seamă problemele de comerț exterior, având în vedere că, într-o formă sau alta, fiecare specialist este, la un moment dat, angajat în activitatea de comerț exterior, și, desigur, în problemele financiare. Mă refer la învățământul din toate sectoarele, inclusiv în politehnici, deși, desigur, este necesar ca în învățământul economic să îmbunătățim predarea științelor economice, a activității economico-financiare reale nu teoretice, pentru ca absolvenții institutelor economice să cunoască bine problemele activității de finanțare economico-socială, ale autofinanțării și tot ceea ce impune aceasta. Dar și cadrele din toate sectoarele, fiecare specialist trebuie să aibă un minimum de cunoștințe economice și financiare pentru a putea să îndeplinească o muncă, începând chiar cu conducerea secției, a grupei chiar, fiindcă răspunderea economico-financiară începe din secție, din grupă, de la maistrul. În acest sens, sunt necesare măsuri pentru a aduce îmbunătățiri și a ridica nivelul general de pregătire a cadrelor noastre, odată cu pregătirea tehnico-profesională, în raport cu dezvoltarea continuă a tehnicii, a științei, astfel ca fiecare să-și poată îndeplini în cele mai bune condiții misiunea ce-i va reveni în producție.

Sunt necesare măsuri ferme de reciclare, pregătire, de îmbunătățire continuă a pregătirii, a cunoștințelor tuturor oamenilor muncii, a cadrelor noastre din toate domeniile.

În înfăptuirea autoconducerii, autogestiuiei, o importanță deosebită revine sistemului de retribuție, pentru a asigura ca veniturile oamenilor muncii, din toate sectoarele, să fie determinate de realizarea producției, de munca pe care o desfășoară fiecare, într-un sector sau altul. Avem legi bune! Trebuie să aplicăm ferm principiile acordului global! Să aplicăm ferm principiile socialiste de retribuție, astfel încât nimeni să nu poată obține venituri fără muncă și să se asigure retribuția corespunzătoare cu activitatea pe care o desfășoară fiecare în sectorul său. Vreau să atrag, însă, serios atenția că toate conducerile întreprinderilor, ale ministerelor au răspunderea de a lua toate măsurile pentru a se asigura contractele necesare și condițiile de reali-

nent acest lucru! Dar trebuie să facem acest lucru în mod rațional și nu în detrimentul dezvoltării; acesta să constituie un stimulent pentru buna dezvoltare, pentru creșterea mai puternică a productivității, a veniturilor, a bunăstării generale a poporului nostru! **(Aplauze puternice).**

După cum am hotărât la Conferința Națională a partidului, în a doua parte a acestui an vom trece la majorarea retribuțiilor cu circa 10 la sută pentru toate categoriile de oameni ai muncii. Aceasta impune, însă, măsuri hotărâte pentru înfăptuirea planului de dezvoltare economico-socială, creșterea productivității muncii, menținerea sub control a prețurilor — ceea ce se realizează în bune condiții până acum în acest cincinal. Avem convingerea că, pe întregul cincinal, vom asigura prevederile din plan și în acest domeniu, astfel încât majorarea să ducă la o creștere reală a retribuției, a veniturilor oamenilor muncii.

Trebuie să luăm măsuri hotărâte de realizare a tuturor programelor privind celelalte sectoare de activitate — în domeniul sănătății, al construcțiilor de locuințe — acestea constituind un tot unitar al dezvoltării patriei noastre, al ridicării României la un nou stadiu de dezvoltare, de creștere continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, esența politicii partidului nostru, țelul suprem al societății socialiste multilaterale dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România! **(Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).**

Stimați tovarăși,

Avem planuri și programe clare, de mare perspectivă pentru dezvoltarea economico-socială a patriei noastre în acest an, în cincinalul 1986—1990, și în perspectivă până în anii 2000. Aceasta asigură trecerea patriei noastre, încă la începutul deceniului următor, în rîndul țărilor medii dezvoltate, iar spre sfîrșitul deceniului, deci în preajma anilor 2000, România va fi o țară multilateral dezvoltată, în care se vor realiza pe deplin principiile socialiste de muncă și de viață și se vor crea condiții pentru trecerea la înfăptuirea obiectivelor strategice ale programului partidului nostru, a visului de aur, co-

(Continuare în pag. a 4-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 3-a)

munismul! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Disponem de tot ce este necesar pentru realizarea acestor perspective minunate. Avem o puternică bază materială, tehnică, dar, așa cum am menționat, rolul hotărâtor îl au oamenii. Aș dori ca și la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii să afirm că, întreaga noastră clasă muncitoare, toți oamenii muncii, țărâimea, intelectualitatea, toți constructorii societății socialiste din patria noastră își îndeplinesc cu cinste rolul pe care îl au — și aceasta reprezintă garanția supremă că, având asemenea oameni, asemenea constructori ai socialismului care acționează în spirit revoluționar, vom învinge orice greutăți și vom ajunge într-o perioadă nu prea îndelungată la piscurile luminoase ale societății comuniste! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Este necesar să acționăm cu toată hotărârea pentru desfășurarea întregii activități pe baza principiilor autoconducerii, autogestunii și autofințării. Să asigurăm buna gospodărie și dezvoltare continuă a avuției naționale, a mijloacelor încredințate fiecărui colectiv de oameni ai muncii. Să perfecționăm, în continuare, conducerea și planificarea întregii activități economico-sociale, pornind de la principiile de bază pe care le-am adoptat în decursul dezvoltării socialiste a patriei noastre și confirmate de viață. Avem un sistem democratic larg. Să acționăm pentru îmbinarea cât mai bună a activității organismelor statului cu organismele democrației muncitorești-revoluționare, asigurând toate condițiile ca organismele statului și ale democrației muncitorești-revoluționare să-și îndeplinească în cele mai bune condiții rolul pe care-l au în toate domeniile.

În mod deosebit, doresc să subliniez necesitatea creșterii rolului centralelor, ca unități de bază în desfășurarea și conducerea activității economico-sociale. Centrala, consiliul de conducere — vorbind de centrală includ toate unitățile din cadrul acesteia — și însăși centrala ca unitate organizatorică trebuie să poarte răspunderea directă de întocmirea planului și de realizarea lui. De altfel, încă în acest an am trecut la întocmirea acestor planuri pe centrale. Trebuie să se pornească de la folosirea integrală a capacităților de producție, de la necesitățile economiei naționale. Nici o centrală — subliniez — nu poate să rămână în afara activității de întocmire și de realizare a planului, acesta fiind atributul principal și una din problemele de bază ale conducerii democratice a economiei, a autoconducerii, autogestunii.

Legat de aceasta, sint problemele economico-financiare, întocmirea bugetelor pe centrale și întreprinderi. Fiecare centrală — funcționând pe principiile autoconducerii și autogestunii — trebuie să aibă bugetul propriu de venituri și cheltuieli, de finanțare a întregii activități. În cadrul centralei, fiecare întreprindere dispune și trebuie să aibă planul său de producție, bugetul propriu și să funcționeze pe bază de autoconducere și autofinanțare.

Ministerele trebuie să poarte răspunderea asupra feiului cum își organizează activitatea, să ajute și să îndrume munca centralelor și întreprinderilor, dar ele nu le pot înlocui. Am renunțat la existența planului pe ministere; planul îl avem pe centrală. Ministerul dispune de planul centralelor pentru activitatea sa și evidentă, dar el nu este titular de plan. Adevăratul titular de plan este centrala, este întreprinderea! Ele — sint unitățile de bază care funcționează pe autogestivitate, autoconducere. Aceasta este esența conducerii pe principiile noi în economia noastră și trebuie să le aplicăm cu toată fermitatea! (Aplauze puternice, prelungește).

Vreau însă să fiu bine înțeles. Creșterea răspunderii centralelor, a întreprinderilor nu înseamnă anarhie, nu înseamnă încălcarea principiilor de bază ale planului național unic de dezvoltare, a principiilor finanțării și a tuturor celorlalte prevederi ale sistemului de conducere economico-financiară, ale democrației noastre muncitorești.

Pornind de la aceasta, înțelegeți bine ce rol important au consiliile de conducere din centrale și întreprinderi, directorii — care sint președinții birourilor executive din centrale — consiliul oamenilor muncii în întregime ca organ, ce răspundere revine organelor financiare din toate aceste unități. În concordanță cu aceasta este necesar — subliniez încă o dată — să îmbunătățim întreaga activitate de îndrumare, de conducere în toate sectoarele de activitate.

Ținând seama de toate acestea, voi reveni la problema ridicării nivelului de pregătire a cadrelor noastre în domeniul conducerii. M-am referit, mai înainte, la învățămînt. Dar trebuie să luăm măsuri pentru a asigura, — în conformitate, de altfel, cu hotărârile Congresului al XIII-lea, cu Programul partidului —, ridicarea nivelului de pregătire a tuturor cadrelor noastre, începînd cu ministrii, cu directorii de centrale, cu toate cadrele de conducere de sus pînă jos. Trebuie să organizăm în cadrul formelor pe care le avem, un sistem nou de pregătire a tuturor cadrelor. Încă în acest an trebuie ca toți directorii de centrale să urmeze aceste cursuri. Să nu mai numim directori de centrală care nu vor face cel puțin această pregătire. Același lucru în ce privește conducerea, cu tot ceea ce cuprinde acest lucru. Nu vreau să insist acum, dar, acest lucru este valabil — repet — și pentru cadrele din ministere, pentru miniștri, pentru cadrele din guvern, precum și pentru cadrele de partid. Problemele noi care se pun cer o nouă înțelegere a acestor domenii vaste de activitate — și trebuie să ne asumăm răspunderea și să acționăm pentru a pregăti în mod corespunzător cadrele în toate domeniile. Aceasta constituie o cerință deosebit de importantă, fără de care nu vom putea asigura buna desfășurare a întregii noastre activități!

Se impune să se acorde o mai mare atenție organizării și desfășurării adunărilor generale ale oamenilor muncii, ale proprietarilor și producătorilor. Consider că avem încă multe de făcut în acest domeniu, pentru a asigura ca toți oamenii muncii, în calitatea lor de proprietari, de răspunzători pentru întreaga activitate să acționeze cu toată răspunderea. Trebuie să facem în așa fel încît oamenii muncii, adunările generale să hotărască în mod real, nu formal, asupra tuturor problemelor activității economico-sociale și să exercite un control mai ferm asupra cadrelor de conducere și a consiliilor oamenilor muncii.

Am spus nu odată, — și doresc să repet și acum — că activitatea tuturor organelor de conducere, de sus pînă jos, trebuie să se afle permanent sub conducerea nemijlocită a oamenilor muncii, a poporului. Numai așa se vor asigura dezvoltarea puternică a spiritului de răspundere, realizarea adevăratei democrații muncitorești-revoluționare, care constituie esența, sau — mai bine zis — esențialul în construirea cu succes a societății noastre socialiste. Noi construim socialismul cu poporul și pentru popor. Aceasta înseamnă că trebuie să facem totul astfel încît poporul să-și îndeplinească cu adevărat rolul său de creator conștient al propriului său viitor, liber și independent! (Aplauze și urale puternice, prelungește; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

În acest cadru, doresc să mă refer la activitatea Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Am menționat, de la început, că aici sint prezente cadrele de bază ale economiei noastre, reprezentanți ai oamenilor muncii, specialiști care lucrează nemijlocit în producție. În cadrul acestui Consiliu se realizează, pe plan național, într-o formă democratică, o îmbinare a activității cadrelor de conducere, a activității specialiștilor, a muncitorilor care lucrează nemijlocit în producție, astfel ca fiecare — cu felul său de înțelegere a problemelor — să contribuie în mod

unitar și democratic la dezbaterile problemelor, la stabilirea programelor, a planurilor de dezvoltare, a activității de realizare a hotărârilor partidului nostru.

Cred că în puține țări întâlnim asemenea forme democratice pe plan național, de dezbateri și conducere a activității oamenilor muncii. Desigur, fiecare țară își rezolvă problemele corespunzător condițiilor interne, așa cum crede ea mai bine. Nu avem pretenția că felul cum am soluționat noi problemele trebuie să fie un model pentru cineva. Considerăm că ceea ce am făcut noi pornește de la realitățile României, dar și de la principiile socialismului de a asigura ca problemele de bază ale dezvoltării societății să fie emanația colectivă, a celor mai bune forțe din diferite domenii pe care le are societatea noastră. Și, în acest domeniu, Consiliul Național al Oamenilor Muncii reprezintă tocmai un asemenea organism democratic! (Aplauze puternice, prelungește). Dar aceasta cere și răspundere din partea noastră, a tuturor, în dezbaterile problemelor, în adoptarea hotărârilor și în trecerea la activitatea practică de aplicare a lor. Consiliul Național nu e un organ numai de paradă, de aplauze sau de aprobare a unor planuri sau măsuri. El trebuie să fie organismul democratic care să acționeze și să asigure înlăptuirea programelor de dezvoltare, a hotărârilor Congresului al XIII-lea, a programului de înaintare a patriei noastre pe culmile socialismului și comunismului! (Aplauze puternice, prelungește; se scandează îndelung „Ceașescu, România — stîmna noastră și mindria!” „Ceașescu și poporul!”).

Toate acestea impun — ca odată cu toate măsurile de care am vorbit — să fie intensificată activitatea politico-educativă, de ridicare a conștiinței revoluționare a tuturor membrilor organismelor noastre democratice, a cadrelor din toate sectoarele, impun creșterea conștiinței revoluționare a tuturor oamenilor muncii. Trebuie să înțelegem bine că activitatea politico-educativă, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, constituie un factor de importanță deosebită în noul stadiu de dezvoltare a societății noastre. Însușirea științei, tehnicii, a cuceririlor științei generale și cunoașterii universale, îmbinată cu o înaltă conștiință revoluționară, trebuie să asigure, într-adevăr, o activitate în concordanță cu cerințele noii etape. Să avem cadre care, în orice împrejurări, să știe să soluționeze cele mai complexe probleme, să acționeze în deplină unitate pentru înlăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, pentru ridicarea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, pentru întărirea independenței și suveranității României! (Aplauze și urale prelungește, îndelungate; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!”).

Stimați tovarăși,

Punînd în centrul activității realizarea programului de dezvoltare economico-socială a patriei noastre, nu uităm nici un moment că este necesar să acționăm cu întreaga răspundere pentru a contribui la soluționarea marilor probleme internaționale, la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, la realizarea unei păci trainice, a unor relații noi, democratice, între toate națiunile lumii, bazate pe principiile depline egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamăstecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Am vorbit despre problemele internaționale la Conferința Națională a partidului, precum și în cadrul unor organisme democratice; de aceea voi fi foarte scurt.

Situația este de asemenea natură încît trebuie să fie intensificate eforturile în vederea opririi cursului, încă periculos, al evenimentelor internaționale. Este adevărat, s-a realizat acordul dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite privind rachetele cu rază medie de acțiune. Am salutat și considerăm aceasta ca un pas important, dar ca un prim pas, rămîndu-se uriașe stocuri de arme nucleare care pot să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, însăși viața pe planeta noastră. De aceea, considerăm că trebuie să se facă totul pentru realizarea de noi pași, de noi acorduri în direcția reducerii cu 50 la sută a armelor strategice nucleare ale Statelor Unite și Uniunii Sovietice, pentru oprirea experimentelor nucleare, a militarizării Cosmosului și trecerea la acțiuni în continuare pînă la eliminarea totală a armelor nucleare. Cît timp vor continua să existe și să se producă arme nucleare, nimeni nu poate să considere

că situația nu mai reprezintă un pericol deosebit!

Este necesar, de asemenea, să acționăm — și vom acționa cu toată hotărârea — în direcția dezarmării convenționale, trecînd la reducerea radicală a armelor convenționale, sub un control strict internațional. Sintem pentru a se renunța la armele chimice, la alte arme de distrugere în masă. Considerăm că este timpul să se pună problema retragerii trupelor străine de pe teritoriile altor state, să se treacă la desființarea bazelor militare străine, să se stabilească măsuri ferme pentru a nu mai avea loc acțiuni de forță sau de amenințare cu forța, precum și demonstrații de forță în apropierea granițelor diferitelor țări. Sint cunoscute propunerile prezentate în acest sens de România. Am enumerat acum cîteva dintre ele, pentru că apreciez că reprezentanții noștri în organismele de dezarmare, în organismele internaționale, în relațiile cu alte state trebuie să acționeze cu întreaga răspundere, zi de zi, pentru a contribui la trecerea la tratative și la măsuri reale în această direcție.

Ne pronunțăm ferm pentru soluționarea problemelor dintre state numai și numai pe calea tratativelor. Considerăm că este necesar să se înțeleagă — în urma evenimentelor petrecute în teritoriile ocupate de Israel — că este timpul să se organizeze Conferința internațională pentru soluționarea politică a acestor probleme, asigurîndu-se dreptul la autodeterminare, inclusiv la realizarea unui stat propriu, al poporului palestinian.

Ne pronunțăm, de asemenea, pentru încetarea războiului dintre Iran și Irak, pentru soluționarea, în general, a problemelor dintre state numai și numai pe calea tratativelor!

Sint probleme grele în ce privește situația economică — și previziunile, chiar pentru acest an, sint destul de sumbre. Situația țărilor în curs de dezvoltare se înrăutățește continuu. De aceea, sintem hotărîți să participăm activ, împreună cu toate țările în curs de dezvoltare, cu toate statele, la organizarea unei conferințe internaționale sub egida O.N.U., în vederea soluționării problemelor subdezvoltării, inclusiv a datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare.

Toate acestea impun, mai mult ca oricînd, dezvoltarea largă a colaborării dintre toate statele, fără deosebire de mărime și de orînduire socială, participarea activă a tuturor acestora la soluționarea problemelor grave ale vieții mondiale.

Este necesară creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, pentru că numai și numai pe calea tratativelor, pe calea înțelegerii se poate ajunge la soluții care să răspundă intereselor tuturor statelor, să asigure dezvoltare liberă și independentă a fiecărei națiuni.

În ce o privește, România va acționa ferm pentru a dezvolta larg relațiile sale cu toate statele lumii. Vom acorda și în continuare o atenție deosebită relațiilor cu țările socialiste — așa cum am acționat și în trecut — pornind de la necesitatea că trebuie să se asigure o depășire a divergențelor, întărirea colaborării și solidarității tuturor țărilor în curs de dezvoltare.

În această privință, în general, relațiile noastre cu țările socialiste pot fi considerate bune. Din păcate, nu același lucru putem spune despre relațiile Republicii Socialiste România cu Republica Populară Ungară. Am acționat și acționăm ferm pentru a întări relațiile prietenești, de bună vecinătate cu Ungaria. Considerăm că interesele ambelor popoare — cu atît mai mult că ambele popoare construiesc socialismul — cer să se pună capăt cu desăvîrșire vechilor stări de lucruri și să se pornească de la necesitatea dezvoltării relațiilor în spiritul Tratatului de prietenie și colaborare existent între cele două țări, de bună vecinătate, de solidaritate, de colaborare reciproc avantajoasă, în toate domeniile de activitate.

Trebuie să se înțeleagă bine și de către prietenii noștri din Ungaria — ca de altfel de toate statele — că problemele din România le soluționează partidul, guvernul, organismele democratice, poporul român în întregime sa! (Urale și aplauze puternice, prelungește; se scandează „Ceașescu și poporul!” „Stîmna noastră și mindria — Ceașescu, România!”).

Concepția socialismului științific, principiile marxist-leniniste cer ca fiecare să lupte, în primul rînd, împotriva șovinismului din propriile

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

rinduri, împotriva naționalismului din propriile rinduri și, în nici un fel, să nu încurajeze și să nu stimuleze asemenea manifestări străine nu numai concepțiilor socialiste, concepțiilor umane, dar și concepțiilor de relații de bună vecinătate între state. (Aplauze puternice, îndelungate).

Am luptat întotdeauna și vom lupta împotriva oricăror manifestări de acest fel, dacă se vor întâlni în România, într-un fel sau altul. Considerăm că asemenea manifestări sînt străine societății noastre socialiste și trebuie să facem totul pentru eliminarea lor totală.

Realizarea deplinei egalități în drepturi înseamnă crearea condițiilor ca toți cetățenii — indiferent cine le-au fost părinții — să aibă dreptul la muncă, la învățătură, la afirmarea personalității umane, să poată lucra în orice domeniu în care se pregătesc, în care au aptitudini și să-și aducă contribuția, cu întreaga lor capacitate, la dezvoltarea generală a țării, a societății noastre socialiste! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Pot, fără nici o îndoială, să existe, asupra unor probleme, soluții deosebite, feluri diferite în care se soluționează o problemă sau alta. Noi am vorbit de mult, și întotdeauna am susținut acest lucru, chiar atunci cînd unii, inclusiv vecinii noștri, spuneau că ne abatem de la socialismul real, pentru că am pornit și pornim ferm de la capacitatea noastră de a înțelege și aplica principiile și legăturile generale la realitățile noastre. Și poate nu le-am înțeles noi prea bine. Cînd vom ajunge la alte înțelegeri asupra acestor probleme, vom trage poate concluzii mai bune. Nu am cerut nimănui nici să ne aprobe, nici să ne copieze, dar, este evident, nici nu admitem ca cineva să se erijeze în atotștiutor, să

ne dea sfaturi într-o problemă sau alta. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Sîntem pentru schimburi de păreri largi cu oricine, am propus chiar unor țări capitaliste dezvoltate, parlamentelor lor: vreți să discutăm problemele? Sîntem gata! Delegațiile noastre și ale voastre să se întâlnească, să discute! Cu atît mai mult sîntem gata să ne întîlnim și să discutăm cu țările socialiste. De altfel, au loc o serie de întîlniri între țările socialiste și se discută multe probleme dar să vă spun cînst, nu întotdeauna ceea ce ar trebui, și nu în mod deschis și cum ar trebui! Dar aceasta este o altă problemă. Noi sîntem pentru o discuție și un schimb larg de păreri fără pretenția ca cineva să-și impună punctul său de vedere. Schimbul de păreri, în toate domeniile, de pînde, pînă la urmă, de gradul de înțelegere al aceluia cu care discuți!

Dar aceasta nu poate și nu trebuie în nici un fel să afecteze relațiile de colaborare dintre două state vecine și prietene, în general, dintre state — și noi ne pronunțăm ferm pentru a dezvolta larg relațiile cu toate țările lumii. Cu atît mai mult — repet — dorim relații de bună colaborare cu vecinii noștri! Considerăm că sînt multe posibilități să dezvoltăm larg relațiile economice, tehnico-științifice și culturale între poporul român și poporul ungar, între România și Ungaria, între cele două state vecine, în așa fel, încît, împreună, să întărim solidaritatea, să asigurăm fiecare, în felul său, realizarea în cele mai bune condiții a socialismului, ridicarea bunăstării popoarelor noastre, pacea și colaborarea! (Aplauze și urale puternice, se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”). „Ceașescu, România — stîma noastră și mindria!”).

Am considerat necesar să ridic aceas-

tă problemă în fața acestui organism al democrației noastre muncitorești, pentru că în cursul discuțiilor o serie de tovarăși s-au referit indirect la aceste probleme. Probabil, mulți au rămas nedumeriți. Am considerat că este bine să pun această problemă în fața Consiliului Național al Oamenilor Muncii, pentru a se înțelege despre ce este vorba, felul cum o înțelegem noi și cum vom acționa noi, în continuare, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii. (Aplauze puternice).

În general, ținînd seama de problemele internaționale deosebit de grave — cu toți pașii făcuți — trebuie să ne angajăm cu hotărîre de a acționa, în așa fel, încît să întărim colaborarea și solidaritatea internațională, să se intensifice lupta popoarelor de pretutindeni pentru dezarmare, pentru eliminarea armelor nucleare, pentru reducerea cheltuielilor militare, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, care să asigure intrarea omenirii în anul 2000 și în secolul al XXI-lea într-o situație mai bună, în condițiile în care fiecare națiune să se poată dezvoltă liberă și independentă! Să înfăptuim principiile noii gândiri politice și economice, ceea ce presupune renunțarea la vechile practici, la vechile concepții, presupune o concepție nouă, umanistă, de egalitate, de progres economic-social, al fiecărei națiuni. (Aplauze puternice, prelungește).

Stimați tovarăși,

Dezbaterile din Consiliul Național al Oamenilor Muncii și adoptarea în unanimitate a Hotărîrii-Apel și a planului pe 1988 au evidențiat cu toată puterea hotărîrea fermă a tuturor participanților la plenară, a tuturor consiliilor oamenilor muncii, a întregului nostru popor, de a înfăptui neabătut planul pe acest an și pe întregul cincinal, asigurînd astfel ridicarea României pe o nouă treaptă de dezvoltare! (Aplauze puternice, prelungește).

În încheiere, doresc să atrag din nou atenția asupra necesității realizării în cele mai bune condiții a planului pe luna februarie, pe trimestrul I și pe întregul an. Este necesar ca toți membrii Consiliului Național al Oamenilor Muncii să se aple în primele rinduri pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în vederea înfăptuirii

neabătute a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului. Să facem totul pentru a asigura realizarea neabătută a minunatelor perspective, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism! (Aplauze și urale puternice, prelungește; se scandează îndelung: „Ceașescu — P.C.R.!”). „Ceașescu și poporul!”).

Să fim întotdeauna conștienți că felul în care fiecare colectiv de oameni ai muncii realizează planul din domeniul său de activitate constituie contribuția sa la înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, la politica de colaborare, de pace, la întărirea independenței și suveranității României, la ridicarea nivelului de trai al întregii națiuni! (Aplauze și urale puternice, prelungește; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!”). „Ceașescu și poporul!”). „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța!”).

Am convingerea că dezbaterile, hotărîrile pe care le-am adoptat vor da un nou impuls și vor îmbunătăți radical activitatea tuturor organismelor democratice de conducere, inclusiv a Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Cu această convingere, vă urez tuturor, dragi tovarăși, tuturor consiliilor de conducere și tuturor oamenilor muncii, întregului nostru popor cele mai bune urări de succes în întreaga activitate, de împlinire a tuturor dorințelor și năzuințelor de mai bine, de progres al patriei! Multă sănătate și fericire! (Urale și aplauze puternice, puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!”). „Ceașescu și poporul!”). „Ceașescu, România — stîma noastră și mindria!”).

Declar închise lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii! (Aplauze și urale puternice, prelungește; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!”). „Ceașescu și poporul!”). „Ceașescu, România — stîma noastră și mindria!”). Într-o atmosferă de puternică însuflețire și de strînsă unitate, toți cei prezenți în sală ovaționează și aclamă îndelung pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni — pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceașescu).

În viața fiecăruia dintre noi un an înseamnă, de cele mai multe ori, o perioadă relativ scurtă: 365 de zile de muncă dar și de odihnă activă, de satisfacții și bucurii, înseamnă încă o etapă, o treaptă pe calea devenirii sau împlinirii personalității noastre. Pentru țara, pentru poporul român anul 1987 — an pe care nu întîmplător îl menționăm acum, după mai bine de o lună de la încheiere — are semnificații mult mai numeroase și mai profunde.

Al doilea an al celui de-al 8-lea cincinal, al cărui obiectiv fundamental este trecerea României socialiste în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare, a continuat în ritm alert linia dezvoltării generale a patriei în cea mai bogată perioadă de înfăptuiri care s-a impus în conștiința poporului nostru ca Epoca de aur — Epoca Nicolae Ceașescu. După cum reiese din Comunicatul publicat recent, în 1987 s-au obținut rezultate importante în dezvoltarea economico-socială a țării.

Producția marfă realizată în industrie a fost de 1366,2 miliarde lei, mai mare cu 4,5 la sută comparativ cu cea obținută în 1986, productivitatea muncii — sportiv cu 4,6 la sută, iar cheltuielile la 1000 lei producție marfă în industria republicană au fost cu 0,70 lei mai mici decît în anul precedent, ceea ce a condus la o economie totală de 749 milioane lei.

Nici producția agricolă nu s-a situat cu mult mai jos. În condiții de climă mai puțin favorabile, producția vegetală obținută în 1987 a fost superioară celei din anii precedenți, realizîndu-se 31,7 milioane tone cereale, cea mai mare producție de cereale din România. Efectivele de animale din întreprinderile agricole de stat și unitățile agricole cooperatiste au fost la sfîrșitul anului 1987 mai mari comparativ cu cele din 1986.

În silvicultură, în anul 1987, conform sarcinilor reieșite din Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier pînă în anul 2010, au fost efectuate lucrări de regenerare a pădurilor pe o su-

prafată de 53,2 mii hectare, s-au întreprins acțiuni de extindere a speciilor autohtone valoroase, reprezentînd 43,5 la sută din suprafața nou împădurită.

Așa cum se arată în Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1987, baza materială a transporturilor de folosință generală a sporit și ea prin dotarea cu un număr substanțial de locomotive diesel și electrice, noi vagoane de marfă și de călători, nave fluviale și maritime, volumul activității de poștă

mune. În Capitală au fost realizate importante lucrări edilitar-urbanistice, precum: noul tronson al magistralei a II-a a metroului pe traseul Piața Unirii — Pipera; amenajarea complexă a riului Dimbovița, etc.

Comunicatul relevă, de asemenea, că volumul comerțului exterior, evaluat la cursul în vigoare, a fost de 310,7 miliarde lei; țara noastră a întreținut în anul 1987 relații economice și de cooperare cu 148 state. Volumul exportului a fost cu 8,7 la sută mai mare decît în anul 1986. Cu toate greutățile generate de practicile restrictive și

asigurări sociale de stat pentru limită de vîrstă și vechime integrată în muncă a fost în anul 1987 de 1848 lei, cu 1,7 la sută mai mare față de anul precedent. A crescut cu 2,8 la sută volumul vinzării de mărfuri prin unitățile comerțului socialist, a sporit volumul serviciilor prestate cu plată populației.

S-a dezvoltat, perfecționat și modernizat în continuare învățămîntul de toate gradele în concordanță cu cerințele economiei naționale de forță de muncă, lărgindu-se și diversificîndu-se formele de integrare a învățămîntului cu cercetarea și

greutăți, unele inerente în actualul context internațional. Practic, se poate spune că ceea ce am înfăptuit în cursul anului trecut, deși nu se ridică la nivelul prevederilor planului, — cum aprecia tovarășul Nicolae Ceașescu în magistrala cuvîntare rostită la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii — reprezintă, totuși, realizări importante, ținînd seama de problemele cărora a trebuit să le facem față. Dacă în toate domeniile de activitate am fi lucrat mai bine, cu un spirit de mai mare răspundere, de ordine și disciplină, fără îndoială că am fi putut avea realizări mult mai bune. De aici și concluziile și învățămintele ce trebuie desprinse de către fiecare în parte, spre a acționa neabătut, în spiritul indicațiilor și noilor orientări date de conducerea partidului, de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceașescu, în vederea îndeplinirii exemplare a planului pe 1988 și pe întregul cincinal. Către aceasta ne îndeamnă însăși Hotărîrea-cheamă a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Pe deplin încrezători în viitorul comunist al României, strălucit prefigurată de istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului — se spune în finalul vibrantului document —, să acționăm cu fermitate și maximă răspundere, în spirit revoluționar pentru a asigura înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru transpunerea neabătută în viață a prevederilor planului pe 1988, pentru creșterea permanentă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, scopul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în patria noastră!

Anul 1987 a trecut în istorie. Comunicatul dat publicității zilele trecute e ca un certificat de garanție, ca un gir al marilor sale împliniri care îl vor menține peste vreme neșters din memoria noastră a tuturor.

MIHAI STANESCU ■

Un an în viața României

și telecomunicații a crescut în anul 1987 cu 3,4 la sută față de anul precedent. În întreaga economie națională s-a realizat un volum de investiții de 246,6 miliarde lei, cu 0,9 la sută mai mare decît în 1986; au fost puse în funcțiune fonduri fixe în valoare de peste 225 miliarde lei, fiind racordate la circuitul economic 309 capacități principale de producție. Au fost date în folosință obiective de importanță națională, cum sînt: ansamblul feroviar și rutier de poduri dunărene cuprinzînd podul de la Cernavodă, cel mai mare de acest fel din Europa înălțat peste Dunăre; podul de la Fetești peste brațul Borcea; autostrada și tronsonul de cale ferată Fetești-Cernavodă; noul canal de navigație Poarta Albă — Midia Năvodari; linia de cale ferată Deva — Brad și altele. A continuat în ritm susținut programul de construcții de locuințe, sistematizarea și dotarea tehnico-edilitară în Capitală, celelalte municipii și orașe, precum și în mediul rural. Au fost date astfel în folosință peste 110 mii locuințe, din care aproape 16 mii în co-

discriminatorii existente în domeniul relațiilor economice internaționale, activitatea desfășurată în domeniul comerțului exterior a condus la un sold excedentar al balanței comerciale pe devize convertibile de peste 2,8 miliarde dolari, asigurîndu-se astfel plata unei părți însemnate din datoria externă.

La obținerea acestor realizări remarcabile, mai ales în domeniul economic, un rol deosebit a revenit cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic.

Ca urmare a dezvoltării și modernizării producției materiale, sporirii eficienței întregii activități economice, a crescut venitul național, ceea ce a condus, pe această bază, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Fondul de retribuție a personalului muncitor a fost în anul 1987 de 283,8 miliarde lei, retribuția medie nominală netă la sfîrșitul anului trecut ridicîndu-se la 3 035 lei. Veniturile nominale ale țărînimii au sporit, comparativ cu anul precedent, cu 1,9 la sută. Pensia medie de

producția. Realizări importante s-au obținut și în domeniile culturii și asigurării sănătății, turismului, dezvoltării bazei tehnico-materiale a activității de odihnă și tratament balnear.

Se poate spune, deci, că și în anul 1987 s-au făcut pași importanți în realizarea prevederilor planului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, care asigură trecerea patriei noastre la noul stadiu de dezvoltare, ridicarea gradului general de civilizație, a bunăstării întregii noastre națiuni. În ansamblu, aceste realizări demonstrează, cu puterea de netăgăduit a faptelor, justitatea programelor, a planului, capacitatea partidului nostru comunist de a asigura aplicarea creatoare a legilor și adevărurilor generale-valabile la condițiile și realitățile din România. Toate acestea sînt rezultatul nemijlocit al muncii eroicei noastre clase muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a țărînimii, a intelectualității, a întregului popor. De bună seamă că și în anul trecut ne-am confruntat cu o serie de lipsuri și

Satu-Mare

Cîntă ceteră și spune

■ Județului Satu Mare i-au fost alocate de către stat 28,1 miliarde de lei numai în ultimele două decenii.

■ În acești 20 de ani s-au creat peste 72 000 de noi locuri de muncă.

■ Numai municipiul Satu Mare dispune azi de 30 de unități industriale puternice, din care 23 de nivel republican. Valoarea producției industriale este de 8 ori mai mare decît în anul 1965.

■ Sătmărenii își exportă produsele în 50 de țări de pe aproape toate meridianele lumii.

■ În perioada 1968-1988 nivelul producției industriale a crescut de 7,3 ori, al producției agricole de 2 ori, iar al desfacerii volumului de mărfuri cu amănuntul de peste 3 ori.

Mai este încă vie în memoria vîrstnicilor imaginea multicoloră a trenulețului ce făcea legătura între Bixad și Satu Mare, încărcat ciorchine cu familii întregi de oșeni. Nelipsita ceteră, care îi însoțea în asemenea prilejuri, ar fi putut sugera unor străini de aceste locuri credința că oamenii au purces la vreo petrecere. În realitate, ei se îndreptau spre cele trei zări ale țării, în speranța agonisirii prin alte părți a bunurilor necesare traiului de toate zilele. Pentru că a patra zăre — Tara Oașului — nu a fost niciodată prea darnică în bogății cu temerarii săi locuitori. Obșnuinți din fragedă pruncie cu aceste peregrinări, oșenii le considerau ca un dat pe vecie, căruia i s-au supus din timpuri imemorabile, generație după generație, fără crîcnire.

Asta pînă prin anul 1948 cînd ia ființă cea dintîi unitate industrială din localitatea Negrești-Oaș — inima acestor locuri —, prima unitate botezată semnificativ „Oșana”. Inceputul a fost ca orice început, deci, modest. Unitatea dispunea de o zestre alcătuită doar din cîteva cariere de piatră rudimentar dotate și o uzină electrică îmbătrînită înainte de vreme. Era primul semn că 400 de oșeni vor rămîne acasă, nu vor peregrina prin țară după muncă la învoială.

La numai 3 luni de la Congresul al IX-lea al P.C.R. are loc prima vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în municipiul și județul Satu Mare. Cînd încă din perioada anterioară realitățile din Tara Oașului, conducătorul partidului indică, la modul concret, implantarea mai puternică a industriei în această zonă vitregită de către toate orînduirile sociale de pînă atunci. Așa s-a născut întreprinderea de în și cinepă din Negrești-Oaș, prima unitate de interes republican de pe aceste străvechi meleaguri. În cele trei secții de producție — filatură, țesătorie

și confecții — lucrau vreo 500 de oșence și oșeni. Oșenii au devenit repede muncitori industriali, cum se spune în limbaj adecvat. Între anii 1974 — 1979 s-a înființat o nouă țesătorie de fire de propilenă, pe atunci singura de acest gen din țară și printre puținele din Europa. Să reținem: jumătate din volumul de produse din materia primă realizată pe plan național „descindea” din Negrești-Oaș. În anul 1981 s-a dat în folosință o secție de extrudare a granulelor de polipropilenă.

Biografia unui oraș

Pe harta economică a orașului Negrești-Oaș ia ființă, în anul 1979, întreprinderea de tricotaie. Ce-i drept, a fost dotată cu utilaje de ultimă oră. În scurt răstimp harnicele oșence au ajuns să producă articole de lîm și fire tip lîm destinate copiilor, iar mai apoi au produs articole pentru adulți. Interesant: ponderea produselor au ajuns să o reprezinte în scurt timp articolele de calitate „lux” și „extra”. Nu e puțin lucru să spunem că în anul 1986, de pildă, unitatea negreșteană s-a situat pe locul IV pe țară printre numeroasele și tradiționalele sale „surate” din cadrul Centralei industriei tricotaiei.

Spre sfîrșitul lui octombrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat din nou în vizită de lucru pe plajurile sătmărene, ocazie cu care se hotărîște edificarea, în Negrești-Oaș, sub egida cunoscutei întreprinderi de utilaj greu UNIO din municipiul Satu Mare, a

unei fabrici ținînd de ramura industriei constructoare de mașini. Chiar în acel an se întocmesc documentațiile pentru începerea lucrărilor la acest important obiectiv menit să înscrisă urbea oșeană în rîndul localităților cu industrie de vîrf. Drept urmare, de Anul Nou 1981, locuitorii Țării Oașului primesc cel mai frumos dar pe care și l-ar fi putut închipui — Fabrica de utilaj minier și tehnologic! Este cea de-a treia unitate productivă aparținînd industriei republicane, cu muncitori proveniți aproape în întregime dintre oșeni. Adevăratul debut al fabricii s-a făcut în anul 1982 cînd, de altfel, se trece la asimilarea în întregime a subansamblelor de la transportoarele miniere. Așadar, într-un răstimp negîndit de scurt! Nicolae Bura, primarul orașului Negrești-Oaș, ne relatează că actualmente fabrica negreșteană asigură în întregime necesarul de transportoare miniere pentru subteran al unităților de profil din întreaga țară.

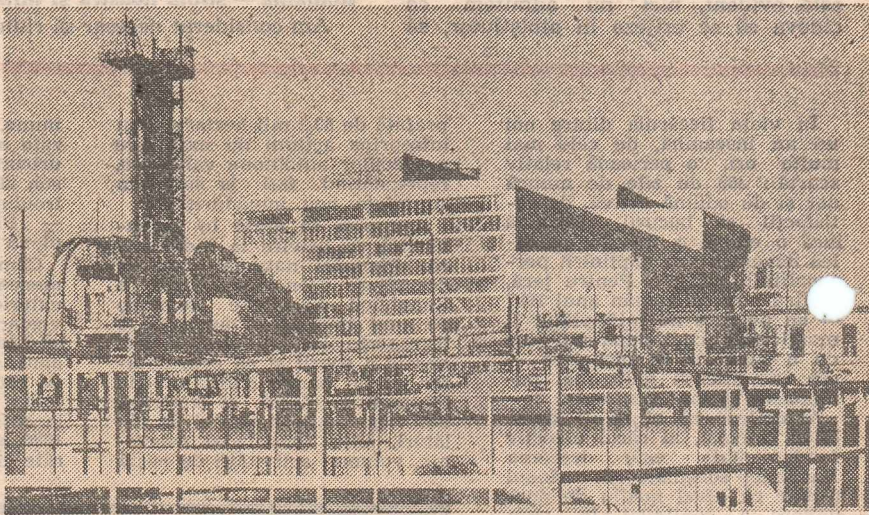
Producția marfă industrială la întreprinderea de în și cinepă în ultimii 20 de ani a crescut de peste trei ori. Această valoare a producției industriale a crescut în același interval de timp, la întreprinderea de tricotaie, de peste opt ori, iar la Fabrica de utilaj minier și tehnologic de mai bine de 10 ori. E mult? E puțin?

Așadar, probabil că mai este încă vie în memoria celor vîrstnici imaginea trenulețului de cale ferată îngustă, încărcat cu familii de oșeni, pornite spre cele trei zări ale țării: ea, imaginea, este estompată astăzi prin suprapunerea unei alte imagini de același gen. Este imaginea unui tren în toată regula, pe cale ferată normală, care nu duce, ci aduce oșeni spre orașul Negrești-Oaș. Cum se spune îndeobște, oșenii vin înspre casă; oșenii au rămas acasă; oșenii se simt, în sfîrșit, la ei acasă.

Aceste imagini sînt o parte din argumentele ce dau fala și mindria sătmărenilor

Noua arhitectonică a municipiului — oglindă a prezentului

Sporește zestrea economică a județului

Fereastră spre inima țării

Parcă nicăieri pe cuprinsul țării nu găsești o simbioză atît de plăcută ochilor mîlîi între tradiția înaintașilor — ale daciilor liberi, care niciodată n-au vrut să fie dominați, ei au luptat pînă la capăt pentru a rămîne, liberi — și prezentul contemporan, cu știutele și mai puțin știutele izbînzi de aici, explozii pe verticală, cu extinderile orașelor și diversificările fără precedent ale industriilor, aureolate în acest răstimp eroic, epopeic, izbînditor, ca la Satu Mare. Județul transilvan și-a făurit o nouă zestre economică, spirituală, edilitar-gospodărească la nivelul „evului aprins” pe care îl trăim.

„Ca pretutindeni pe cuprinsul țării — ne spunea tovarășul Constantin Horobet, secretar al Comitetului județean Satu Mare

al P.C.R., președintele Comitetului județean al F.D.U.S. — eforturile sătmărenilor în anii de după Eliberare sînt încununate de succes, dînd o nouă înfățișare localităților, configurînd un nou țel vieții și statutului lor de oameni gospodari, binevoitori, ospitalieri. Ca o expresie a nivelului investițiilor — peste 28,1 de miliarde de lei alocați de către stat numai în ultimele două decenii — industria, agricultura, cercetarea științifică, învățămîntul și cultura, sănătatea, construcțiile de locuințe, comerțul, celelalte ramuri ale activității economice și sociale au cunoscut o diversificare și o extindere fără precedent în îndelungata istorie a acestor meleaguri românești. S-au creat peste 72 000 de locuri de muncă; circa 40 la sută dintre sătmăreni lucrează în unități de grad republican sau în unități mari exportatoare („Unio”, „Mondiala”, „23 August”, „Tricotex”, „Solidaritatea”, I.P.L., I.P.S.U.I.C.).

Cît privește fișa la zi a agriculturii sătmărene, ea deține locul 7 pe țară la producția de grîu și secară realizată la ha; locul 10 pe țară la producția de sfeclă de zahăr la ha; locul 11 la producția de cartofi obținută pe aceeași unitate de suprafață; locul I la producția de căpșuni; locul III la producția

de lîm și locul 8 pe țară la producția de ouă, în fermele avicole.

În urma vizitelor de lucru ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul Satu Mare s-au construit 48 600 locuințe noi atît în municipiul Satu Mare cît și în localitățile urbane din județ. Conform schiței de sistematizare aprobată chiar de către conducătorul partidului și statului, s-a înălțat pe verticală impozantul centru civic (arhitect Gheorghe Porumbescu); au apărut la parterul noilor blocuri peste 500 de unități comerciale și presta-toare de servicii către populație. De asemenea, pe harta municipiului sătmărean a apărut un hotel nou, o casă de modă, un spital cu 700 de locuri, o modernă casă de cultură. În orașele Carei, Tășnad, Negrești-Oaș s-a construit, de asemenea, enorm în anii din urmă, încît au devenit de nerecunoscut, intr-atît s-au înnoit și înfrumusețat. Cine nu a văzut aceste orașe ardeleni în ultimii 15-20 ani, realmente acum nu le-ar mai recunoaște.

Este aceasta o invitație de a face popas pe plajurile noastre din nord.

DORIN SALAJAN ■

Tăietorii și iubirea lor de pădure

Cîteva TAF-uri iau lemnele în ghearele lor de oțel și le adună la un loc. Un peridoc e încărcat cu vîrf și îndesat. Nimic neobișnuit. Să nu creadă cineva că atît de rar intru în pădure încît m-am și emoționat întîlnind ceea ce este normal să întîlnești: tăietori de lemne! „E formația în care a lucrat unchiul tău, Ioan”, zice unul dintre ei. În acel moment îl recunosc pe maestrul Mihai Somle. Da, într-adevăr, a lui e formația de tăietori de lemne pe care o mai văzusem în urmă cu trei ierni în Munții Oașului.

Maistrul Mihai Somle este fiu de forestier, om al pădurii, de cînd se știe. E de 18 ani în fruntea acestei formații de forestieri pe care o conduce, pe măsura destoiniciei dar și a hărniciei și priceperii acestor oameni aspri, însă din cale-afară de omenoși. Faptul că din anul 1976 încoace ei se află pe locul I în cadrul sectorului, că

au fost ani în care au urcat pe cea mai înaltă treaptă în întrecerea pe I.F.E.T. Satu Mare, e cea mai elocventă dovadă că sînt buni cunoscători ai tainelor meseriei de forestier.

Ținărul inginer Cezar Stancu, șeful Sectorului de exploatare a lemnului din Bixad, are numai cuvinte de apreciere la adresa lui Mihai Somle și a oamenilor săi. Modul cum își realizează planul cantitativ și sortimental, valorificarea superioară a masei lemnoase, transportarea imediată a lemnului fasonat spre locurile de desfășurare și industrializare sînt doar cîteva dintre „steluțele” cîștigate prin muncă trudnică, neostoită. Din carnetul lui maestrului decupez cifra de 10 000 mc scrisă rotund, cu creion chimic, și înțeleg ceva mai jos că încă la 1 decembrie anul trecut echipa sa își realizase sarcinile de plan pe anul 1987, așa că au intrat în anul 1988 cu un bun avans. Să reținem numele celor mai buni dintre forestieri: Aurel Mureșan, Ilie Moiş, Aurel Somel, Ioan Big (TAF-îști); Vasile Rus (ocupant al locului 4 pe țară în concursul fasonatorilor mecanici), Vasile Tărnar, Grigore Bene — drujbiști și Vasile Dancea — șeful de echipă.

VASILE MIC ■

Odată cu declanșarea acțiunii de perfecționare a organizării și modernizării proceselor de producție — acțiune care, după cum se știe, este continuă — Consiliul de control muncitoresc al activității economice și sociale al sectorului 4 al Capitalei a organizat un schimb de experiență între întreprinderile sectorului, care s-a dovedit deosebit de eficient. Săptăminal, pe rând, una din întreprinderi se constituia în gazdă a întâlnirilor între responsabilii programelor de modernizare ale tuturor celorlalte. Fiecare gazdă se simțea datoră să prezinte masafirilor idei, noutăți, rezultate. Toată lumea avea de câștigat. Ideile bune erau imediat aplicate și în alte locuri de muncă. Se realiza astfel o egalizare rapidă de tehnologie. Metoda a fost extinsă, tot în cadrul sectorului 4, și la alte activități privind perfecționarea mijloacelor de control și a controlului de calitate, pe linie de C.T.C. și metrologie, a activității de revalorificare a materialelor refolosibile. O primă constatare în cadrul tuturor comandamentelor pe probleme a fost că din punct de vedere al legislației toate aspectele aveau un cadru de desfășurare precis delimitat, erau bine puse la punct, nu de ieri de alaltăieri, ci de ani buni și totuși activitatea concretă se desfășura în unele cazuri după ureche. S-a început prin a se iniția cursuri de perfecționare cu responsabilități pe probleme la care au ținut prelegeri specialiști de la Oficiul de informare și documentare, Inspectoratul general de stat, institute de cercetare și proiectare. S-au realizat vizite la întreprinderi cu rezultate de vîrf în diferite domenii de activitate. Zicem noi, într-un timp foarte scurt, întreprinderile sectorului au fost informate despre ceea ce era mai bun și merita însușit.

La finele anului care a trecut, la întreprinderea Industria Tehnico-Medicală, una din multele întreprinderi ale sectorului 4, a avut loc unul din comandamentele avînd ca temă calitatea. Aici, poate mai mult ca în alte locuri, calitatea în domeniul producției de aparatură și instrumentar medical reprezintă o problemă de stringentă actualitate, impunându-se așezarea acesteia pe baze științifice.

Despre problemele de calitate la I.T.M. purtăm o discuție cu inginerul Mihail Zamfir, șeful C.T.C. din întreprindere și totodată coautor, împreună cu analistul Petre Șutru și progra-

Pentru aplicarea optimă trebuie stabilite obiectul la care se referă, clasificările defectelor, astfel încît la compararea nivelului calitativ de la o perioadă la alta să existe o bază reală de referință și, în sfîrșit, demeritul limită acceptat potrivit reglementărilor în vigoare. Mulți fug de aplicarea metodei deoarece controlul statistic este tăios. Aplicarea metodei presupune cînte, consecvență și chiar curaj. Se poate vorbi chiar despre o schimbare de mentalitate. Calitatea se construiește, nu se constată.

— Ce a determinat necesitatea punerii metodei pe calcula-

Calitatea se construiește

matorul Alexandru Șuteu, a unui subsistem de control și urmărire a calității produselor prin metoda demeritelor asistat pe calculator.

— Înainte de a intra în amănunte să spunem cîteva cuvinte despre metoda demeritelor.

— Demerit este o metodă modernă de control a calității produselor. Denumirea caracterizează lipsa de merite la nivelul calitativ al unui produs, lot de produse, operații etc. În funcție de defectele apărute pe parcursul procesului de producție, este posibilă stabilirea nivelului calității, scoaterea în evidență a modului cum s-a lucrat în luna analizată față de lunile precedente. În procesul de control, metoda demeritelor impune respectarea unor principii care îi condiționează aplicarea în condiții optime. De altfel, metoda este standardizată, iar indicatorul Demerit este unul din cei 6 indicatori de calitate recomandat de C.N.Ș.T.

— Volumul mare de muncă de rutină în condițiile executării manuale a datelor rezultate din operațiile de control necesită mult timp și personal numeros; uneori se pot strecura erori de calcul, care impun reluarea acestuia pentru a evita denaturarea rezultatelor. Această încălcare excesivă determină imposibilitatea unor analize și a unor decizii mai aprofundate și la obiect.

— Care sînt avantajele sistemului?

— Obținerea indicatorilor de calitate are ca urmare determinarea ponderii defectelor pe unitatea controlată, care exprimă și numărul potențial de reclamații. Demeritul-indicator sintetic exprimă atît frecvența defectelor, cît și gravitatea acestora. Permite stabilirea defectelor cu cea mai mare frecvență. Limita admisibilă a demeritului poate constitui indicator de calitate planificat. Realizarea lui poate constitui și

condiție de retribuție. Subsistemul este ușor asimilabil și asigură un flux informațional zilnic asupra calității. Elimină inconvenientul legat de arbitrarul ponderii defectelor. Permite urmărirea zilnică a calității standard și acționează în trei direcții distincte: decizia asupra lotului controlat, acțiune corectivă cu scopul evitării defectelor la loturile următoare, acțiune preventivă. Permite depistarea imediată a cauzelor defectelor, mobilizează mai operativ atenția factorilor de decizie asupra calității.

— Vorbeați de necesitatea unei atitudini curajoase, responsabile. Cine trebuie să și-o asume?

— Conducerea. Produsele cu defecte peste limita admisă nu trebuie să iasă pe poarta întreprinderii. Calitatea presupune organizarea și perfecționarea procesului de producție, implicare, muncă, și studiu. Conducerea întreprinderii noastre a îmbrățișat ideea, iar metoda demeritelor se aplică consecvent. Cei care au aplicat astfel metoda au avut rezultate imediate: Fabrica de televizoare, OLCIT, Frigidere Găești, Iar din Sectorul 4 Steaua Roșie, Energoutilaj, ICSITICM. Sistemul a fost premiat la Simpozionul al III-lea de organizarea, conducerea și ingineria sistemelor și cibernetică industrială din decembrie 1986 și publicat în Revista Economică. Am înțeles că în cadrul M.I.Et. se lucrează la generalizarea lui. De la noi au achiziționat metoda întreprinderea CONECT și Centrul de calcul al Centralei industriale de bunuri de consum Ploiești.

Încheiem spunînd că problema calității înainte de a fi una a curajului și a tehniciții este o problemă care trebuie asumată cu responsabilitatea aducută importanței ei.

OPREA GEORGESCU ■

Vibrații în loc de flăcări

La întreprinderea Vulcan, deși firma sugerează un munte de flăcări, specialiștii de aici nu văd cu ochi buni focul ce înghite multă energie. Pînă acum tratamentul termic al pieselor de fontă se făcea în cupatoare cu mare foamă de energie (300 de tone de combustibil convențional pe an). Inginerii de aici au înlocuit această tehnologie clasică printr-una modernă, economică, concepută de ei și realizată prin autodotere. Detensionarea prin vibrare, căci așa se numește inovația, rearanjează în poziție de echilibru rețeaua cristalină, dar nu prin efect termic, ci prin transmiterea de unde sinusoidale de compresie de către un vibrator. Această metodă nu schimbă caracteristicile mecanice ale piesei, ca în cazul tratamentului termic, și nu durează 20 de ore ca acesta, ci doar o oră. În loc să fie transportată la cupatoare și să stea în vîlvătaia flăcărilor ore în șir, piesei i se atașează un mic vibrator cu consum de 0,5 kw/h, care, în plus, vine el la „pacient”. Productivitatea muncii crește spectaculos, cuptoarele pot fi folosite în alte operații, se face o masivă economie de energie, toate conducînd la stergerea a 600 de mii de lei de la rubrica cheltuieli. Nu s-a făcut economie de idei ca să se facă economie de energie.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Si toate cite se cuprind in aceste imagini sint rodul a numai doua decenii

Agricultura beneficiază de aportul benefic al științei

Un prototip de aragaz nou

Urbanizarea localităților, o realitate cu contur vizibil

Oamenii dau rodnicia pămîntului

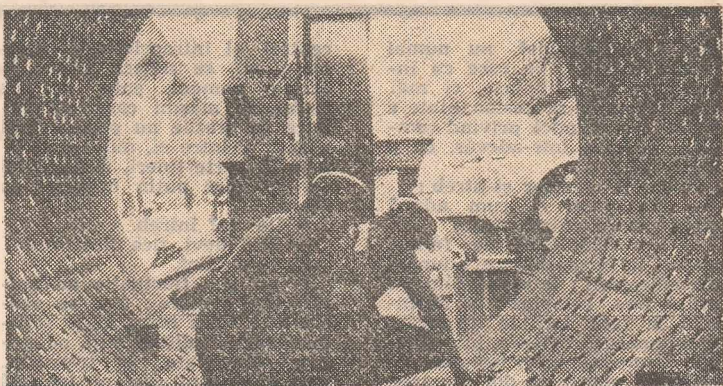
Inginerul Ioan Vlăduțiu, directorul Stațiunii de cercetări agricole din Livada, ne-a vorbit despre principalele probleme cu care se confruntă la ora actuală sectorul de cercetare agricolă din județ. Le-am putea grupa astfel: cunoașterea în amănunt și valorificarea superioară a surselor acide din nord-vestul țării, ridicarea capacității de producție a acestora prin chimizare, prin complexul de lucrări agro-hidro-pedo-ameliorative, sporirea capacității biologice a hibridilor nou creați atît la cereale, cît și la plante tehnice. În concret, cercetări sistematice s-au întreprins, ani la rînd, la plantele tehnice, cerealiere, la cultura ghizdelului, lucernei (bune premergătoare), a căpsunului, a inului pentru fibre ș.a. Cîmpul de cercetare a cuprins sole speciale, plus punctele de sprijin de la diferite unități agricole

circumscrie județului.

Practic, activitatea de cercetare se desfășoară pe circa 2.700 ha, suprafață în care am inclus, desigur, și solele de cercetare amintite mai sus, din cuprinsul județului. În stațiune există însă două ferme vegetale (170 ha), sectorul de mecanizare și chimizare, plus sectorul zootehnic. Peste 65 la sută din suprafața arabilă este destinată în mod expres producerii de sămînță la un număr de 16—20 de specii, cu circa 21 de categorii biologice distincte. Inginerul Vlăduțiu ne relatează și faptul că pe categoriile de soluri amintite — podzoluri, sărături, terenuri puternic erodate, nisipuri, terenuri acide ori puternic podzolite — au dat bune rezultate arăturile adînci, la 55—60 cm, cum s-a procedat și la finele toamnei trecute. Apoi, pe nisipurile și solurile ușoare din zona Sanislău-Petrești, s-au plantat perdele de protecție pentru zăgăzirea zăpezii, plus instalarea de parazăpezi din loc în loc, tocmai pentru ca acumularea de apă provenită din zăpadă să fie mai substanțială. De asemenea, de cîteva ani buni se urmărește ca prin îmbunătățirea structurii culturilor, să se ajungă la asolamente corespunzătoare, astfel că plantele ameliorative, bune premergătoare, au o pondere de circa 37 la sută în ansamblul

culturilor. Grijă față de structura și textura solului este, la fel, o dominantă, urmărită aici cu ochi de specialist. De reținut, nu în ultimă instanță, desigur, că în ultimii 4—5 ani cam 98 la sută din activitatea de cercetare se desfășoară în cîmp, unde sînt cu adevărat laboratoarele de cercetare și unde, în adevăr, se hotărăște soarta recoltelor.

Aminteam însă și prin contribuția stațiunii de cercetare din localitate, C.A.P. Livada a devenit în ultimii 10—15 ani o unitate-agricolă-pivot la nivel de județ.

Secvență de muncă neobosită

Nu trebuie omis nici aportul Centrului județean de selecție și reproducție a animalelor și, în speță, a medicului veterinar Ioan Urda. Așadar, în sectorul zootehnic al unității cooperatiste, de pildă, predomină efectivul indigen din rasă Brună românească, selecționat cu grijă și crescut în condiții corespunzătoare. Acest efectiv de bovine nu este cu nimic mai prejos decît cele 200 de vaci cu lapte importate pentru îmbunătățirea rasei. În noile condiții create la Livada, noțiunea de îngrijitor de animale pare a fi improprie. Cere una mai cuprinzătoare.

Pentru că munca îngrijitorului de animale este în multe privințe asemuitoare cu a muncitorului dintr-o hală industrială. Fiindcă îi sînt indispensabile cunoștințele de zootehnie, cele de mecanizator, electrician sau depanator al instalației de muls în tandem, a plugului rector, a bandei transportoare pentru furaje, a instalației de preparat furaje, a agregatului electric de tuns oile și a multor altora care fac din munca îngrijitorului de animale cea variată a muncii industriale de care mai sus aminteam.

Un alt exemplu. Ferma de ovine dispune de un număr de 12.000 capete, din care vreo 5.000 sînt aduse din import tot pentru îmbunătățirea raselor. Efectivul matcă se ridică la 7.000 capete și se înmulțește în rasă curată, în scopul de a crea reproducători valorosi, prin care să se acționeze în ameliorarea raselor de ovine din cadrul fermelor de profil ale județului. Firește, sînt doar cîteva exemple din care am dori să consemnăm cît mai des și în cît mai multe unități agricole din județ.

DORIN SALAJAN ■

Fotografii de MARTIN SARCA și GHEORGHE IANCU ■

Ei sînt pe cîmp înaintea ghioceilor

Am bătut în lung și-n lat acum câteva zile, ogoarele comunei Putineiu, județul Teleorman, o comună al cărei C.A.P. a obținut în ultimii 20 de ani rezultate deosebite printre cele mai bune din județ. Am bătut, cum spuneam, acum câteva zile, ogoarele acestei comune, am intrat în bătătura caselor, ba chiar și în casele oamenilor. Am participat chiar și la o foarte interesantă consfătuire a șefilor de ferme de pe întreg județul, la Turnu Măgurele. Sau, tot la Turnu Măgurele, ne-am numărat printre mecanizatorii care au făcut cunoștință cu ultimele noutăți în materie de mecanizare a lucrărilor agricole. Pe un teren de dimensiunea unui stadion, erau expuse 26 de agregate pentru cui-

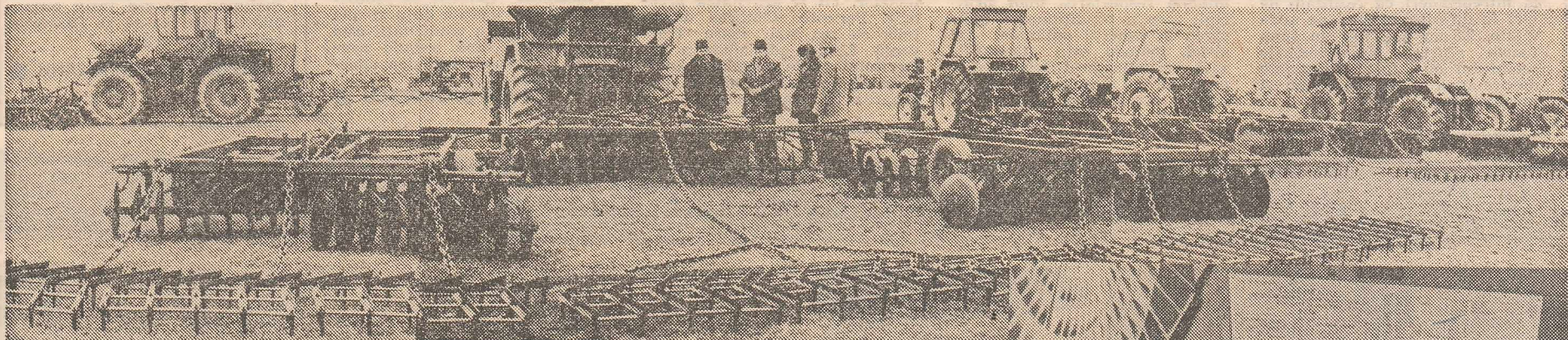
Gojnea. Aplecați deasupra utilajelor, doborîndu-le, pregătindu-le pentru viitoarele lucrări, un grup de mecanici: Florea Alexe, Ștefan Mitică, Alexe Petcu, Anton Bănoiu, Petre Prună. Totul începe, aveam să aflăm, de la dotarea cu piese de schimb, adică de la magazie. Șeful acesteia, Petre Prună are toate motivele să se declare mulțumit: „Față de alți ani, acum stăm destul de bine. Cele peste 1500 de repere existente în magazie, plus altele pe care ni le livrează, conform comenzilor noastre, cei de la bază, adică de la Trustul județean, satisfac întregul necesar”. Am putea crede că este vorba de o părere intrucitivă subiectivă, dar iată și confirmarea: „Producțiile, tot mai mari, de

Mecanizatorii din Putineiu se mențin, an de an, printre cei mai buni

Timpe de trei zile, șefii de ferme au participat la o instruire despre noutățile la-zi în agricultură

La Turnu Măgurele, pe o platformă cit un stadion, peste treizeci de utilaje și agregate sînt prezentate mecanizatorilor din județ cu tot ceea ce au ele mai nou

tura mare și 14 pentru hortivictură, fiecare fiind dotat cu noi elemente. În fond, chiar aceasta era tema fotoreportajului nostru, iarna mecanizatorilor. Dar așa zisa iarnă a mecanizatorilor aveam să o descifrăm, să-i pătrundem înțeleșurile. În atelierul S.M.A.-ului în grija cărui cad lucrările agricole mecanice pentru ogoarele celor șase C.A.P.-uri răspindite în preajma comunei Putineiu. I-am întâlnit la Turnu Măgurele, la expoziție, apoi la sediul S.M.A.-ului, pe inginerii Dumitru Mitran și Florian Buică, pe șeful secției, Ion

la an la an, ale C.A.P.-urilor noastre sînt strîns legate și de munca de-aici, din secția S.M.A. Iar noi, fără să avem cu ce repara și pune pe roți utilajele, adică fără o dotare corespunzătoare cu piese de schimb, am fi la pămînt. E-adevărat că mai sînt și greutăți, dar, în linii mari, avem cam tot ce ne trebuie. Mai ne punem și noi mîntea la contribuție, că doar omul de asta are cap pe umeri, să mai și gindească, se mai zbat și șefii, că doar de asta sînt șefi, să se mai și descurce, și, puse cap la cap, lucrurile se leagă. Sîntem în grafic și, pînă să

vină primăvara, tot parcul va fi gata de marele asalt” — ne declară Ștefan Z. Mitică, unul din cei mai vechi mecanizatori ai secției.

Dacă ziua bună se cunoaște de dimineață, primăvara și vara, sau chiar toamna ogoarelor, adică roadele lor, se cunosc după iarna mecanizatorilor. La Putineiu, iarna mecanizatorilor cunoaște, cu sau fără zăpadă, cea mult căutată stare pe care o numim în general, starea normală.

N. VICTOR
Fotografii de ELENA GHERA

Soia cucerește teren și interes: dintre cele 130 de C.A.P.-uri ale județului Teleorman, 119 sînt cultivate de soia

Insularii cred că întreprinderea lor, ca întindere, ar fi cea mai mare din țară. O fi, au de răscolit peste 66.000 hectare, dar eu mă fereșc să absolutizez. Mai degrabă sînt de acord cu inginerul Ionel Conțu, director cu mecanizarea, cînd susține, absolutizînd și el oarecum, că într-o astfel de uzină vegetală „mecanizatorul e inima”.

— Ce faceți pentru „inimă” asta? imi fuge întrebarea.

— Îi ridicăm bătăile pe minut, amplitudinea, stăruie în metaforă; încercăm, adică, să-i facem buni profesioniști. Mecanizatorul, știe azi lumea, nu învîrte numai tractorul. Tot mai mult el trebuie să devină un virtuoz, să cînte la mai multe instrumente care se numesc tractoare, combine, secerători sau, forțînd comparația, se mai pot adăuga erbicidarea, chimizarea, fertilizarea, altele.

Iată-l, deci, pe omul ăsta lovindu-se sau mișcîndu-se prin toate etapele mecanicii, gama mașinilor agricole e mare, echipamentele lor — numeroase, iată-l dînd buzna prin chimie, prin mai toată „știința agricolă”. Nu ca un profesor, ci ca un iscusit practician.

Imi spunea odată un mecanizator: O șalupă de pe Dunăre e condusă de doi oameni: comandant și mecanic. De e ceva mai mare, mai are și un marinar. Intuind cam unde vrea să

bată, l-am avertizat că sînt solidar cu marinarii. Nu, zice, nici un reproș la adresa pifanilor. Gloria asta, însă, și arată cu mîna spre o combină de ultimă tehnicitate, e parcă mai mare decît o șalupă și, de necomparat, mai complicată. Și eu o manevrez, ung, întrețin singur. Am rămas tăcut, imi plăcuse. mîrturisesc, comparația. Înțelegerea

mașinii. Nu moare nimeni, o luăm cu răbdare de la capăt, pînă ce omul zîmbește fericit, a învățat.

E frumos ce spune directorul. Mai ales că I.A.S. Insula Mare a Brăilei are, din cîte aflui, mii de astfel de mașini, zestre tehnică ce trebuie bine, eficient folosită de oameni capabili. Sub ochii noștri, aici, la atelierul

alții îi alege afară din colectiv indisciplina de orice nuanță, netolerabilă în Insulă. Deci, sîntem nevoiți să pregătim alți oameni, între 350 și 400 anual. Îi recrutăm din județele învecinate, Galați, Buzău, Vrancea, altele din Botoșani și Bacău, din alte județe. Condiția e să fie absolută la 10 clase, între 18 și 45 de ani.

cît mai interesați de pregătirea lor, fiindcă așa cum îi formăm, așa îi avem.

Discutăm cu cîțiva dintre acești tineri în formare, în meseria asta tot mai discutată, de mecanizator: „Sînt fiu de țărăn, zice Constantin Costea, 23 de ani, și sîntem la părinți opt frați. Doi sînt instalatori, unul e pe o șalupă, la Galați, iar eu cum puteți deduce, am optat pentru mecanici agricoli. Îmi place cîmpul, imensitatea verde, atunci cînd e verde, cerul deschis. Mai îmi place meseria asta fiindcă, învățînd-o bine, devii indispensabil la o fermă, la o întreprindere agricolă”. Cam la fel gîndește și Petre Adămuț. El mai e de părere că un mecanic agricol, mecanizator, e musai să fie un om serios, fiindcă într-un fel i se dă pe mîna cîmpul, adică, adăugăm noi, uzina de piine a țării. Iar dacă meseria ai ales-o din dragoste și nu te-au împins către ea alte nevoi, atunci se lipește de tine și tu de ea. Altfel, zice Adămuț, devii un plimbăreț prin meserii de tot felul, care numai meserii nu mai sînt alea. Marian Gaman e din Brăila. Tace și trage cu urechea la ce spun ceilalți. Are doar 17 ani și probabil că nu și-a deslușit prea bine rigorile noii sale profesii. De va fi sta-tornic, va răzbi.

NICOLAE GRIGORE

Mecanizatorul e inima

mea reținuse, însă, nu numai efortul omului, pe care cu îndeminare îl subliniasse, ci mai ales nevoia de profesionalitate a celui om. Fiindcă privind combina, aducea, într-adevăr, cu o uzină pe roți.

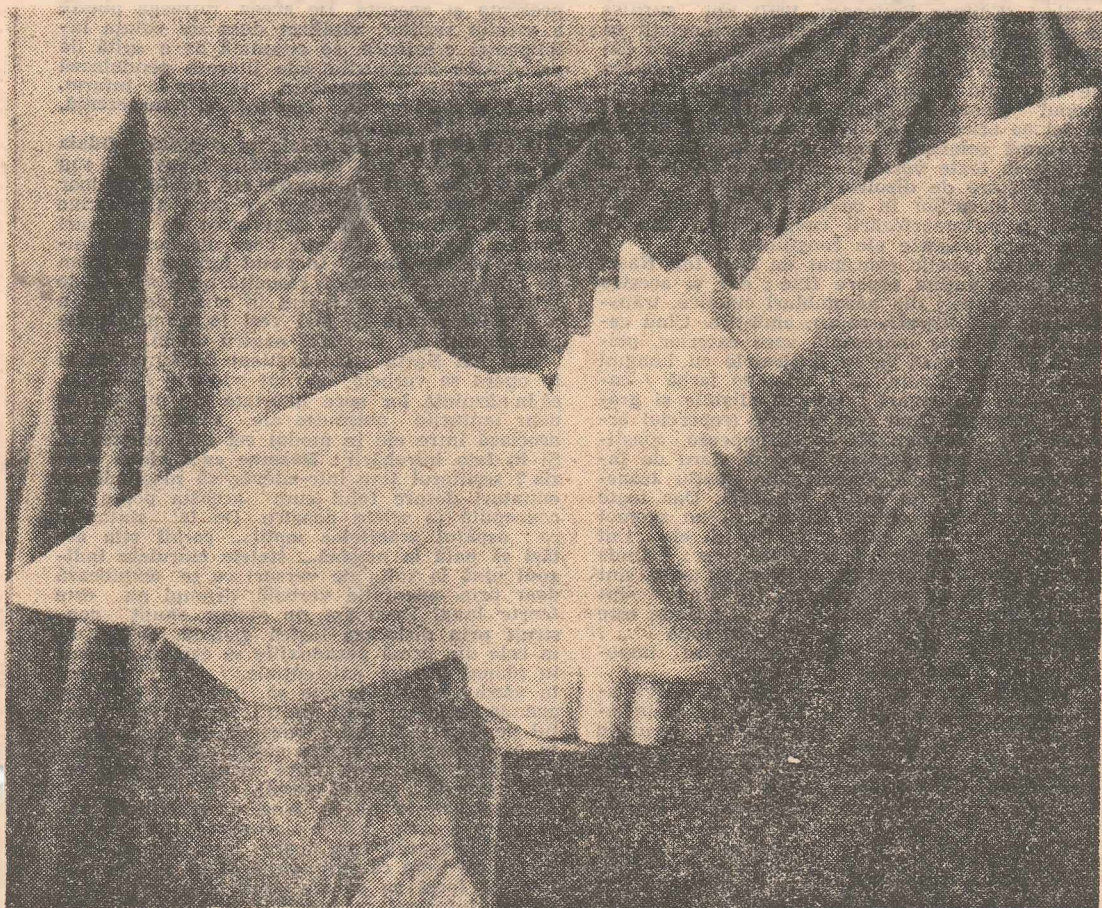
Revin la director și-ntreb: — De unde și cum adună omul nostru știința asta?

— La complexul de ferme, alteleori la întreprindere, adunăm mecanizatorii; le prezentăm un utilaj nou, complex: îl desfăcăm în fața lor, le explicăm funcționarea, reglarea, întreținerea. Urmează, apoi, testarea. Se întîmplă uneori ca doi sau trei, sau chiar mai mulți oameni să nu reușească testul, remontarea

central al întreprinderii, unde ne aflăm, se repară acum, de aceeași oameni, sute, mii de astfel de mașini care vor reîntra în brazde nu peste multă vreme. Printre ei, mulți sînt tineri și foarte tineri, iar alții mi se par mai puțin deprinși cu meseria.

— De ce? întreb.
— Sînt elevi, zice directorul. Și se explică.
— La noi, fluctuația mecanizatorilor e mare: unii se pensionează, unii merg să-și satisfacă stagiul militar, alții, pe motive întemeiate, se transferă, mai sînt și unii care nu fac față meseriei, din ce în ce mai pretențioasă, mai complexă, iar pe

— Unde se califică acești tineri și mai puțin tineri?
— Avem școala noastră proprie, în Brăila, cu o durată de șase luni, cu profesori pregătiți, ingineri mecanici în specialitate, maștri mecanici agricoli, școală dotată cu șase săli de clasă, cu material didactic adecvat, cu cantină și dormitoare. Școala ce funcționează în tot timpul anului, pe măsură ce s-au înscris 35 de cursanți, cit cuprinde o clasă. Perioada de șase luni de școlarizare se împarte în două: una teoretică și alta practică, ultima desfășurîndu-se aici, în centrul de reparații capitale din Brăila, unde e ordine și disciplină. Sîntem, vă mărturisim,

POEM PENTRU PATRIE

Iernînd

Iernînd într-un bob, în nesomnul semințelor
precum puiul de ciută în veghea părinților

mi-am tras slăbiciunea lingă timpla ta, țară,
marginea mea de dor, steaua mea dulce, polară.

Mistuit de-o iubire necuprinsă-n cuvinte
unde-n cimpul de suflet e vară fierbinte,

unde limba e arsă și ochiul — o rană —
iar lacrima — rouă de singe — pe geană,

în miezul seminței cu-aromă de piine,
unde visul de astăzi e-mplinirea de miine,

unde cîntecul vieții din șoapta de ape
aduce iubirea de oameni aproape,

cînd piinea mai urcă din lut, în cuvinte
și fiul mai cată zîmbind spre părinte,

acolo-n adînc — în nesomnul semințelor —
iernînd, sint speranța din visul părinților.

NICOLAE NICOLAE ■

Intitulată *Pasărea Carpaților* și aparținînd sculptorului Ioan Șeu, această sculptură ar putea simboliza, în aceste zile în care bate pe deasupra întregii țări un vînt aproape primăvărat, lumina ce se va înstăpini curînd, cu drepturi depline, nu numai meteorologice, ci și calendaristice, peste întreg cuprinsul patriei. Ar mai putea simboliza, menținîndu-ne tot în apropierea imediată a primăverii, gingășia unui ghiocel abia ieșit de sub zăpezile aproape topite. Dar sculptura în cauză înseamnă totuși, mult mai mult decît atît. *Pasărea Carpaților* este o metaforă mult mai cuprinzătoare. Este semnul însuși al zborului, avîntul temerar și pur, starea de grație și devenire a timpului, a patriei înseși.

Succese pe portativ

Simfoniștii români au fost narnici în anul care a trecut. Cele aproape 200 de creații simfonice, vocal simfonice și camerale stau mărturie asupra diversității stilistice și tematic pe care fiecare dintre compozitorii genului le-au conceput și le-au abordat, încheindu-le cu deosebite succese. Căci nu atît cantitatea lucrărilor ne-a bucurat cît calitatea lor, expusă într-un limbaj mai accesibil ascultătorilor obișnuiți, o reînnoire către melodice, ritm și sensibilitate a culorilor timbrale, elemente primare ale muzicii care, pînă la urmă, se integrează în afectul receptorilor împlinindu-le astfel cerințele estetice, gata pregătite pentru a primi frumosul vieții, expus într-un mod artistic. Și toate acestea — iată o nouă dovadă a seriozității creatorilor români — fără a se renunța la tehnica zilelor noastre, la limbajul contemporan, în care melosul românesc este implantat armonios; o nouă subliniere, deci, a integrării suflului artistic național în marea artă universală și aceasta la o foarte ridicată treaptă a cunoașterii și a minuirii cu eleganță și pricepere a materialului sonor! În sfîrșit, lemele majore alese, pacea, Conferința Națională a P.C.R., comemorările evenimentelor istorice, ori — pur și simplu — simțămintele eternelor umane, dragostea dintre oameni, au acoperit în bună măsură cele mai importante probleme politice și sociale, muzica simfonică românească dovedindu-și, și de această dată, apartenența sa națională și politică, păstrîndu-și locul cu cinste în frontul ideologic constituit în slujba formării unei noi conștiințe a omului nou care construiește societatea socialistă.

Din sumedenia de lucrări audiate în acest an, ca și din alte izvoare de informații (criticul nu poate fi chiar omniprezent), vom insera doar cîteva dintre opurile de excepție, adică „cele mai bune dintre cele bune”.

Simfonia a VI-a, „Culori” a lui Pascal Bentoiu, dirijată în primă audiere de Cristian Măndea — aflat la pupitrul Filarmonicii din Cluj-Napoca — vădește continuitatea de concepție a acestui maestru, observată în mai toate creațiile sale. Lucrarea nu este descriptivă — așa cum am fi tentați să fim conduși din titlatură — și nici măcar programatică, ci ea pornește din stări interioare, asemenea unor culori, descrise cu sensibilitate și eleganță, cu o măiestrie artistică ce minuește mijloacele proprii ale muzicii. Mentorul școlii clujene, maestrul Sigismund Toduta ne-a dăruit în acest an Concer-

tul pentru pian și orchestră, prezentat — în primă audiere în cadrul recentei Toamne Muzicale Clujene — de Ninuca Oșanu Pop. Discursul este elevat, cu o privire olimpică asupra vieții, ideile fiind transpuse muzical așa cum cunoaștem stilul și experiența de o viață a compozitorului, adică într-o tinută deosebită, sub toate aspectele creației. Așa cum, de altfel, discipolul său, Cornel Țăranu și-a prezentat *Simfonia a IV-a*, „Ritornelle”, în cadrul aceluiași prestigios festival, lucrarea fiind — în fond — un omagiu adus regretatului său coleg și prieten, compozitorul Mihai Moldovan și situind ideea într-un spațiu modal — melodic — ritmic, propriu scriiturii contemporane a compozitorului. Muzica vocal-simfonică a fost prezentă — mai ales — printr-o certă izbîndă a creatorului arădean, din generația medie, Teodor Căciora care a compus cantata „La poarta țării”, pentru cor mixt și orchestră, scrisă pe versurile poetului Vasile Man. Într-un stil tradițional, plin de cantabilitate, opul se referă la actul istoric de la 23 August 1944, precum și la sarcinile trasate de cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., la hotărîrea cu care oamenii muncii le îndeplinesc permanent.

Genul muzicii de cameră a avut mai multe succese de prestigiu în acest an, iar dintre numeroasele creații de o certă valoare vom aminti „Concerto notturno”, pentru vibrafon, marimbă și clarinet, de Tiberiu Olah, care continuă aici linia lucrărilor camerale precedente scrise pentru unul, două, sau trei instrumente soliste, într-un spirit contemporan; Partita „A sonar” nr. 1, pentru 3 flauti, de Theodor Grigoriu, cuprinzînd patru părți în care instrumentele cîntă „pe viu” sau în dialog cu banda magnetică, discursul fiind unitar și degajînd din el o atmosferă poetică. Acest opus constituie o adevărată deschidere de drum în ceea ce privește concepția unor creații destinate instrumentelor soliste, la fel ca și în cazul Sonatei pentru 6 corni de Liana Alexandra, ce nu-și dămințe nîci aici marea sau meșteșug în cunoașterea specificului și posibilităților fiecărui instrument.

Să mai notăm, cu o deosebită satisfacție, crearea primului Cvarlet de coarde, din opurile compozitorului Nicolae Beloiu. Tehnica aparte a genului se dovedește a fi perfect stăpînită de creator și ea este imbinată cu expresivitatea discursului

(Continuare în pagina 15)

CLAUDIU NEGULESCU ■

Iorga către Hasdeu

„manuscriptului”, o repozare în
ale aceluia care a judecat; dar nu-l știau,
și ei, dar se făcuse, o lipsă în gîndurile
de apăsătoare. Intelectual, foarte bine, că nu
pot cunoaște de azi înaintea pe omul, ailor
el un trecut cît de glorios și merite cît de
înalte, care-și coborî botînistele pînă la
asemenia apăsătoare și la amănarea sentimente.
Acesta e seculul ultimelor rînduri ce ne
jămîni de la mine, rînduri pe care, scriindu-
le cu o sinceră durere, eram dator să le
scriem.”

H. Iorga

„vezi prin ochii mei, dar nu
încuț; pe seară, cînd tîrziu pînă la
junii generații române, Tatăl de
ce scrie. Stă, în loc, și
răd, rădăchă, cît te rădăchă. De
și nu-și poate „a sinceră durere”
și nu-și poate „a sinceră durere”
și nu-și poate „a sinceră durere”

Hasdeu către Iorga

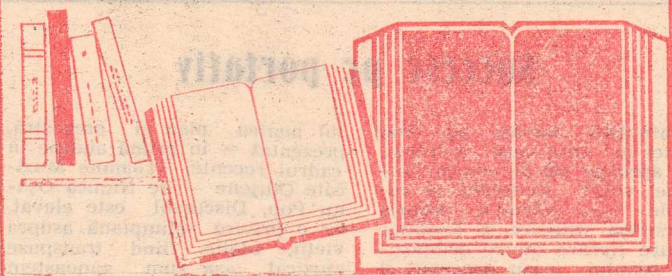
Lecția

Nu știu dacă și cit ar mai
trebui — acum, cînd se împli-
nesc un secol și jumătate de la
naștere — să măresc imaginea
unui colos, cum e cea a enciclo-
pedistului nostru Bogdan Petri-
ceicu Hasdeu, a cărui siluetă ti-
tanică ține, singură, pe umerii
săi o bună parte a culturii mo-
derne românești. La fel, nu
știu ce se mai poate scrie, în
plus, despre marea și comple-
xa sa personalitate, cînd au
curs șiroaie de cerneală din
penele atîtor exegeți și cînd
s-au supus luminii tiparului mai
toate mărturiile timpului în
legătură cu viața și opera sa.
Numai că el, timpul, cel care
face să se nască mărturiile
scrisului, tot el le risipește
parcă cu grijă și cu teama de-a
nu se descoperi toate deodată,

(Continuare în pag. 15)

MARIN RADU MOCANU ■

VITRINA CĂRTELOR

Dascăli brașoveni

A apărut recent un foarte util **Dictionar de personaje literare**, subintitulat „Reper didactic”, și realizat de un colectiv de cadre didactice din județul Brașov, sub coordonarea prof. dr. Constanța Bărboi și a prof. Iustina Itu. Tipărit ca Buletin de informare și documentare al Societății de științe filologice din R.S.R., filiala Brașov, dictionarul este un prim instrument de lucru pus la îndemina dascălilor de limba și literatura română, dar, așa cum rezultă din discuția de mai jos cu prof. Iustina Itu — și a elevilor de liceu.

„Conceptul pe baza Programei de limba și literatura română pentru învățământul liceal, dictionarul selectează personajele literare a căror semnificație este evidentă. Astfel, dictionarul, pe lângă faptul că selectează personajele din operele literare epice și dramatice care se studiază, aduce în prim plan fragmente reprezentative pentru trăsăturile fizice și morale ce le individualizează, particularitățile artistice de realizare a personajelor” — precizează Constanța Bărboi într-o succintă prefață care deschide volumul.

R: Cit timp a durat elaborarea dictionarului? Cum s-a ajuns la actuala componență a grupului de autori prezentat pe pagina de gardă?

Iustina Itu: — Realizarea dictionarului a durat, în mare, doi ani, doi ani de muncă susținută a unui colectiv alcătuit din cei mai înzestrați profesori de limba și literatura română din județul Brașov, excepțional pregătiți nu numai din punct de vedere științific, dar și metodic. Cei mai mulți dintre coautorii dictionarului nostru sunt fie autori ai unor cărți (de proză), fie colaboratori ai presei literare și neliterare din județ și din țară. Articolele de dictionar sunt urmate, de cele mai multe ori, de o serie de teme și exerciții, concepute în lumina celor mai moderne principii de predare a limbii și literaturii române în școală, de natură să ridice nivelul de pregătire al elevilor, să le mobilizeze creativitatea. Ideea acestui corpus aplicativ aparține coordonatoarei volumului, prof. dr. Constanța Bărboi, ca de altfel și ideea volumului însuși.

— Există intenția de a continua, într-o eventuală serie, acest tip de lucrări?

— Mai mult chiar. Avem documentația aproape încheiată pentru un alt dictionar, dedicat **Biografiei operei literare**. La Brașov există realmente o emulație aparte în rândul profesorilor de această specialitate. Avem ambiția să lăsăm ceva în urma noastră, ceva mai mult decât elevii noștri cei mai buni (dacă se poate ceva mai bun!) și anume, niște instrumente de lucru care să popularizeze experiența fiecăruia dintre noi, în ideea unui învățământ tot mai de calitate, așa cum se cere necontenit din partea noastră.

TANIA RADU

Cronica literară

de Romul Munteanu

Dar deodată — un punct se mișcă...

Poezia lui Dan Ion Nasta poate fi asemănată cu un vitraliu spart pe care un artist oniric îl recompune în modul cel mai straniu cu putință. Titlul culegerii sale de versuri **Aici, nicăieri** (Editura Eminescu, 1987) imi stărnise la început în memorie tot felul de asociații cu gândirea sartriană și heideggeriană. Mi-am dat apoi repede seama că nu este vorba de starea de conștiință a unui poet ce și-a pierdut etimonul existențial, fiind damnat să trăiască la fel ca orice salaud. **Aici, nicăieri** dă în cele din urmă relevanță unui alt sens, prezent aproape în toate versurile poetului. Există o anumită stare de dizolvare a conștiinței în lucruri, a lucrurilor în cuvinte, și, în cele din urmă, a metamorfozării cuvintelor în alte obiecte sau ipostaze ale conștiinței.

Universul poetic conceput de Dan Ion Nasta are foarte puține repere fixe; dar și acestea par niște rupeți din ansambluri cinetice, transformate în fotografie-cadru, amintire. Când camera-stiloul este îndreptată spre exterior, peisajul se colorează ca în ilustrațiile cu imagini cimponești. / Firule, tu / miel de iarbă / caravane cu șezlonguri / măsuțe pliabile și grătare / (Pastel). Când certitudinile (reperele) ornamentale ale spațiului se estompează, conștiința poetului intră într-o ciudată stare de însingurare, obiectele absente din spațiu transformându-se în tot atâtea întrebări. Dar toate aceste interogații onirice bubuie ca un zgomet absurd în urechea cititorului, fiindcă ele sînt în mod programatic private de sens: / Unde sînt gangurile burdușite de vînt, / unde sînt infundăturile cu nume trufase? / Unde sînt mansardele cu ochi bulbucați / ... / Unde este bunkerul cu frunze și felinare de rouă / ... / Unde sînt podurile sub care cenușa se impecherează? / (Ubi sunt).

Dan Ion Nasta nu este un poet cu efluvii afective prelungite. Stările lui de tandrețe amoroasă par jucate și prețioase ca în unele secvențe scurte de teatru. Scriitor în stare de veghe, autor care-și simte cu o mică plăcere masochistă controlul supraeului, creator care-și deschide supapele abisale doar în jerturi extreme de scurte, Dan Ion Nasta este un poet de factură intelectualistă. Sensibilitatea sa se configurează doar ca un ascuțit al inteligenței poetice, iar tandrețea apare doar ca o manieră de-a fi în raport cu celălalt (cealaltă).

Autoscopia sa lirică îi creează doar obstacole, mici „incurături” în sfera poeticului. Programul său literar pare să trădeze afinitatea pentru scriitura involuntară care, în mod paradoxal, este mult mai mare decît pare la prima vedere. / Scriu despre prostie sau despre sublim, / scot citate și le comentez / mai adaug de la mine puțin. / Nu știu dacă vrei să știi / ce unește mina, / cu cine se ceartă pe hîrtie și pe cine împacă / (Încă o paranteză).

De altfel, autorul se întreabă doar la modul retoric **Unde sînt marile poeme ce se lipeau pe obrajii mulțimii (Al noulea cer)**, fiindcă el știe că pe hîrtie „nu tropăie marile literaturi”, dimpotrivă „acolo e un gol de aer amețitor / în care rici eu nu pot să intru”. Dan Ion Nasta își asumă astfel în maniera sa condiția poetului contemporan situat la un sfîrșit de mileniu. De aceea, exhibarea scriiturii sale se produce ca un act de spovedanie publică.

Sefzația golului care trebuie umplut, dar uneori e interzis și a obiectelor ce s-ar cuveni să fie numite, dar sînt absente, reprezintă axele de du-te vino din poezia lui Dan Ion

Nasta. **Aici, nicăieri** reprezintă mecanismele unui univers care se face și desface, ce se naște și moare, ca și spațiul fără rădăcini ontologice a unor obiecte/ființe ce trăiesc între prezență și absență. De aceea, întreaga poezie a acestui scriitor, vitalizat doar de voința inteligenței creatoare, se consumă ca o suită de paradoxii: Enunțurile sale literare pendulează între claritate și opacitate, rigoare și inform, logică și paralogism, coerență și incoerență, gravitate și banalitate.

Enunțuri de tipul: **Odaia ta e goală / Odaia ta nu există / sau Nedovedite / dovezi / sau femeie grea, atât de ușoară etc.** trădează doar un mod de reflecție bazat pe două alternative posibile. Alături însă alăturarea de versuri conferă discursului poetic doar un caracter digresiv absolut liber. / În vasul funerar un poem de dragoste. / Retorică răscutită pe o agrafă de bronz. / Mort tinăr înecat în mina de aur a nopții / (pornind de aici vezi toate metaforele părului ei). (Ea lucrează pentru mine).

Dan Ion Nasta este conștient de faptul că și în opera sa vorbele au rupt adeseori rîndurile, că în năzuința lor spre libertate ele nu distrug doar lanțurile obișnuite ale sintaxei, dar se asociază între ele în modul cel mai neașteptat. Și în fața întrebării: **Doamne ce-a ajuns poezia?** scriitorul ține într-adevăr să răspundă cu enunțuri despre felul cum aceasta poate fi concepută în zilele noastre. De la sintagme ca: **ospașul grăbitelor molii... corbiu știu astăzi să bată la mașină... stelele ciuruesc indigoul** pînă la suite de versuri ce se exhibează doar prin ostentație verbală, drumul nu este foarte lung. Decupăm un singur enunț construit prin dislocare logică globală, pentru ca în cele din urmă paradoxurile să capete un sens în planul utopiei existențiale. / Cînd vei urca în văzduh și vei începe să arunci / spiritiere agende, prieteni utili inutili / chiar și suflul pe care îl ții între buze ca ața de balon, / tu care porți în spinare găleți de nisip, / saci de rușine, tu crescut între cartușerii, / vei regăsi inocența... (Codul secret).

Poetul știe la fel de bine, ca și cititorii săi, că între a scrie despre „prostie” sau despre „sublim”, spațiul este foarte larg, dar el știe în același timp că sînt foarte mulți și „cei care înțeleg focul cu poeme scrise mărunt”.

Dacă informul se produce în poezia lui Dan Ion Nasta pe un anume plan prin dislocarea sintaxei, pe plan existențial, este reprezentat prin realizarea unor secvențe de viață concepute ca haos, ca trăire fără sens, un univers aberant. Ludicul cu grotescul se întîlnesc cu ușurință în astfel de texte ce urmăresc doar efecte de șoc comportamentist. Desprindem din **Aici, nicăieri** doar o mostră dintre atîtea altele. / Copii la furat. / Au scos ochii zeului / și îi clatină tîdva ca un felinar. / Creerii nopții trosnesc sub pașii lor / orbitorii. Cerul e o pungă cu simburii / (O pungă cu simburii).

Îmi aduc aminte că atunci cînd poezia lui Eminescu se mișcă, punctul acesta din „haos face mămă, iară el devine Tatăl”. (Scrisoarea I). În poezia lui Dan Ion Nasta, cînd semnele de reper se estompează, sporește chinul, ierburile devin cirtitoare și se arată călușul divin. Dar să nu investim **Aici, nicăieri** cu sensuri globale mai clare sau mai cuprinzătoare decît le-a conceput autorul, fiindcă poezia lui Dan Ion Nasta rămîne un vitraliu cu semne explodate o tentativă de recuperare a unei realități fantomatice.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Turnul de control

Este în acest volum o schiță intitulată „Barajele și Maria”. De-ar fi singură între copertile cărții și tot ar merita luată și citită culegerea prin care autorul coboară, din turnul de control din Călea Dorobanților, în stradă, pentru a culegere vederi la firul ierbii ca, apoi, să le monteze, cadru cu cadru, într-un seducător film documentar. Pînă acum, redactorul de televiziune Ioan Simion Pop făcuse orice altceva. Învătasese carte pe Someș, se visase călător la Ouagadougou, ateriza la un moment dat într-o editură, participa la concursuri de cunoștințe și, în lipsă de alternativă, a continuat să rămînă la microfon pînă s-au terminat premiile. Haina de concurent — cîștigător a schimbat-o pe sa-

lopeta de realizator de emisiuni într-un anotimp cînd noi vedeam în el un posibil camarad de drum. Memoria-i de disc compact, un bun simț monumental și o permanentă stare de căutare de interlocutori. Fluturat a zîmbet cînd alții stau cu ochii la scrumieră dornici s-o știe aruncată pe geam, Ioan Simion Pop își angajează, prin cartea inspirat numită „Vedere din turnul de control”, ambiția unei demonstrații. Cine crede că reportajele sale s-au născut din însemnări rămase pe colțul carnetului de teren, din resturi netrecute în memorii de celuloid, se grăbește. Îl credeam pornit pe teren, haiuc fără stare, obsedat de fraza ce trebuia pusă în rotundul aparatului de filmat. Dar realizatorul de televiziune a purtat cu sine, fără a spune, vocația caligrafiilor în cerneală. Le-a lăsat departe de vederi indiscrete, scoțindu-le la iveală doar cînd i s-a părut că le-a sosit timpul să-și caute drum spre înțelegerea cititorului. Și cînd a crezut că e cazul să vedem că ochiul său scormonitor de imagini a stat întors întru detectarea celor ce sînt de rost în durată tiparului și în frumusețile lui.

O reală surpriză scrisul lui, molcom dar ferm, ca și mersul pe scena unde, acum, se ordinesc tinerii aduși de patima cîntecului. Relatările se adună lin, curgător, ca niște istorii ferite de explozie pentru a nu deranja auzul. Vin din toate părțile țării ducindu-și cu ei soarta, pățaniile, crezul, visele. Un

colocviu extins la scara întregii țări despre condiția tineretii, șansa și datoria de a-i apăra intactă puritatea și întinderea frontierelor. Atracția magnetică pentru explozia faptului cotidian se răzbuună la modul frumos pe cititor, conectat astfel, pus în transmisie directă cu vetre de eflorescență romantică, veșnic deschise cîmpuri revărsărilor de ambiții și potențe constructive. Trăsătură de unire a tinerilor din carte este dată de încrederea în sine și de pofta de a dovedi că au dreptul să arate cit pot face cu mina lor. Filtrați mai întîi prin porii pretențioși ai micului ecran, ei se văd acum luați la ochi, reevaluați, propuși atenției în codul de lucru propriu paginii tipografice. Li se rezervă o altă existență, cum spune reporterul însuși. Sînt scoși în lume cu încălțări insensibile la atingerea săptăminilor și lunilor care ne despart de genericul unor emisiuni. Așa au apărut, trecînd timid strada, prin geamul bibliotecii, biografiile paralele. Așa și-au desenat conturul caligrafic inscripțiile de pe monumentul brigadierilor. Tot așa, mișcările de periscop către viitor. Și, de bună seamă, așa s-au infiripat vederile din turnuri de control.

Îmi place această imagine a reporterului prins sub plafonul unei camere rotitoare la înălțimi de invidiat. De acolo, ochiului obișnuit totul pare egal. Reporterul privește, simte, în derularea lor, pulsul eveni-

mentelor stăruie în descifrarea esențelor. Și se apropie de oameni. Turnul de control rămîne o superbă metaforă a relației reporterului cu viața. Distanța se păstrează doar în fulgerarea clipelor de indecizie. Din nevoia acreditării ideii de vază, la care reporterul se obligă. El are menirea de a sluji la identificarea faptelor de relief, la sugerarea termenilor de referință. La indicarea purtătorilor de ioni, a factorilor-ferment, a catalizatorilor. Încredințat turnului de control, reporterul ni se îndreptă pentru ca, urmărindu-l, să ne poată lăsa în imediata apropiere a faptului de zi. Prin defileele faptelor vom cunoaște descălecatorii.

În cartea lui Ioan Simion Pop sînt numeroși. Este el însuși, în această ipostază de cronicar în plumb. Faptul în sine poate fi, mă gîndesc, molipsitor și pentru alții. În primul rînd pentru colegii săi de etajul 5 al Televiziunii. Și de ce nu, și pentru alte etaje.

NEAGU UDROIU

Culoarea în viața noastră

S-au înmulțit în ultima vreme cercetările și studiile în domeniul meloterapiei sîrîndu-se peste bariera care separa în mod tradițional teritoriul artistic al muzicii de cel, la fel de

specializat, al medicinei și plonjindu-se astfel în mod spectaculos într-o interdisciplinaritate bazată pe principiul integrator conform căruia sînt mai multe lucrurile care apropie două teritorii ale cunoașterii (și chiar doi oameni) decît cele ce le separă.

În acest context trebuie situată cartea profesorului Pavel Mureșanu, **Culoarea în viața noastră**, de la Editura Ceres (redactor Lulia Cheșu), o apariție remarcabilă nu doar prin noutatea sintezei pe care o propune la intersecția unor domenii atât de diferite în aparență, cum ar fi psihologia, arhitectura, vestimentația, urbanistica, pedagogia, medicina sau plastica, ci mai ales prin perspectivă, practic nelimitată, de in-

SEMNAL

● Editura Sport-turism marchează centenarul morții lui Ion Ghica publicând cartea lui Dan Bogdan despre drumurile celui care a intrat în conștiința noastră literară ca prieten de-o viață al lui Alecsandri, ca întemeietor — împreună cu Bălcescu și Tell — al societății secrete „Frăția” și mai ales ca ferment al unei epoci în plină revizuire revoluționară a structurilor sale sociale și artistice. Pe urmele lui Ion Ghica se adaugă unei prestigioase serii a Editurii Sport-turism care a pus în yaloare traseele de destinație ale unor mari personalități ale istoriei și culturii noastre, de la Vlad Tepeș sau Badea Cârțan, la Hogaș, Eminescu sau Rebreanu, prin cărți care nu sînt simple biografii, sau monografii, ci lucrări mai complexe

sentimentului, de la iubirea de patrie pînă la cele mai intime și inexprimabile semnale ale abisului uman, investigînd uneori cu curaj, alteori doar cu luciditate, „care parte din om este omul”, strivitorul spațiu dintre două suprapuneri mereu perfectibile: „cite galaxii mai ai de străbătut de la sinele tău pînă la cuvîntul sine?” Din cele patru cicluri ale cărții, succedîndu-se ca niste anotimpuri ale propriei deveniri lăuntrice, luminează cu putere „Griul tîmăduitor” în care amintirea copilăriei și a locului nasterii devine o instanță sintactică ce structurează crezul poetic al Gabrielei Hurezean: „Și m-aș duce, duce-m-aș acasă / tot descultăș urca pe Cîș în sus; / tot descultăș și fără merinde, / numai cu iubire cit e veșnicia...”

● Continuă să apară la Editura Litera o avalanșă crescîndă de versuri ale unor autori despre biografiile literare ale cărora nu știm mai nimic. Considerăm că ar fi extrem de util ca pe ultima copertă a acestor cărți să se pună la dispoziția cititorului măcar cîteva minime informații, cum ar fi anul nașterii, al debutului, profesia și antecedentele literare ale semnatului pentru a ușura astfel contextualizarea apariției și a provoca orizontul de așteptare al lecturii. Despre Mircea Belu, autorul volumului de versuri **Balet într-un acvariu** știm doar că este actor la Timisoara. Ceea ce nu aflăm din recenta sa carte (nici măcar din poemul **Viața ca teatru**) este motivul extrem de incitant pentru care un actor căruia scena îi oferă posibilitatea să se exprime prin întreg trupul său și încă în roluri principale, caută culisele umbrite ale paginii în care tinjește să joace doar roluri secundare sau episodice. Să fie poemul scris de actor o farsă pe care identitatea sa o joacă rolurilor pasager interpretate în partiturile altor autori, un scenariu în care interpretul altor identități se răzbină de-

nind el însuși producător de roluri pentru alții? Deocamdată poemele lui Mircea Belu, dovedind o bună stăpînire a mijloacelor de versificație par mai degrabă capricii ale unei inteligențe cultivate, reflexii, uneori scintilietoare, de lecturi diverse („Sol”-datul marelui a fi, de exemplu), decît o corporalizare a cuvîntului cu mijloacele energeticii scenice, ca în cazul ilustrului său predecesor, Emil Botta.

● Prin romanul **Progresia Diana** pe care îl publică recent la Ed. Albatros, prozatorul Vasile Andru își statornicește un teritoriu stilistic și tematic unic, deocamdată, în literatura noastră tînă, prefîgurat încă din 1983 prin cartea sa de proză scurtă **O zi spre sfîrșitul secolului** și accentuat cu romanul **Turnul** publicat în 1985, demersuri care înseamnă totodată o cotitură decisivă față de factura celor cinci cărți anterioare ale sale. Cei doisprezece „pași” ai romanului **Progresia Diana** deschid tot atîtea călătorii în destinul unor oameni sau colectivități planetare în intenția de a asigura fiecărui cuvînt al cărții echivalentul său în aural trăit al autenticității, de a ține mereu la zi jurnalul unei mari speranțe în nesfîrșita sansă de regenerare a omului prin puterile sinelui sondat cu cele mai noi mijloace ale ingineriei biopsihice. Vasile Andru este unul dintre puținii noștri prozatori sincronizați prin scrisul lor cu uluitoarele aventuri ale omului în spațiile galactice și intracelulare, cu expansiunea cunoașterii științifice actuale

spre cele mai îndepărtate și tulburătoare granițe ale materiei cosmice și lăuntrice. Paginile recentului său roman pulsează după logica abisală a viului fiind astfel un laborator important în care se pregătește literatura unei cu totul alte paradigme.

ION ZUBAȘCU ■

R.I.T.L. — siglă a calității științifice

O nouă apariție a Revistei de istorie și teorie literară nr. 1—2/1987 — peste 350 de pagini de cultură, literatură, istorie, politică și etică, filologie și estetică — remarcîndu-se prin densitate, varietate, semnături de prestigiu, subiecte palpante, amplitudine și profunzime a studiilor. Texte de Matei Milo, Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, E. Cioran, V. Băncilă, Michel Butor, articole dedicate lui Eliade, Budai-Deleanu, Creangă, M. Sadoveanu, V. Voiculescu, postmodernismului și Scolii ardelenene, hermeneuticii și lui Falstaff, psihologiei ori Spătarului Milescu, lui Al. Philippide, Ivasiuc și Baconsky, apoi confesiunile lui H. Schirnbeck, M. Zăciu și ale Luciei Demetrius, Eugen Ionescu — posibil traducător al lui Argezi, continuarea traducerii din Heidegger (*Sein und Zeit*) și episodul VIII

din jurnalul politic al lui O. Goga — iată doar schița unui sumar de-a dreptul amețitor, semnat de peste 60 de literați din țară și de peste hotare. Între aceștia: Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Edgar Papu, Pierre de Boisdeffre, Ov. S. Crohmălniceanu, Linda Hutcheon, A. Marino, V. Răpeanu, O. Paler, G. Liiceanu, A. Pleșu, Răzvan Theodorescu, Dan Hăulică, Marin Sorescu, (T. Radu).

O inadmisibilă derogare de la calitate

Precizările Editurii Eminescu

Referitor la nota „Pagini albe...” semnată Carmen Dumitrescu, apărută în revista **Flacăra** nr. 5 din 5 februarie 1983, Editura Eminescu face următoarele precizări:

— Conform contractelor de executare de lucrări poligrafice nr. 1/1987, aprobate prin dispoziția C.C.E.S. nr. 428 din 8.IX.1975, p. 3, articolul 9, paragraf 11 **Recepția tipăriturilor**, răspunderea pentru defectele semnalate la lucrarea Marcel Mihalovici „Amintiri despre Enescu, Brăncuși și alți prieteni” revine integral Intreprinderii Poligrafice „13 Decembrie 1918” București — unde a fost tipărită lucrarea.

— Conducerea editurii constatînd în primele zile ale anului 1988 că dintr-un număr de douăzeci exemplare cumpărate de la librăria M. Eminescu — București, trei din ele prezentau grave defecțiuni: coli imprimate pe o singură față, coli lipsă, coli

duble etc., s-a deplasat imediat la Tipografia „13 Decembrie” semnalînd aceste intolerabile defecțiuni și predînd serviciului C.T.C. al numitei tipografii exemplarele defecte.

— Serviciul C.T.C. s-a angajat să verifice în depozitul Intreprinderii de Difuzare a Cărții și pe rețea dacă mai există exemplare cu defecte. Am arătat că măsura deși binevenită este aleatorie deoarece în momentul respectiv, dat fiind marelui interes al publicului pentru această lucrare, tirajul era practic epuizat.

— Editura Eminescu a primit și alte sesizări telefonice cu privire la defecțiunile calitative ale execuției poligrafice ale tirajului la această carte.

— Editura Eminescu roagă cititorii care posedă exemplare cu defect, să se adreseze Intreprinderii Poligrafice „13 Decembrie 1918” București, str. Grigore Alexandrescu 89—97, sector I, telefon 11 39 30.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

terdisciplinaritate a cercetării lumii prin prisma culorilor ei.

Deschizîndu-se cu un util alfabet al culorilor, lucrarea prospectează în continuare subtilele efecte ale cromaticii diverse asupra fiziologiei și psihicului uman. Fiecărei culori îi sînt stabilite cu exactitate influențele asupra presiunii sanguine, tonusului muscular, respirației, metabolismului etc. și în egală măsură asupra mecanicii psihice, făcîndu-se extrem de utile recomandări, pe baza acestor observații științifice, de utilizare în industrie și în amenajarea locuinței, capitolul acesta — ca și următoarele, de altfel, — avînd farmecul și eficiența unei adevărate „cărți de bucate” a bucatăriei cromatice, fiecare „rețetă” de hoi, baie, cameră de copii, sufragerie, dormitor etc. demonstrînd că amenajarea unei ambianțe moderne, optimizatoare este nu numai o artă, ci mai degrabă o meticuloasă și riguroasă știință. Lucru care rămîne perfect valabil și pentru estetica vestimentației.

Aceeași importanță o are folosirea programată a culorilor în stimularea învățării și creativității, autorul adunînd un bogat material experimental în sprijinul ideii că vizualizarea cromatică armonizată cu firea individuală are importante funcții de potențare a inteligenței și imaginației în procesul complex de învățare și creație, în școli, laboratoare, cabinete, săli de studiu, atît în cazul copiilor cit și al adulților.

lor. Cel mai amplu capitol al cărții valorifică bateria de experimente bazate pe testul cromatic Lüscher privind prospectarea universului nostru interior pornind de la preferința personalizată față de unele culori, „sesizarea, identificarea și interpretarea semnificațiilor psihologice și psihofiziologice ale relațiilor complexe dintre dinamica personalității și culoare”. Pavel Mureșan configurează în acest capitol un adevărat tabel Mendeleev al culorilor în care fiecărei nuanțe îi sînt stabilite valențele și indiciile de consonanță cu universul nostru afectiv, proprietăți analogice cu ceea ce în fizica particulelor elementare se numește „forța de culoare”.

Fiind o sinteză a cercetărilor actuale, românești și străine, asupra implicațiilor diverse ale culorii în viața individuală și socială adăugîndu-se unor studii anterioare, semnate de P. Constantin, M. Golu, A. Dicu, A. Antal și alții în domeniul extrem de incitant al relațiilor dintre aceste forțe benefice ale luminii și comportamentul uman, confortul și ambianța cotidiană ale omului contemporan, noua carte a profesorului Pavel Mureșan, scrisă într-un stil agreabil și captivant pentru toate categoriile de cititori, are toate atributele să ateste în cercetarea românească actuală existența unei noi științe interdisciplinare care s-ar putea numi **cromologia**.

ZUBAȘCU I. ■

Cine știe, cunoaște

Informația este un concept seducător pentru viața spirituală a acestui sfîrșit de secol. În plan practic, pornind de la informație s-au născut știința și industria computerelor; în plan teoretic, s-a cristalizat o filosofie a informației și există demersuri de reformulare a epistemologiei într-o disciplină care să integreze teoria comunicației, lingvistica, psihologia într-o teorie unitară a informației; în planul doctrinelor sociale, a făcut carieră teza despre societatea informațională în care utilitatea informației și organizarea centrală pentru producerea informației vor avea caracterul fundamental al unei suprastructuri și capitalul de cunoștințe va predomina asupra capitalului material în structura economiei. Justetea observației pe care o face Cornelia Bărliba, și anume că „procesul informațional este parte esențială a diviziunii sociale a muncii” (pag. 15) trimite la dificultatea oricărei abordări unilaterale a acestui proces. Și asta pentru că „informația este o altă formă fundamentală de existență a materiei, este calitatea evoluției, capacitatea de a atinge calități superioare”. Prima parte a lucrării în discuție *) își propune tocmai o argumentare a ideii că informația reprezintă o dimensiune esențială a vieții sociale, demersul Cornelinei Bărliba fiind un excelent exercițiu

de observație subtilă asupra unor aspecte mai puțin abordate ale teoriei comunicării: colegiile invizibile (ca „modalități de informare complementară”), comunicarea prin canale extralingvistice (apelînd la o anume competență disponibilă a receptorului), pierderea de conținut în comunicare („vor beneficia de conținutul transmis aceia care pot intra în dialog cu noua sursă de informații”), acomodarea informațională (cu problema „criteriilor de selecție a informației”). Concluziile Cornelinei Bărliba se articulează, asemenea unei compuneri vectoriale, în rezultanta unică a existenței „informației de participare”: intrucit fiecare individ face parte dintr-un sistem comunicational, „neutralitatea raportării la fondul social comun specific unei epoci istorice” este exclusă. Ca urmare, „informația de participare reprezintă deschiderea spre comunicare”, „creează po-

sibilitatea de acces pentru toți, prin accentuarea contactului și menținerea contextului”.

Observînd că „informația și participarea progresează una în corelație cu cealaltă”, era inevitabilă formularea problemei competenței informaționale — ca element condițional al participării și eficienței acțiunii. În acest fel, conjuncția (care dă și titlul lucrării) dintre informație și competență devine cit se poate de logică. Ea este precedată de o analiză pe care autoarea o întreprinde, ca și în cazul conceptului de informație, și asupra celui de competență, observînd că acest termen „a părăsit sfera unui limbaj apreciativ și a devenit o categorie în plin proces de nuanțare și stabilire a unor rezonanțe în sfera abordărilor științifice”. Mai mult decît atît, prin trăsăturile sale (abilitate de a comunica, permeabilitatea informațională, loialitatea față de informație, simțul oportunității în comunicare), competența informațională reprezintă cu adevărat „o matrice culturală, un model cultural”.

Studiul Cornelinei Bărliba „repetă” algoritmul pe care autoarea îl consideră drept ax al oricărui proces de comunicare: transpune datele în informație, informația în cunoaștere și cunoașterea în semnificație; adică este drumul unui demers caracterizat de erudiție, spirit analitic și forță de concentrare pe subiect: cine știe, cunoaște.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

**Iată cum
a crescut,
iată cum
crește**

PUTEREA ECONOMICĂ A JUDEȚELOR PATRIEI

„Să privim harta economico-socială a patriei noastre, noile orașe, comune, noile platforme industriale!” — ne îndemna, chiar zilele trecute, tovarășul secretar general al partidului, de la înalta tribună a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Privind chipul nou al țării, realizăm uriașele transformări petrecute în ultimii ani, chiar sub ochii noștri. Sistematizarea teritoriului, dezvoltarea și modernizarea localităților țării, organizarea și edificarea unui anume cadru, construit cu menirea de a asigura un înalt nivel de civilizație, s-au înscris, de la bun început, ca parte integrantă a unei strategii unitare, de largă perspectivă, privind dezvoltarea multilaterală a României, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Fundamentată pe concepția profund științifică a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și promovată cu consecvență în întreaga perioadă ce a urmat Congresului al IX-lea, politica de dezvoltare armonioasă a teritoriului, de repartizare rațională și echilibrată a forțelor de producție s-a imbinat organic cu un amplu proces de sistematizare a teritoriului, a localităților, de creare în toate zonele a unei baze materiale menite să asigure o deplină egalitate economico-socială tuturor cetățenilor României socialiste. Este un fapt de necontestat, dezvoltarea fără precedent a României nu ar fi fost posibilă dacă nu s-ar fi ținut seama de cerința obiectivă a creșterii puternice a forțelor de producție, ce antrenează evoluția rapidă a tuturor laturilor vieții economice și sociale.

În magistralul său raport prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 14—16 decembrie 1987, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază istoricele succese obținute în edificarea societății socialiste de către poporul nostru. Producția industrială era la finele anului trecut de 120 de ori mai mare decât în anul 1945. — urmare firească a importantelor investiții, a realizării marilor întreprinderi și platforme industriale. Organizarea pe baze socialiste a agriculturii, investițiile acordate au însemnat nu doar creșterea de aproape 9 ori a producției agricole, ci și transformarea radicală a vieții oamenilor de la sate. Pe aceleași baze au fost asigurate creșterea de circa 33 de ori a venitului național, de circa 20 de ori a avuției naționale, sporirea retribuiției oamenilor muncii

de circa 13 ori.

Un moment hotărâtor în această permanentă evoluție l-a constituit, fără îndoială, Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1967 și noua împărțire teritorial-administrativă a țării. „Anul acesta — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se împlinesc 20 de ani de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, de la desființarea raioanelor și regiunilor, de la simplificarea organizării teritorial-administrative și organizarea județelor, ca unități de bază în conducerea activității teritoriale. Viata a demonstrat pe deplin justetea acestor măsuri! Tocmai pe aceste baze am putut să asigurăm amplasarea mai rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu, dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării, crearea celor mai bune condiții de dezvoltare economico-socială și de asigurare a deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei noastre”.

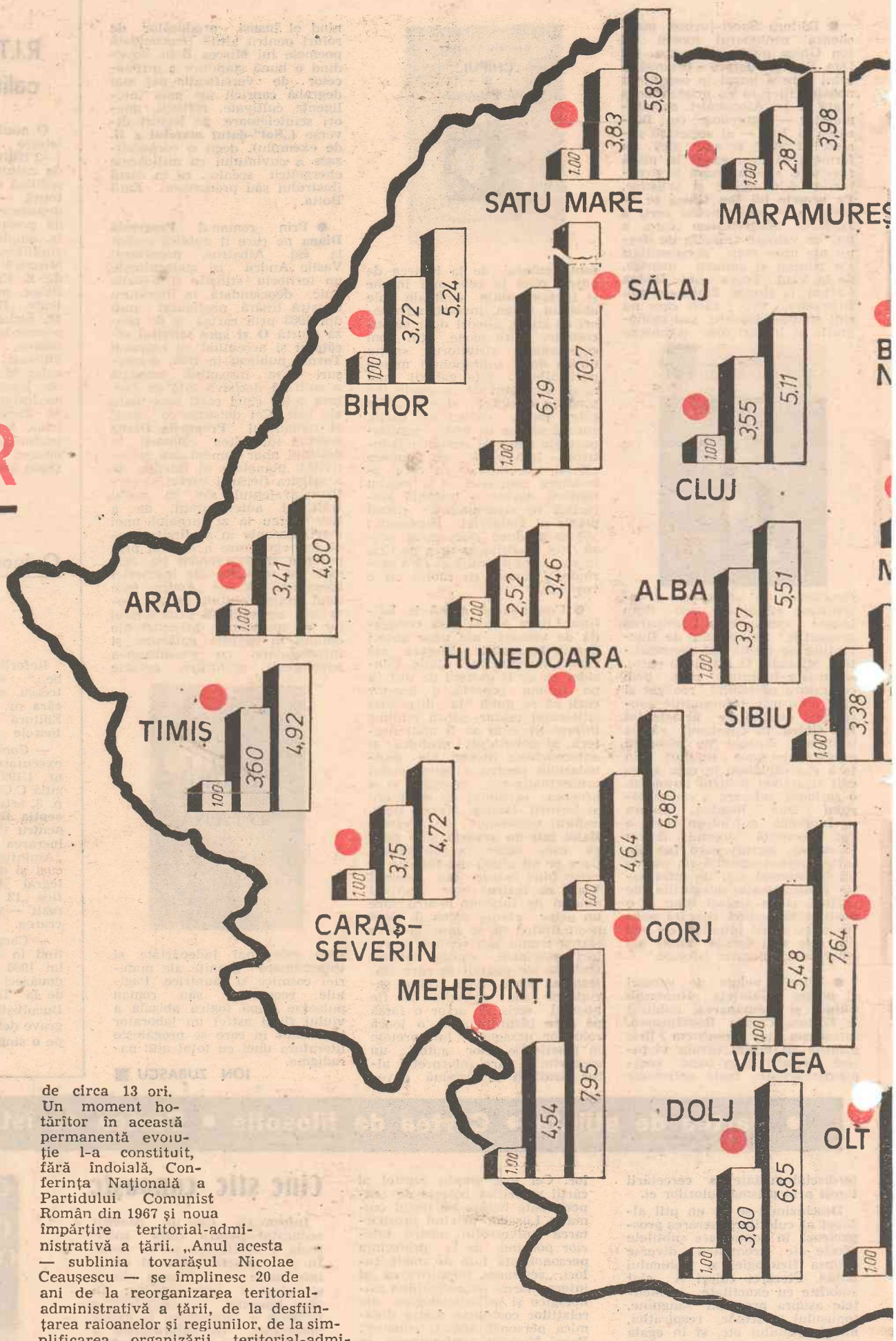
S-a acordat permanent atenție apropierei nivelurilor de dezvoltare economico-socială a județelor, dezvoltării în ritmuri alerte a celor rămase în urmă. Valorificarea complexă și eficientă a potențialului lor material și uman și-a spus pe deplin cuvântul. Și, iată, că astăzi s-a ajuns ca în 17 județe volumul total al activității economice să se situeze între 80,1 și 100 miliarde lei, iar în alte 15 județe să fie depășite aceste 100 miliarde. Să nu uităm, în anul 1968 34 de județe își situau volumul activității economice sub cifra de 40 miliarde lei. Relevant ni se pare, de asemenea, faptul că astăzi întreaga producție industrială a anului 1965 se realizează în mai puțin de două luni.

Vastul program de irigații și îmbunătățiri funciare realizat în agricultură, alături de introducerea celor mai recente cuceriri ale științelor agricole, moderni-

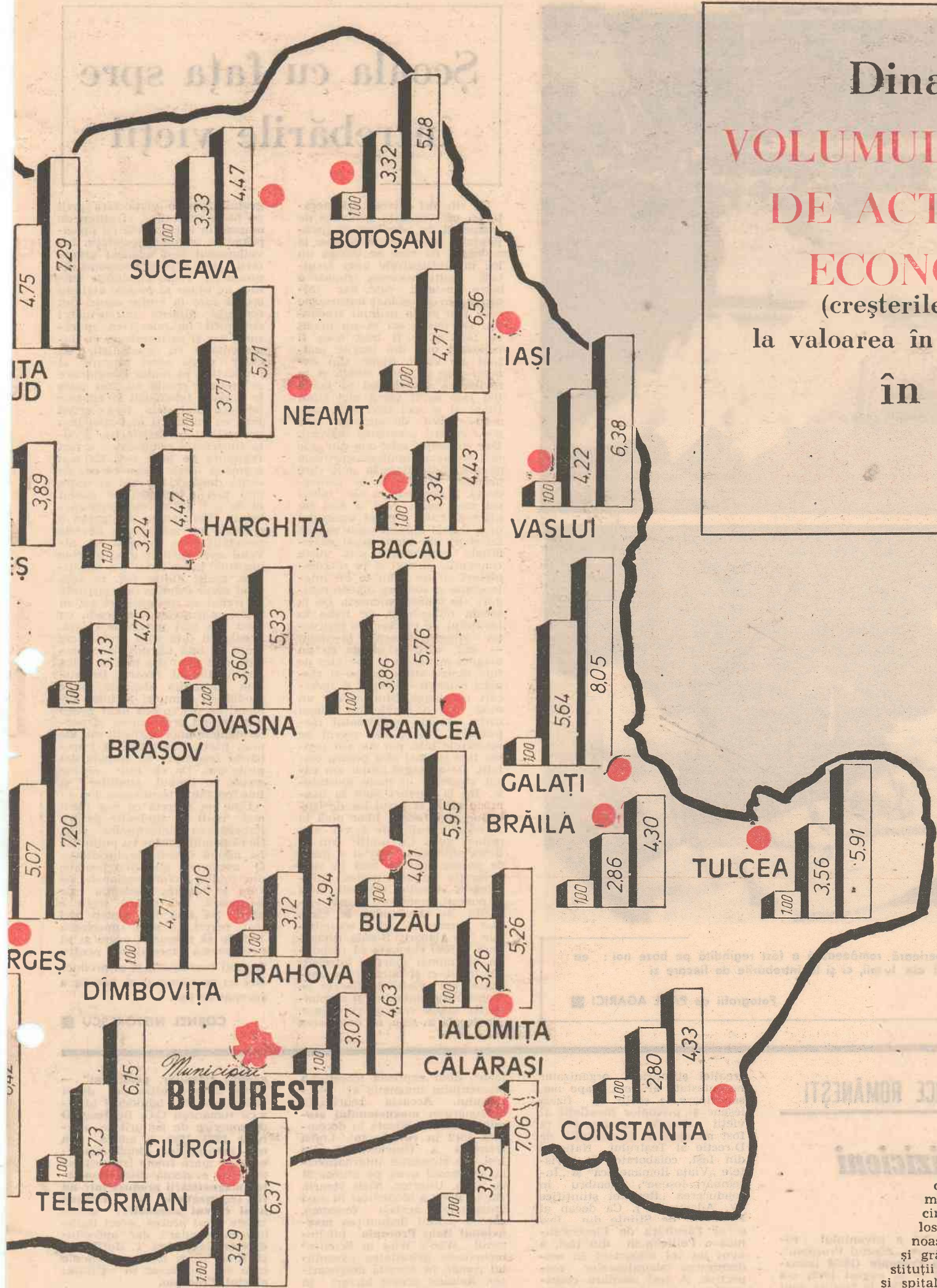
zarea sectorului zootehnic au condus la obținerea unor producții agricole, an de an sporite.

Dezvoltarea în ritm intens a ramurilor de bază a economiei, creșterea bazei de materii prime și energetice, intensificarea transportului de marfă și căilor de transport, toate acestea se reflectă în schimbările produse în structura socială, în creșterea populației ocupate și distribuția acesteia pe ramuri de activitate. Numai în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea al partidului au fost create circa 3,2 milioane de noi locuri de muncă, în activități neagricole, o mare parte dintre ele revenind județelor ce prezentau în trecut un nivel mai redus de dezvoltare economică: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Dimbovița, Gorj, Sălaj, Vaslui, Vâlcea.

Complexul proces de dezvoltare, de repartizare rațională și echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării, a fost însoțit de vastă activitate de sistematizare și urbanizare. Conceput și realizat din inițiativă și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, programul național de sistematizare a teritoriului și localităților promovează o cor-

Dinamica
VOLUMULUI TOTAL
DE ACTIVITATE
ECONOMICĂ
(creșterile se referă
la valoarea în lei pe locuitor)
în anii
1965
1985
1990

geș), Sascut (judetul Bacău), Pecica (judetul Arad), Ianca (judetul Brăila), Plenița (judetul Dolj), Podu Iloaiei (judetul Iași) adevărate orașe agro-industriale sau industrial-agrare. Majoritatea orașelor țării își oferă astăzi imaginea unor așezări moderne, în care noul a știut a se îmbina armonios cu trăsăturile specifice locului. În ultimii 22 de ani două treimi din populația urbană s-au mutat în apartamente noi, numai în cincinalul 1981-1985 fiind date în folosință peste 750 000 locuințe. Zestrea noastră s-a îmbogățit continuu, cu creșe și grădinițe, școli generale și licee, instituții de învățământ superior, dispensare și spitale, case de cultură, cluburi și instituții artistice, spații comerciale și prestări de servicii. Parcurile, terenurile de sport, locurile de joacă pentru copii evidențiază și ele preocupările pentru îmbogățirea aspectului general, pentru sporirea confortului de fiecare zi. N-am putea, privind chipul nou al țării, să nu ne oprim din nou, fie chiar și pentru o clipă, asupra Capitalei, a restructurării sale urbanistice de mare anvergură. Prestigioasele construcții cum ar fi metroul, amenajarea complexă a riului Dimbovița, pasajele rutiere denivelate, noul centru politico-administrativ, ne stau chezaș că pînă în anul 1990 cel mai mare oraș al țării va deveni o capitală ultramodernă, demnă de noua Românie socialistă. „Bazîndu-ne pe realizările pe care le-am obținut — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii — avem tot dreptul să vorbim de justetea politicii partidului, de marile realizări ale poporului nostru în construcția socialistă. Toate acestea demonstrează forța creatoare a unui popor care a lichidat pentru totdeauna cu exploatarea și inegalitatea, a devenit pe deplin stăpîn pe destinele sale și-și făurește în mod liber, conștient, viitorul său socialist și comunist“.

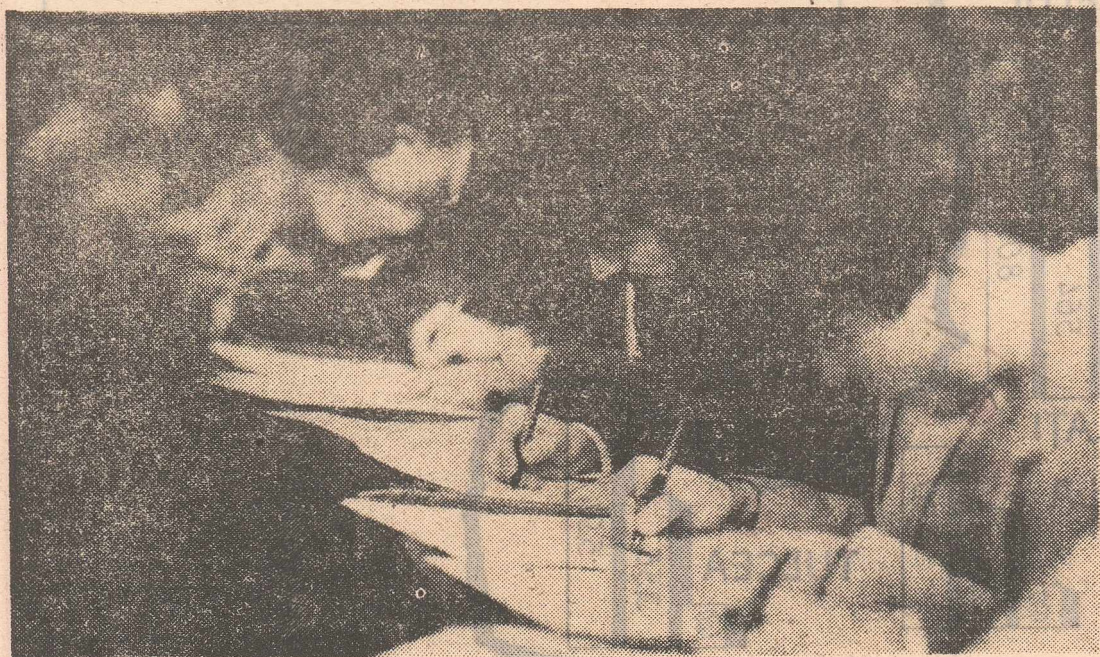
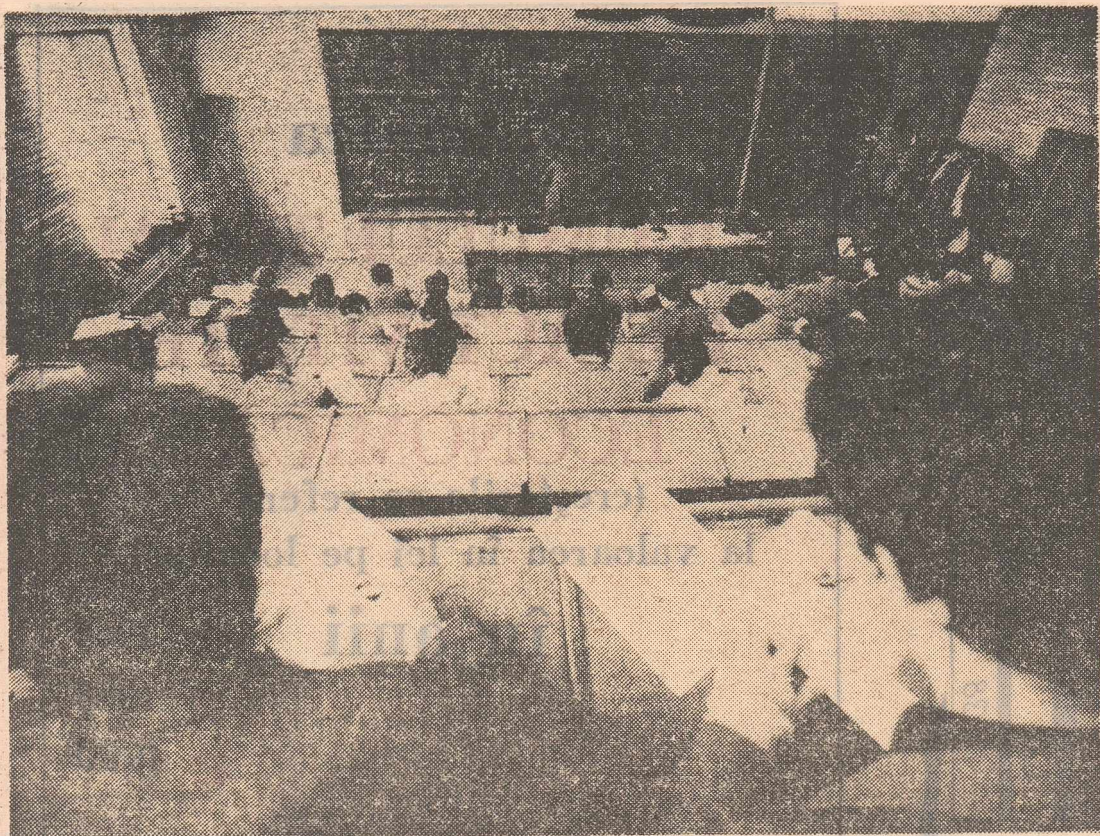
LIANA MOLNAR

cepție nouă, modernă, integrată și ea organic în strategia de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Întreaga țară a cunoscut intensul proces de reconstrucție și modernizare. Dotări social-culturale și tehnico-edilitare, locuințe moderne și confortabile te întîmpină astăzi la tot pasul, în orice colț de țară te-ai afla.

Procesul de urbanizare, fenomen complex, nu poate fi măsurat numai prin creșterea numărului locuitorilor orașelor. El trebuie considerat, fără doar și poate, prin prisma transformărilor structurale ce au cuprins toate localitățile. Civilizația și confortul sînt astăzi trăsăturile esențiale ale fiecărei așezări din patria noastră nouă. „Trebuie să avem în vedere — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, că apropierea condițiilor de muncă și de viață ale populației de la sate de cele ale populației de la orașe trebuie să se realizeze pe seama ridicării nivelului de viață al satelor. Urbanizarea nu trebuie să însemne concentrarea unui număr mai mare de populație în orașele existente, ci ridicarea condițiilor de viață ale comunității la nivelul celor din localitățile urbane“.

Dacă în anul 1965 existau în România doar 183 de orașe, acum numărăm 237. Numărul populației care locuiește în municipii și orașe a crescut și el, de la 5,7 milioane la 11,8 milioane, ponderea populației orașenești fiind acum de 51 la sută, față de 30 la sută cît se prezenta ea în 1965. Alături de orașe ca Bucureștiul, Cluj-Napoca, Ploiești, Iași, s-au dezvoltat o serie de orașe cu funcțiuni complexe, puternice centre urbane, cu populații ce depășesc 200 000 locuitori: Craiova, Constanța, Brașov, Galați. Obiective industriale importante, amplasate în orașe cum ar fi Pitești, Piatra Neamț, Bacău, Slatina, Rîmnicu Vîlcea, Tîrgu Jiu, Slobozia, au transformat și aceste foste mici orașe de provincie în importante centre industriale și social-culturale, cu viață trepidantă. Au apărut pe harta noastră noi centre ale industriei extractive. Motru, Rovinari, Bălan, Moldova Nouă, Borșa, Baia Sprie, Cavnic sînt astăzi puternice orașe muncitorești.

Un număr însemnat de localități rurale sînt — și ele — în curs de urbanizare. Importantele investiții industriale, dotările social-culturale și tehnico-edilitare, construcțiile de locuințe moderne și confortabile au făcut din localități cum ar fi Colibași (judetul Ar-

În ultimii douăzeci de ani, școala superioară românească a fost regândită pe baze noi: ea răspunde nu numai la marile întrebări ale lumii, ci și la întrebările de fiecare zi

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Școala cu fața spre întrebările vieții

De câte ori privesc aglomerația și efervescența generate de examenul de admitere în învățământul superior mă gîndesc la sudoarea cu care se cîștigă un loc în amfiteatrele unei facultăți. Mulți socotesc izbînda o mare cinste și este, dar totdeauna m-a fascinat bucuria pe care ți-o poate prileji studiul. De multe ori m-am gîndit că fără să o fi trăit n-aș fi cunoscut una din marile înălțimi ale vieții. Sigur, sînt oameni care se nasc, învață și se realizează profesional și familial fără să fi văzut nici Mont Blanc-ul și nici Everestul, care n-au privit de aproape sau n-au cucerit asemenea înălțimi. Dar studenția este una din cele mai frumoase înălțimi spirituale pe care o poți atinge în anii care urmează stîrșitului de adolescență. E perioada în care înveți cel mai mult, cînd o faci de plăcere, cînd urmînd exemplul unui dascăl aplecat peste marile întrebări ale lumii simți că limitele cunoașterii sînt niște convenții, că poți și tu să completezi cu un grăunte de înțelepciune și sudoare marile cîștiguri ale minții omenestii. De la școala obligatorie, se trece la învățatul de plăcere, la instrucția într-un domeniu fascinant — cel care te atrage ca un magnet misterios și te-a ales pe tine dintre alții spre a-ți răsplăti osteneții, neliniști și încercări curajoase. Studenția e un mod de a învăța nu numai carte. Înveți sentimentul răspunderii, înveți să mergi pe picioarele tale, dar nu atît pentru tine cît mai ales pentru ceilalți. De-a lungul anilor am văzut studenții în toate ipostazele. De la cursuri pînă la examene și de la aerul lor de trubaduri din timpul liber pînă la activitățile culturale de cel mai rafinat gust. Cu mulți ani în urmă studenția avea și o parte de poezie, privită însă în sens peiorativ. Spuneai student și înțelegai veselie, excursii, dans și povești frumoase. **Nu mai** virfurile se scufundau în cărți. Dar vremea a adus schimbările de rigoare. Școala superioară a fost chemată să răspundă nu numai marilor întrebări ale lumii, ci și întrebărilor imediate ale vieții de fiecare zi. Densitatea studenției și răspunderile ei au crescut vertiginos. Nu școala în sine, nu cercetarea

gratuită, nu o viață fără griji pe banii semenilor, ci puterea de muncă în a răspunde cu promptitudine nevoilor societății. Învățămîntul și-a adăugat cercetării și o a treia componentă — producția. Toate facultățile tehnice au ajuns să posede ateliere școlare care în multe cazuri pot concura diferite întreprinderi de profil, nu numai ca aparatură, dar și ca înzestrare cu documentație, cu specialiști, ba chiar și ca nivel calitativ al producției. În multe laboratoare și ateliere școlare au fost puse la punct tehnologii și aparate pe care industria le-a privit întîi cu mirare și mai apoi le-a generalizat cu satisfacție. Școala superioară românească a fost regîndită pe baze noi. Ea mai seamănă foarte puțin cu cea de acum douăzeci de ani și n-are mai nici o legătură cu modul ei de a fi între cele două războaie. Densitatea studenției a crescut pe măsură ce nevoile societății s-au înmulțit iar nivelul specialiștilor a atins cote aproape incredibile. Cu onestitate, mulți dintre noi, în fața unui sever examen de conștiință ar trebui să recunoaștem că, în fața exigențelor de acum, cu greu am mai putea face față. Școala cu fața spre problemele vieții — iată un mod de a învăța mai greu dar mai cu folos pentru timpul nostru. De știința fiecăruia depinde mîine modul de a munci al unor oameni, de priceperea unui licențiat depinde organizarea și performanțele unei instituții sau ale unei părți. Răspunsul la întrebările studenției nu trebuie dat peste ani. De el este nevoie acum. În timpul studiilor și imediat după terminarea lor.

Cine nu regretă că n-a făcut mai mult în studenție pentru îmbogățirea cunoștințelor sale, fie că se mulțumește cu puțin, fie își amină clipele de luciditate. O asemenea atitudine provine din multe lucruri optionale pe care le implica studenția de odinioară. Azi ritmul școlii e altul. Nu lasă loc pentru nici un regret. Școala superioară trebuie să răspundă acum și să pregătească specialiști pentru frontul cunoașterii și al producției cu sentimentul că bătălia a început de ieri.

CORNEL NISTORESCU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Printre marii fizicieni ai lumii

„Cei tineri trebuie să știe că, în definitiv, ce-i mai bun de făcut pe pămînt este tot știința, tehnica și arta, pentru a găsi adevărul, binele și frumosul”. Aceste cuvinte fac parte din lecția de deschidere a cursului de fizică ținut la Politehnica „Gheorghe Asachi” din Iași, la 14 octombrie 1939, de către profesorul Ștefan Procopiu, cel mai de seamă discipol și continuator al fondatorului școlii de fizică de la Iași, venerabilul Dragomir Hurmuzescu. De altfel, eminentul specialist al acestei științe care a fost academicianul Șerban Țițeica nu ezită să spună, cu prilejul unei omagieri academice, că aportul științific al lui Ștefan Procopiu „îl situează printre marii fizicieni ai lumii, deschizători de drumuri în fizica modernă”.

De altfel, fecunditatea creației sale științifice s-a dovedit și printr-un fapt concret deosebit de semnificativ. La doi ani după moartea sa, agențiile de presă au anunțat că în S.U.A. s-au construit noi tipuri de memorii electronice, cu fir feromagnetic, de capacitate foarte ridicată — pornindu-se de la o

descoperire a savantului român, anume „efectul Procopiu”.

Ștefan Procopiu (19/30 ianuarie 1890 — 22 august 1972) s-a născut la Birlad, în familia unui modest funcționar de tribunal. Aici a urmat liceul, fiind clasificat întîiul (1908), iar la Universitatea din Iași a obținut licența în științe, specialitatea fizică (1912), începînd să publice lucrări științifice încă din studenție. O bursă de studii îi dă posibilitatea mai tîrziu să se specializeze la Paris (1919—1924), beneficiînd de îndrumarea unor savanți cunoscuți, ca Marie Curie, Paul Langevin, Ch. Fabry, Gabriel Lippmann, A. Cotton; aici își susține și doctoratul cu teza *Sur la birefringence électrique des suspensions* (1924).

Carierea sa didactică, însumînd patru decenii, și-o începe la Iași, în 1912, ca asistent la catedra maestrului său Dragomir Hurmuzescu, pe care îl va urma apoi cîțiva ani și la București. Între 1925 și 1962, el este profesor de gravitație, căldură și electricitate la Universitatea din Iași, predînd mult timp și la Școala Politehnică, afirmîndu-se ca un îndrumător eficient al

creației științifice, organizator necontestat al unei etape noi, superioare, a școlii de fizică ieșene și promotor însușit al vieții culturale a orașului (a fost membru al Comitetului de Direcție al Teatrului Național din Iași, colaborator la revistele „Viața Românească” și „Însemnări ieșene”, membru în conducerea „Revistei științifice «V. Adamachi-»”. Ca decan al Facultății de Științe din Iași și al Facultății de Electrotehnică a Politehnicii din Iași, a avut un rol important în modernizarea laboratoarelor respective. A fost membru corespondent (din 1948) și membru titular (din 1955) al Academiei R.S.R., a numeroase alte academii și societăți științifice străine, printre care Societatea Franceză de Fizică, Prem. ul de Stat i-a distins în 1964 lucrările, mai vechi și mai noi, privind magnetonul atomic.

Aria sa de preocupări științifice, cu importante aspecte aplicative, a fost extrem de largă, cuprinzînd contribuții fundamentale în magnetism, electromagnetism, electricitate, electrotehnică, electrochimie, optică, spectroscopie, căldură, termodinamică etc., fiind și autor de invenții.

Astfel, pe baza unor cercetări începute încă din 1911 (penultimul an al studenției) și finalizate într-o lucrare din 1915, el identifică **tensiunea electromotoare de mișcare**, importantă, între altele, în explicarea și aplicațiile electroforezei. Tot de timpuriu, pornind de la teoria cuantelor elaborată de Max Planck, izbuteste să identifice „cuanta de magne-

tism”, dînd expresia teoretică a momentului magnetic al electronului. Aceasta reprezintă descoperirea **magnetonului atomic**, și este publicată în decembrie 1912 în revista în limba franceză a Universității din Iași, de circulație internațională, (savantul avea pe atunci 21 de ani!). Ulterior, Niels Henrik David Bohr a identificat în mod independent același fenomen, care a primit denumirea **magnetonul Bohr-Procopiu** (dicționarul „Who's Who in Science” recunoaște prioritatea savantului român în această descoperire). Reluînd aceste lucrări în 1954, Procopiu a elaborat o metodă experimentală de determinare a magnetonului, pe care ulterior a și perfecționat-o, omologată pe plan național și mondial.

Dar să revenim la descoperirile timpurii, care, cum am văzut, i-au adus de foarte tîrziu o celebritate binemeritată, de asemenea înscrierea numelui său în terminologia științifică internațională. În 1921, cînd avea 31 de ani, o nouă contribuție a sa atrage atenția cercurilor științifice. Ștefan Procopiu descoperă un important fenomen optic: **depolarizarea longitudinală a luminii de către soluțiile coloidale și suspensiile cristaline**; acesta prezintă o însemnătate deosebită în studiul coloizilor, a precipitatelor cristaline, a structurilor protoplasmice celulei vii; cu mult mai tîrziu, în 1939, A. Boutaric și J. Breton aveau să numească acest efect **fenomenul Procopiu**, așa cum este astăzi cunoscut în știință.

„Experimentator încercat, în-

genios, stăruitor, persistent” — astfel îl caracteriza pe drept cuvînt eruditul bibliograf al fizicii românești C.G. Bedreag. O descoperire de maturitate, a anilor 1929—1930, îi aduce din nou notorietatea. După experiențe de mare finețe izbuteste să pună în evidență **discontinuitatea magnetizării produsă într-un fir feromagnetic de trecerea unui curent alternativ**; denumim acest proces „efect Barkhausen circular”, dar, apreciîndu-i originalitatea, T. Hoffbauer și K.M. Koch îi dau numele care s-a consacrat în știință: **efectul Procopiu**.

Savantul ieșean a introdus în circuitul mondial cercetările românești în domeniul magnetismului terestru. Pe de altă parte, punînd capăt unor controverse îndelungate, el stabilește că momentul magnetic al globului terestru a început să crească din 1932, după ce timp de 120 de ani a scăzut continuu (perioada variației fiind de aproximativ 500 de ani). S-a mai preocupat, în domeniul fizicii aplicate, de fenomenele de emisia undelor acustice întreținute, spectrele de arc ale metalelor, difuzia electrolitelor, electrocapilaritatea, telegrafia fără fir, cimentarea fierului, arcu electric, studiul păturilor metalice subțiri ș.a.

Om de vastă cultură clasică, iubitor al literaturii, teatrului, artelor plastice, istoriei, filosofiei, muzicii, esteticii a crezut o viață întreagă în forța stimulatoră a cercetării și popularizării istoriei științei, mai ales a celei românești.

I. M. ȘTEFAN ■

Lecția

(Urmare din pagina 9)

de a nu „arde” toate la un loc într-o idee, într-o viziune singulară.

La sfârșitul secolului trecut, cind savantul își conturase deja traiectoria astrală pe bolta culturii, un alt astru își începea ascensiunea, degajind acea luminozitate incandescentă, specifică ivirii. Astrul ce abia se ridica de la orizont se numea Nicolae Iorga, „răzvrătit” că în calea ascensiunii lui întâlneau ceva semnale cosmice pe care nu le putea descifra.

Despre ce, anume, era vorba? „Astăzi am luat cunoștință de raportul d-lui Tocilescu, care reproduce în întregime părerea D-voastră asupra lucrării ce am prezentat la premiul — îi scria Iorga lui Hasdeu la 19 mai 1899. Ea dovedește, dacă știți cine e autorul manuscrisului, o lipsă în sentimentele morale ale aceluia care a judecat; dacă nu-l știți, și așa dori să fi fost așa, / dovedește / o lipsă în puterea de apreciere...”

La numai 28 de ani, viitorul savant avea, prin urmare, ambiția să obțină un premiu al Academiei, ambiție justificată într-un fel de impresia deosebită făcută, până atunci, asupra calităților sale excepționale de cercetător istoric și om de cultură. Emfaza, lipsa de autodefinire graduală și de condescență spirituală față de „maestrul” său, intrat în cel de al șaptelea deceniu al vieții, sint explicabile, dacă luăm în considerare — mai ales — sinceritatea și franchețea tinărului Iorga.

„Acesta e scopul ultimilor rinduri ce veți primi de la mine — își încheie el scrisoarea —, rinduri pe care, scriindu-le eu o sinceră durere, eram dator să le scriu”.

Savantul ar fi putut foarte ușor să nu-i răspundă, sau să-i scrie în termeni reci, drastici, sancționabili, dar a preferat nu atât poate să dea o lecție de „morală” tinărului om de cultură, cât să-l facă să înțeleagă, că, oricite ambiții și pretenții ar avea un slujitor al științei și culturii, acestea nu pot totuși fi impuse cuiva, mai ales, unuia care știa destul de bine ce însemna o lucrare științifică.

„Oricare altul în pozițiunea mea — îi răspundea savantul — și-ar înapoia fără răspuns originalul scrisorii D-tale.

N-o fac încă, fiindcă nu înțeleg de a-ți păstra aceeași simpatie, pe care ți-am manifestat-o totdeauna.”

Fiind vorba de o lucrare, supusă reticențelor de formă specifice unui concurs de premie, mentorul a referat-o ca pe oricare altă, căci și spunea: „te asigur că nici nu bănuiam mă-

car că D-ta ai fi autorul manuscrisului în chestiune”. Oricum, profesorul nu făcuse altceva decît să se aplece asupra ei cu conștiința etică a profesionalității sale: „În orice caz însă, în privința aceluia manuscris eu mi-am expus părerea mea cea obiectivă”.

Este cert, că „mentorul” pretindea „mai mult de la „discipol”, cunoscându-i posibilitățile, întrucît spune mai departe: „Ești foarte tânăr încă, ai dreptul deocamdată de a te mai poticni, vei răscumpăra în viitor greșala prin multe lucrări solide, ai și răscumpărat-o deja, în parte, prin activitatea D-tale din trecut; pe scurt, după aprecierea mea, ești una din perlele junei generațiuni române”.

Asimilată aproape apercipitiv, scrisoarea „de adio” a tinărului învățat a devenit în mina marelui învățat un obiect, o dovadă a continuității relațiilor lor: „Iată de ce scrisoarea d-tale — încheie el — în loc de a mă supăra, mi-a făcut numai „o sinceră durere”, că nu m-aș ști din partea-mi de a-ți stringe mina cu o adevărată amicie”.

Alăturarea acestor două epistole, punerea lor față-n față, ar putea părea la prima vedere și judecată, dacă nu bizară, cel puțin ciudată. Privite însă prin felul cum, după scurgerea anilor, figura lui B.P. Hasdeu s-a reflectat în memoria activă a savantului Nicolae Iorga, ele pot căpăta o cu totul altă semnificație. Astfel, la ședința Secțiunii istorice a Academiei Române, din 2 decembrie 1932, Iorga, vorbind despre „B.P. Hasdeu ca istoric”, îl considera pe „mentor” ca pe un învățat „... care în atâtea domenii a fost deschizător de cale sau înnoitor”.

Gazetar, scriitor, istoric, filolog, comparatist, folclorist — în toate aceste domenii cultura românească avea să-l înregistreze pe B.P. Hasdeu ca pe un remarcabil spirit științific.

Ca istoric, savantul este privit de Iorga, aflat de-acum și el pe culmea traiectoriei astrale, ca un împătimit al faptului, al datului istoriei. „Rareori a simțit cineva o așa de manifestă plăcere în a aduce o contribuție pentru tălmăcirea unui fapt, pentru fixarea unui moment... Închis în problema sa, Hasdeu pare că nu se îndură a ieși dintr-însa, căutându-i toate fațetele și prinzind într-însa toate razele de lumină”.

Sperăm și noi că, invocând aceste mărturii de arhivă, am captat încă o rază a luminii pe care o împrășteie în cultura românească statura enciclopedică a celor care au fost B.P. Hasdeu și N. Iorga.

atelier literar

Amic Novaceanu

● **Francisc Sterus**, București. Evident, pentru confecționarea textelor trimise dumneavoastră ați folosit un „computer” îndeajuns de fiabil, dar pe care va mai trebui să exersați mult timp, până obțineți, inclusiv, semnele „a, s, t, pentru că altfel îl privați de o foarte importantă sumă de cuvinte. Nu ne îndoiim de succes, dar punem sub îndoială orice rezultat obținut fără implicarea afectivului. Îl puteți face să se apropie de unele scheme proprii de gândire, dar fiziologiei lui îi vor rămâne străine sentimentele și va sta perplex în fața unui răspuns de soare. Textul cel mai corect și mai ilustrativ este Aștept: „Soapă de vis obosit / pe drumul firelor de nisip / ce-nușă-ntrebărilor strine-ntr-un ochi / anotimp tilhar din văile reci / te aștept cu priviri străine / de izbăvire...”. Preferăm, totuși, Bocancul.

● **Oana Kadar**, București. Atent la sărbătorile din „grădiniile” vecine, computerul ne avertizează că între timp ați sărit gardul la Poșta ne/secretă din Suplimentul literar (vezi nr. 4 din 30 ianuarie a.c.). Așadar, 1—0 pentru poetul Lucian Avramescu. Nu sîntem invidioși, rămineți acolo. Din considerație pentru truda sa, întrerupem circuitele de opinie.

● **Tomin Paul**, București. Ne trimiteți „cîteva mici extrase din ampla epopee de peste 62 000 versuri”, pe care, ne asigurăm, ați terminat-o. Și adăugați: „Foile dactilografiate nu vor fi puse într-o ordine expre, ci vor fi lăsate în plic spre a ajunge la dumneavoastră cu sentimentul că imi veți răspunde”. Vă răspundem: ați depășit, cantitativ, *Iliada*, *Paradisul*, *Faust* etc., dar pentru a fi Homer, Dante sau Goethe va trebui s-o luați de la capăt.

● **Dușu I. Constantin**, Buzău. Înminaiți textul personal Mihaelei. Nu-

mai așa vă veți convinge de valoarea lui.

● **Radu Ion**, Craiova. Vă mulțumim pentru gândurile bune. Textele trimise sint nesemnificative.

● **Ionescu Traian**, Băicoi. Ne pare rău, dar ceea ce scrieți dumneavoastră nu e poezie.

● **Crăciun Aurel**, Zăreni, Vilcea. Computerul ne-a dat un răspuns care ne-a surprins și pe noi: poemele trimise nu sint scrise de dumneavoastră. Nici scrise, nici transcrise. Strigătul copilăriei ar fi dovada cea mai la îndemînă, iar cea mai convingătoare rămîne Delir. Cine lucrează pentru dumneavoastră?

● **Mihail Paulian**, Buzău. „Un Napoleon așa vrea să fie / așa face numai pace / și poezie-aș injecta / în mintile opace”. Nu, nu-i bine să fiți Napoleon. Întrebați-l pe Goethe. Istoriei i-a ajuns unul singur.

● **Ion Albu**, Fetești-gară. Computerul nu vă poate spune cită din tristețea continuă în poemele dumneavoastră e trăită și cită este închisă. Noi credem că e în întregime o „poză” care nu vă reprezintă. Nu fiți grandilocvent. Nu sîntem noi cei care vă vor spune că sînteți poet. Cu un vers ca „Pustiul în desșert”, sigur că puteți, cum o și faceți, să ajungeți pînă la Polul Nord, dar nu uitați: pustiul nu-i tot una cu deșertul, chiar dacă deșertul e mai întotdeauna pustiul.

● **Polici Ștefan**, Brăila. Sinteti ca un olar care, nesigur pe el, se oprește în fața cuptorului și turtește, uneori cu brutalitate, vase gata făcute. Poemul lui Van Gogh ar fi una din dovezi. Reveniți după ce considerați că prima „sarjă” a ieșit bine.

● **Mădălina Firănescu**, București. Din Doina dumneavoastră computerul a reținut începutul — „Foaie verde zîmbet de albastru / ninge cu aripi de cal măiastru” — și a transcris, presupu-

nem, corect: „Frunză verde de albastru / mă doare un cal măiastru”, adăugînd autorul: Nichita Stănescu. Are și nu are dreptate: se poate pleca de la un text consacrat, cu condiția să-l depășești. Nu-l cazul dumneavoastră.

● **Vacaru Laura**, Comănești, Bacău. Nu vă faceți iluzii, muzele nu vă caută pe nimeni. Frumos, dacă nu ar fi monotonia cadentelor, omagiul adus

lui Nicolae Labiș. O tematică mai diversă și o mai bună stăpînire a prozodiei v-ar apropia mai mult de izvorul rivnitei Aganipe. Apelul pentru planeta Pămînt repetă cu stîngăcie, și deci e în plus, formula păunesciană, de acum consacrată. Reținem, deocamdată, două dintre po me.

Mai trimiteți: Vlad Turburan, Timișoara.

Deocamdată nu: Grigore Neagu, Năvodari; Mocanu Gine, Ovidiu; Maftei Cristina, Brașov; Dorobanțu Marius, Constanța.

Nu vă pierdeți timpul: Paul Barbu; Keptea Adrian, București; Păuna Simona, Mizil; Petru Abrudan, Boscig, Arad; Simion Adalbert, Drobeta Turnu Severin.

DARIE NOVACEANU ■

Cai

Tăcerea-i respirată pînă-n zare. Lucește-albastră gura sub cuvînt. Sint pedepsiți? De ce dorm în picioare cai frumoși, atîția cîți mai sint?

În frunze numai zvonuri, nici o știre. Tropotul stîns s-aude-n vis, pierdut alai. O, soarele dînd buzna în privire! Și iată, caii parcă nu sint cai.

Ci unde le e coama vîlurînd sub stele, să-i vîd ca un incendiu curgînd peste omăt? Vai, caii gonînd prin grădiniile mele de ce nu au aripi să zboare-ndărăt?

Fintina lui Narcis

Ceremonii stelare pe cerul prea înalt, fintina îmbătăită de ingerescul chip și munții se făcură cu toții de bazalt și tot bazaltul lumii se prefăcu-n nisip.

Apoi veni Manole cu timpul într-o mină, tîmăduind pe Narcis de neștiința lui, și-o rezidi pe Ana în veșnica fintină, în care astăzi nu e iubitul nimănui...

VACARU LAURA

Bocancul

Trebuie să recunosc: sanda, obială, cismă și bocanc, genealogia voastră e și a mea. Am străbătut împreună istoria, călcînd fără tîhnă pe cadavrele inamicilor și florilor, prin colb, noroi sau apă; într-o frenezie nebună strivit-am zîmbet și libertate. Am obosit... Vreau să umblu iară desculț și nevinovat.

FRANCISC STERUS

PE URMELE VECHILOR CIVILIZAȚII

Fascinația antichității

Civilizațiile care au înflorit în cornul acesta de Planetă unde-i nodul dintre Europa, Asia și Africa, l-au preocupat în cel mai înalt grad pe marele orientalist și descifrator de texte care a fost multregretatul Constantin Daniel. Priceperea și eforturile sale au dat roade de substanță. Rezultatele obținute de C. Daniel în luminarea unor aspecte fundamentale ale scrierii și textelor din această zonă îi conferă un loc de mare prestigiu între specialiștii mondiali în problematica civilizațiilor dispărute.

În campaniile sale de blinde cuceriri științifice, C. Daniel a pornit dinspre civilizațiile de dincolo de fruntariile românești — vechiul Egipt, Fenicia, lumea aramaică, cea asiro-babiloniană. Sumerul etc. — venind către casă și dînd, cu Zalmolxe (în curs de apariție în volum) și descifrarea inscripțiilor de la Basarabi — prima atestare scrisă a limbii române — măsura inteligerii superioare a trecutului din preajma și din interiorul spațiului românesc.

Se va scrie despre Zalmolxe, se va scrie multe despre inscripțiile de la Basarabi.

Cartea ce ne preocupă acum, apărută la Editura Sport-Turism în 1987, este consacrată civilizațiilor din vecinătatea imediată sau mediată a Daciei, Romei și Greciei antice care fac

istoria celor 3—4 milenii de dinaintea erei creștine. Un savant mare și modest, stăpîn peste o lume de știință, aduce sub ochiul publicului larg informații bogate și limpezi, înțelept desprins dintr-o vastă sa cunoștință de riguroasă și, a-desea, inaccesibilă specialitate.

În cuprinsul a 10—20 sau, rar 30—40 de pagini, C. Daniel dă contur unei întregi civilizații, creștute de-a lungul a sute și mii de ani. Ne prezintă cadrul geografic, istoria, relațiile „cu vecinii, caracterul populației, limba, credințele, arta etc. Informații esențiale, concentrate în capitolule mici, pline de substanță; și nu uscate sau convenționale (de genul articolelor de enciclopedie), ci mustind de viață, alerte, acaparatoare precum o poveste din altă lume.

„Tara Kus” a africanilor de culoare. La sud de Egipt, dincolo de prima cataractă a Nilului (azi Assuan) se afla Nubia — „tara aurului”. Prin anii 1580—1314 i.e.n. ajunge o provincie egipteană cu același nume avînd căpetenie pe „fiul de rege Kus”. La începutul secolului VIII i.e.n. apare în locul provinciei Nubia un stat nou — Tara Kus (în limbile egipteană și semite) sau Ethiopia (în greacă). Autorul face o comparație oportună arătînd că acest mare stat african s-a fondat (și dispunem de inscripții din

acea vreme — secolul VIII i.e.n.) concomitent cu Roma (753 i.e.n.): primele inscripții latine datînd abia de la anul 600 i.e.n.). Cartagina (814 i.e.n., cu texte în feniciană mai vechi), Grecia (la 776 i.e.n. a avut loc prima olimpiadă, cu care încep date sigure în istoria polisurilor grecești). Mulți au negat faptul că negrii ar fi putut întemeia un stat mare înaintea Romei, înaintea germanilor, care au creat state proprii abia în sec. IV—V i.e.n. Adăugăm: statul dac este atestat, sub o formă putem spune convingătoare, deși indirectă, încă prin secolul VI i.e.n., cînd tratează în mod specific vizita lui Darius (514 i.e.n.).

Este semnificativ că acești kușiti (sau ethiopenii) credeau că „ei au fost cei dintîi dintre toți oamenii”. Și bășinași; cei mai înalți și cei mai frumoși oameni din lume. Mulțumim cu ce-aveau, nu doreau să adauge alte „tuturi la tara lor proprie. Evlavioși (spune Homer), au fost răsplătiți să nu îndure niciodată stăpînirea năvălitorilor. Aveau o regină Kandake. Imperiul egiptean-kușit devine cea mai vastă putere din lumea antică prin secolele VIII—VII i.e.n. avînd relații cu Roma, China, India. C. Daniel arată că scrierea kușită este superioară scrierilor semite (fiindcă notează vocalele și desparte cuvintele). Regatul kușit dispăre în anii 330—340.

Un subcapitol interesant: Unde a fost legendara „Tara a preotului Ioan”? — ce hrănea speranța. În tot cursul evului mediu, că se va putea ajunge la o alianță antimusulmană în-

tre statele creștine din Europa și această țară. C. Daniel sugerează că aceasta ar fi Makuria-Ethiopia, locuită de africani negri.

Secțiunea următoare — Arabia Felix și civilizația sud-arabică. Unde-s azi cele două state Yemenite (yemen (arabă) — „partea dreaptă”, erau pe „dreapta” cum se cobora din nord). Străveche civilizație (mileniul II i.e.n.) și înfloritoare. Furnizorii smirnei și tămiei pentru templele egiptene. Herodot știa că „arabii mai mult decît orice popor își respectă angajamentele”. Cele mai vechi inscripții: sec. IX i.e.n., scrierea preluată de la cana-neeni. Regatele antice din Arabia Sudică: Ma'in, Saba (popor fabulos și bogat). Qataban și Hadhramaut. Civilizația originală ce s-a dezvoltat timp de două milenii, în era veche, în sudul Arabiei a re ajuns să fie cunoscută abia în secolul trecut.

Sodoma și Gomora — un capitol pasionant. Devastarea cetăților (anul 1900 i.e.n.) printr-un cutremur, prăbușiri geologice de teren și „revărsări de pietre și foc”. Practicile inospitalității la Sodoma: „locuitorii dăruiau nevoiașilor care treceau prin Sodoma cite o cărămidă de aur, dar nu le dădeau nimic de mîncare, incît străinii mureau de foame, după care localnicii își luau cărămizile înapoi”. Luptele cu sumerienii, elamiții și gutții (gutții dispar din izvoare în mileniul al III i.e.n.; „geții?...”).

LIVIU PETRINA ■

(Continuare în numărul viitor)

Succese pe portativ

(Urmare din pag. 9)

sonor. Se relevă, deasemeni, echilibrul și știința construcției generale și a fiecărei părți, polifonia integrată în perimetrul modurilor specifice românești, o mare varietate ritmică, toate la un loc fiind puse în favoarea etalării unei ideatici — cu reale dimensiuni filosofice. În sfîrșit, iată că *Jozsef Hencz*, prin „Cin-tece despre și pentru pace” („S-a mutat în noi”, „Porți cioplite” și „Pace”), care au drept bază poetică lucrările lui *Domokos Eszter*, a spart gheața compozitorilor din Tîrgu Mureș în privința liedului, cele trei piese fiind situate la un foarte ridicat nivel al măiestriei artistice; să așteptăm și să sperăm și în alte viitoare lucrări ale muzicienilor din orașul de pe Mureș! Sigur, așa cum arătam la început, mai există un număr important de creații din genul simfonice și cameral, imposibil însă chiar de enumerat în acest spațiu restrîns; ne vom face însă o datorie de onoare dacă vom aminti — măcar în ordinea și respectul datorat vîrstei — Cvartetul pentru corzi, nr. 9, al maestrului *Zeno Vancea*, „Simfonie III” (Trio pentru flaut, oboi și fagot) a lui *Ștefan Niculescu*. Sonata pentru violoncel și orgă a lui *Myriam Marbă*. Simfonia a IV-a a excepționalului talent care este *Șerban Nichifor* și Cvartetul pentru corzi, nr. 3 al tinărului *Adrian Iorgulescu*.

Undeva, la marginea Bucureștiului, pe strada Mehadii, în imediata apropiere a marelui lac apărut nu de mult în coasta cartierului Cringăși, se simte, ca să zicem așa, miros de oțel. Părește, oțelul nu are nici miros, nici gust, amănunte, pe care inginerul Constantin Ionescu, directorul adjunct al Institutului de cercetări metalurgice, mai pe scurt I.C.E.M., ține să le precizeze de la bun început, dar metafora este, pină la urmă, acceptată, întrucât I.C.E.M.-ul poate fi socotit ca un fel de destălmăior al gindirii tehnice metalurgice din țara noastră, un loc în care încep marile bătălii pentru oțel, acest produs fără de care nu se poate concepe mersul înainte, al tuturor industriilor.

La I.C.E.M., deci, în citeva din laboratoarele acestui institut, într-un prelungit dialog cu citiva din cercetătorii săi, despre manifestarea spiritului revoluționar în cercetarea științifică.

O problemă arzătoare — arzătoarele

Aș dori, ne declară dr. ing. Aurel Gaba, din cadrul Laboratorului de economie a combustibilului și energiei, să pornesc de la citeva cifre concludente prin ele însele. În 1975, țara noastră importa aproximativ 13 la sută din producția totală de oțel. În 1987, la o producție aproape dublă, importăm doar 2 la sută. Am ajuns, după cum se vede, într-un timp relativ scurt, o importanță putere metalurgică, fapt pe care-l poate confirma și consumul energetic inclus în elaborarea oțelurilor. Trebuie să devenim, și din acest punct de vedere, competitivi pe plan internațional. Eforturile laboratorului nostru au la bază, prin zeci și zeci de idei și soluții tehnice, reducerea continuă a consumurilor specifice energetice. Iată, ca să dau citeva exemple concrete, recent au intrat în fabricația de serie două game de arzătoare moderne, cu ridicate performanțe, TRICEM și VAR-TICEM, plus altă gamă de arzătoare tip tub radiant. Un amănunt important, legat de aceste arzătoare, ar fi acela că sînt tipizate, ceea ce le permite o foarte largă întrebuințare. Mai nou, ca o cercetare de ultimă oră, am trecut la o adaptare a arzătoarelor pentru temperaturi mult mai ridicate ale aerului cald, de la 300 la 500 grade. O altă problemă pe care o putem socoti ca și rezolvată ar fi cea a arzătoarelor recuperative. S-a omologat și experimentat o gamă de arzătoare cu flacăra lungă pentru cuploarele cu tambur rotativ, sau

alte, cu flacăra plată, sau arzătoarele de boltă. Aș scoate însă în evidență, pentru caracterul lor economic, arzătoarele pentru gazele reziduale combustibile (gaze de furnal, de cocserie), care aduc o importanță contribuție pe linia revalorificării integrale a gazelor reziduale combustibile. Folosirea lor duce la o substanțială disponibilizare a hidrocarburilor. S-a realizat în acest domeniu un preincalzitor mixt în care aerul de combustie ajunge pină la 600 de grade, iar combustibilul gazos pină la 400 de grade, ceea ce a redus mult consumul specific de combustibil. Este, în esență, o realizare de vîrf, prima de acest fel de la noi din țară și printre primele din lume, prin care gazul rezidual capătă o destinație cu totul și cu totul deosebită, poate cea mai potrivită din cite le poate

materiale aluminoase și silicio-aluminoase, reprezintă o cercetare de citiva ani buni, extrem de dificilă, de delicată chiar, și are în vedere întrebuințarea unei foarte mari baze de materii prime existente în țara noastră. Într-o situație asemănătoare se prezintă și sintercordonul, un material refractar superaluminos folosit nu numai în industria siderurgică, sub formă de plăci pentru sistemul de închidere cu sertar la oalele de turnare continuă a oțelului, ci și în industria chimică, sub formă de mase bentonitice. În fapt, acest sintercordon înlocuiește un material de import foarte scump, așa zisele materiale de tip Veral, sau alumină tabulară. Cea de-a treia grupă, a spinelidelor, o combinație de oxizi de aluminiu, crom, magneziu și alumină sinterizată de tip tabular, alcătuiește o ga-

am grăbit fabricarea acelor instalații specifice. Era mai bine să avem instalații și să n-avem puse la punct tehnologiile și produsele omologate? Eu zic că nu. A manifesta spirit revoluționar în acest domeniu înseamnă, zicem noi, ca cercetarea științifică să fie mereu cu un pas înainte, să ofere producției o cit mai largă gamă de produse, obținute deocamdată în laborator, pe baza cărora se poate face acel mult dorit și necesar salt spre calitate și competitivitate.

Mobilitate, curaj, experimentare

„O reprezentare fidelă a ideii conținute în însuși titlul acestei dezbateri, a ținut să precizeze încă de la bun început dr. ing. George Păruș, șeful Laboratorului de tratamente termice și produse sinterizate, ar fi, în li-

spirit revoluționar. O soluție tehnică se cere experimentată și aplicată imediat. Altfel, progresul tehnic bate pasul pe loc. Este necesar, ne-am dat seama în timpul cercetărilor cu oțelul acela, ca laboratoarele noastre să nu fie doar niște spații ale institutului. Aria lor de preocupări trebuie să se extindă, să cuprindă în suprafața lor platformele industriale, utilajele și instalațiile marilor combinate siderurgice. Așa s-a finalizat, după mulți ani de trudă, oțelul cu grăunți orientați. Sau, dacă vreți o altă mostră de cercetare în cea mai frumoasă literă a spiritului revoluționar, aș putea să aduc în discuție întrebările pe care și le-a pus inginerul Nicolae Paul. Cum ar putea fi recuperat wolframul, cred eu că s-a întrebat el, din carburile sinterizate, adică din cutitele așchietoare? Mai trebuie, oare să fac precizarea că așa cum se știe, carbura de wolfram folosită în cutitele așchietoare este extrem de dură, că nu poate fi nicicum măcinată? Ei bine, colegul nostru a descoperit că prin dizolvarea în zinc la temperaturi ridicate, plăcuțele, extrem de dure, devin friabile. De-acum încolo problema măcinării lor și optimizării unor pulberi de wolfram, material pe care-l importăm în totalitate, a devenit extrem de simplă. Avem, la nivelul institutului nostru, o stație-pilot cu o producție mică, dar de ce nu am avea citeva mari instalații de acest fel? Cit de mult ar contribui ele la reducerea importului de wolfram! Este o cercetare care nu și-a propus nimic altceva decît să nu meargă pe căi bătătorite. Sau ce alt domeniu mai captivant — tulburător ca o povestire de literatură de science-fiction — ar fi decît cel în care, ca și alți cercetători ai lumii, am făcut și noi primii pași? Mă refer la domeniul materialelor amorfice adică al unor metale care să nu aibă structură cristalină. Vor fi, spun cercetările de ultimă oră, cele mai solizitate metale ale viitorului, mai ales în electrotehnică. Le vom obține oare? Nu știm. Deocamdată cercetăm, adică batem căi încă abia începute. Dar, ca să mă reintorc la una din ideile deja exprimate, nu pot să închei decît afirmînd cu toată tăria că, fără mobilitate și curaj, fără șansa de-a experimenta și de-a aplica imediat, fără o strînsă și dialectică legătură cu viața, cu problemele stringente ale producției, cercetarea nu poate emite pretenția că există. A fi revoluționar în cercetare înseamnă a lupta pentru a-i asigura cercetării acest cadru viabil și de neînlocuit.

VICTOR NIȚA

Spiritul revoluționar și cercetarea științifică

2. Aliajul marilor performanțe

avea, gradul de recuperare atîngînd un prag foarte înalt, de-aproape 65 la sută, realizări întru totul comparabile cu cele obținute pe plan mondial. În fond, dacă o cercetare nu-și propune atingerea acestor parametri competitivi, nici nu-și merită numele de cercetare. Noi nu trebuie să ne gîndim doar să rezolvăm o anume problemă, ci să o rezolvăm cit mai bine și mai eficient cu putință. Altfel, soluția este doar o simplă soluție și nu conține în ea ceea ce se numește spirit revoluționar, gîndire temerară, competitivă.

Să fim mereu cu un pas înainte

„Principalele direcții ce au orientat cercetările laboratorului nostru, avea să ne declare inginerul Ștefan Motoc din cadrul Laboratorului de materiale refractare, au vizat reducerea importurilor, stabilirea unor tehnologii de obținere a unor semifabricate și îmbunătățirea bazei de materii prime. În prima categorie ar intra trei mari produse cum ar fi șamotele sintetice, sintercordonul și spinelidele. Importate altădată pe bani foarte mulți, aceste produse pot fi realizate în țara noastră. Șamotele sintetice, de exemplu, o combinație între

mă de materiale bazice folosite la instalațiile de tratament termic ale oțelului în afara agregatelor de elaborare (este vorba de cea metalurgie neconvențională) sau la cuptoarele electrice de mare capacitate. În fine, într-un alt important domeniu, cel al reducerii consumurilor de materii prime și materiale, am realizat o serie de mase refractare pentru întreținerea și reparația la cald a cuptoarelor metalurgice. Am avut în vedere recuperarea unor mari cantități de materiale pe care le-am reintrodus în circuitul de fabricație, fapt care a condus, totodată, și la o creștere a duratei de funcționare a cuptoarelor. Știu, specialiștii care vor citi aceste rânduri ar putea să mă întrebă dacă șamotele sintetice și spinelidele, extrem de solizitate la ora actuală, pot fi fabricate în cantități suficiente. Deocamdată nu, dar, după cite sîntem noi informați, au demarat studiile și proiectele ce vor finaliza instalațiile necesare. Cu alte cuvinte cercetarea noastră a luat-o, în acest caz, înaintea posibilităților tehnice existente. Dar eu cred că, orientîndu-ne asupra stringențelor necesității pe care le reclamă sectorul materialelor refractare, rezolvîndu-le din punctul de vedere al cercetării științifice,

nii mari, însăși istoria obținerii oțelului cu grăunți orientați pentru transformatoarele electrice, o problemă veche, dar o realizare recentă, de ultimă oră. Acum patru ani, însă, am pornit de la ideea, revoluționară în esența ei, că trebuie să punem la punct o tehnologie proprie, pe toate etapele fluxului. S-a arătat, de-a lungul întregii cercetări, că obținerea oțelului cu grăunți orientați este, în fond, o problemă interdisciplinară. Era foarte simplu să spunem că nu se poate pentru că nu avem o fontă cu mangan scăzut. Ca să avem acea fontă am pus la punct o anume tehnologie pentru un anume furnal. Sau am fi putut spune că nu se poate pentru că avem nevoie de un laminor cu un anume regim termic, adică de un laminor cu trei caje și nu cinci, cum au de obicei laminarele. Am luptat să avem și un astfel de laminor. Apoi s-a pus problema unui ferosiliciu de puritate foarte mare. Am obținut și acest ferosiliciu. Cum au fost depășite toate aceste impedimente? Prin mobilitate și curaj. Cercetarea trebuie să se sprijine, dincolo de gîndirea tehnică în sine, și pe aceste două calități. Dacă nu o face, nu vîd de ce s-ar mai numi cercetare științifică pătrunsă de

Cine vede cit de simple sînt instalațiile pentru utilizarea energiei vîntului realizate la Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole-sector Brașov ar fi tentat să creadă că munca se concere a lor nu este dintre cele mai dificile. Te inspiri din modele ce au stîrnit combativitatea lui Don Quijote, le schimbi puțin arhitectura și treaba este gata... Nimic mai fals! Ca să se ajungă la o schemă constructivă cu cit mai puține subansamble și utilaje, ce înseamnă de fapt robustețe și fiabilitate, ca să se obțină eficiență, dar totodată și întreținere ușoară, s-au pus în mișcare sute de modele matematice, sute de formule de mecanica fluide, sute de calcule electrotehnice, energetice și aeronautice, s-au dimensionat fundații și s-au conceput hărți meteorologice. Și mai ales, s-a pus în mișcare o echipă multidisciplinară de specialiști care ani de zile a folosit calculatorul, tunelele aerodinamice, bancurile de probă electronizate ca să așeze realizările lor sub acolada economicității, ca vîntul să nu mai fluiera a pagubă, ci să aducă pe aripa lui prețioasă energie.

„Ne-am încadrat cu cercetările noastre în amplul program coordonat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, privind utilizarea surselor de energie neconvenționale, ne spune șeful filialei, doctor inginer Ilie Vlad. S-a pus la punct o gamă largă de turbine eoliene și de puteri mici pentru folosința populației și unităților agro-zootehnice, cit și de puteri mai mari ce se pot racorda la sistemul energetic național. Sectorul nostru nu s-a limitat doar la proiectarea acestor utilaje, ci a și construit prin microproducție instalații de acest fel ce le livrăm unor beneficiari. Am di-

versificat turbinele nu numai după capacități, ci și după diferite soluții constructive care să se adapteze și unor zone nu atît de darnice în curenți de aer. Modelul lor permite să fie utilizate nu numai ca generatoare de curent electric, ci și la antrenarea pompelor cu piston pentru vehicularea de lichide, a compresoarelor de aer, în fluxurile de convertire a căldurii și a hidrogenului, acel adevărat combustibil al viitorului. Unii neîncercători ne-au spus că sîntem „în vînt”, dar, prin ce am reușit să întreprindem, am demonstrat că noi am pus vîntul în hături, că l-am pus la treabă cu folos.”

dești de aer, de 8—12 m/s. Simple, ușoare, sensibile, ele încep să lucreze la o adiere ce face să fosnească frunzele. De aceea, beneficiarii nu trebuie să se aplece neapărat într-o zonă cu potențial eolian ridicat ca să le folosească cu randament, ci le pot amplasa cu o conversie bună și în terenuri plate cu vegetație mărunță, în văi cu versanți abrupti, la confluența riurilor, în apropierea lacurilor și dealurilor. Prin intermediul lor i se oferă unei unități agricole o sursă gratuită de energie care să-i pompeze apă, să-i furnizeze energie electrică stocată în baterii sau să-i folosească la antrenări pentru măcinare. us-

proprii lor producători de kilowați degrevînd sistemul energetic național. Dar pentru ca mini-turile ce storc energie din adierea vîntului să impinzăsc țara, ar trebui găsită și o mare întreprindere care să le producă pe bandă rulantă. Actualmente, se poartă tratative doar cu întreprinderea Mecanică Codlea.

Turbinele de 20, 50, 100 de kilowați pot furniza deja energie electrică la parametrii unei rețele și se pot cupla la sistemul energetic. Rapide, ele își încep pîrsele energetice la viteze ale vîntului mai mari, totuși rezonabile, de 5—7 m/s. Prin conceperea lor cu ax vertical, aces-

De data aceasta, problemele s-au situat la altă scară. Anvergura palelor nu mai era de 2 metri, ci de 43. Pînă a se ajunge la forma lor, curbă, gen mixer, care înglobează puțin material dar mîsură eficace o suprafață mare din răsufalarea vîntului, s-au modificat de zeci de ori unghiurile și curburile, și asta în ger, sub șuieratul crîvîului. „Cînd e furtună și lumina de-abia așteaptă să intre în casă, noi fugim în poligon, căci avem materie primă din belșug pentru teste”, zîmbește matematicianul Ștefan Nedelcu. Nu întotdeauna succesele l-au așteptat cu flori în gară. „Stabilisem un profil optim al palelor drepte și totuși turbina se rotea cu incetinitorul, povestete inginerul Mircea Grozea. Brațele ce le susțineau erau croite prea solid, ca să reziste, și mincau energia produsă. Le-am reproiectat și pe ele aerodinamic și mașinaria a mers cum ceasul”. Totul s-a încheiat cu happy-end și instalațiile de concepție și realizare românească sînt performante și competitive. Ștefan Nedelcu a schimbat studiul mișcării lichidelor în straturi subțiri de la INCREST cu studiul mișcării atmosferei, Mircea Grozea, după 15 ani de proiectare a echipamentelor consumatoare de energie, calculează acum utilajele acestora producătoare de kilowați. Fizicianul Lucian Popa a schimbat ICPE-ul cu laboratorul eolian. „Dacă celebrul profesor Sorensen s-a reprofilat de la energia atomică la cea a vîntului, înseamnă că toată lumea a simțit că acesta reprezintă unul din drumurile viitorului”, ne spune. Ei și colegii lor s-au inoculat cu microbul noii energii și, după cum se vede, cu folos.

FLORIN CONDURĂTEANU

Vîntul — nu bate-n zadar

Aici s-a născut o adevărată familie de turbine de capacități mici, pină la 6 KW, omologate, produse în atelierele institutului din Brașov și care așteaptă să treacă la producția de serie. Cercetătorii au studiat cele mai adecvate profile ca vîntul să se infioaie în palele lor cit mai eficient energetic. Modelele de 1 KW și 4 KW destinate pomparii apei la ferme, stîne, mici gospodării au rotoarele ca elicea unui avion sau ca niște jumătăți de butoaie, vîntul opintindu-se în ele ca în pinzele unei corăbii. Cel de 2 KW și 6 KW au palele drepte, cu portanță ridicată, și furnizează energie electrică consumatorilor izolați. Este deosebit de important de semnalat avantajul că ele sînt concepute astfel ca să demareze la viteze mici ale vîntului, de 3 metri pe secundă, atîngîndu-și puterea maximă la curenți mo-

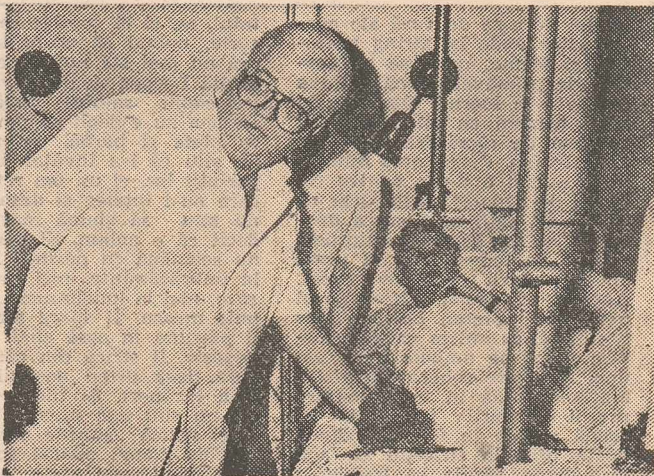
care cu aer cald sau irigarea grădinilor. Fiind ieftine, de la 20 de mii la maximum 200 de mii, ele sînt accesibile și se amortizează repede căci natura oferă gratis această energie infinit regenerabilă. Kilowații, chiar puțini, trebuie prețuiți și obținuți cu mentalitatea bunului gospodar. Experiența unui mic sat izolat din județul Arad, care cu o turbină de 6 Kw își rezolvă problema electricității, a radiourilor și televizoarelor, a apei, în plus, depanarea făcînd-o stătenii singuri, ar fi un exemplu de urmat.

Deși cel mai mic tip este grețat în citeva sute de gospodării, cercetătorii brașoveni sînt nemulțumiți. Ar trebui depășită reținerea în fața lucrului nou, și numărul instalațiilor acestora s-ar impune să fie de zeci de mii, căci ele sînt economice și mici consumatori ar deveni

te modele „lasă” la sol multiplicatorul și generatorul, astfel încît construcția nu este solizificată și nici scumpă. Într-un amplasament bun, un tip de putere medie (50 KW) realizează o producție de energie echivalentă cu 35—50 de tone de combustibil pe an.

„Pînă la apariția grupurilor eoliene gigant care impun un demers științific complicat și de durată, implementarea acestor turbine de capacități nu foarte mari este deosebit de utilă, își formulează părerea inginerul Ilie Vlad. Ele fac să pulseze kilowații fără să consume nimic. Paharul se umple uneori și cu picătură”. Cu modulele de 100 de kilowați s-ar putea constitui chiar unități de anvergură. De altfel, toate cele 9 tipuri de turbine pe care le-am realizat sînt pasi spre modelul mare de 300 KW la care lucrăm.”

Ce mai e nou în sudura oaselor?

Fotografie de VICTOR RADULESCU

În duel permanent cu boala, într-un război parcă de o sută de ani declarat suferinței, doctorul Andrei Fircă nici nu a observat că au trecut trei decenii de când luptă alături de pacienții săi pentru câștigarea acelei importante curse pentru sănătate, pentru o viață normală. Ca într-un orar de școală cu aceleași materii, zilele s-au înșirat una după alta cu intrare la 8 în sala de operații, cu consultații de la 12, cu după-amieze lângă paturile din saloane, cu seri alături de vellezi și tratamente de specialitate. Dar în aceste zile, bisturiul lui a sters mii de capcane și nedreptăți ale vieții: o neatenție și o frână prea tirzie, un poez sau o scară alunecoasă, un pas govâielnic când virsta nu te mai lasă să te lauzi cu puterea și privirea de vultur. Cu ajutorul lui, mii de oameni au uitat de fracturile lor ca de un vis urit. N-a obosit. A păstrat mereu larg deschisă spre oameni o fereastră în stînga pieptului. Cu vorbă caldă, înțelegere și calm le-a făcut celor suferinzi o transfuzie de încredere ca iniția intervenție de prim ajutor. Și foarte important, nu a obosit să inoveze.

— În meseria noastră dacă timpul așterne peste tine blazarea e ca și cînd ai suferi o fractură gravă și ireversibilă, o fractură profesională care te va handicapa toată viața, ne spune. De altfel, noi, cei de la Spitalul de Urgență, sîntem ca niște alergători și de cursă lungă și de sprint. Aici este alertă nonstop și trebuie să ai suflul și rezistența, iar datorită cazurilor limitate ce ne vin, rapiditatea noastră se măsoară în secunde ce pot însemna o viață, o hemoragie stopată, o durere scurtată.

— Tovarășe doctor Andrei Fircă, este metoda dumneavoastră de osteosinteză elastică recunoscută ca prioritate mondială?

— Vă voi răspunde relativ du-vă o secvență de la Congresul Mondial de Ortopedie din 1980 din Canada, cînd marele profesor american Woo și-a încheiat expunerea afirmînd că simte că se apropie o nouă epocă, a osteosintezelor elastice, dar că din păcate în S.U.A. nu s-a depășit faza experimentărilor pe animale. La spitalul nostru din Calea Floreasca făcăm astfel de operații din 1974 și deja comunicăm rezultatele în reviste de specialitate. Iar la marea reuniune ortopedică internațională de la Veneția din 1985, denumită sugestiv „Confruntarea noilor metode”, trei curente au polarizat atenția: osteosinteză rigidă a școlii elvețiene, osteosinteză elastică pe care am prezentat-o noi, românii, și metoda intervenției chirurgicale cu fixator extern a specialiștilor din S.U.A., U.R.S.S., Italia.

În domeniul de vîrf și modern al osteosintezelor elastice, doctorul Andrei Fircă, aducînd îmbunătățiri tehnice operatorii ale școlii austriece și punînd la punct tehnici chirurgicale noi, originale, este un deschizător de drum în lume, cu cea mai mare statistică de intervenții reușite, de peste 3.000 de cazuri. La Congresul de la Veneția a avut plăcută surpriză ca specialiștii din Italia și Franța să-și expună și fundamenteze reușitele cu diapozitive și citate din articolele lui. A fost invitat anul trecut la Barcelona să țină cursuri la facultatea de medicină, prelegeri doctoranzilor și conferințe la academie. Iar la Congresul Internațional de Medicină din Cuba, tot din 1987, comunicările sale au stîrnit un deosebit interes. Invenția lui este brevetată în Anglia, Franța, R.F.G., Italia, iar licența

operatorie și Instrumentarul achiziționate de cele mai renumite clinici din Elveția.

În ce constă această metodă originală prin care chirurgia reparatorie osoasă își schimbă unghiul cu care abordează cazurile? În clasa osteosinteză rigidă, fixarea osului rupt se face cu ajutorul unor elemente metalice aplicate pe os sau în interiorul lui formîndu-se astfel un bloc comun rigid cu alte calități mecanice față de structura osoasă normală care este elastică. Osteosinteză elastică practică de doctorul Andrei Fircă fixează același os fracturat cu ajutorul unor tije metalice flexibile din oțel inoxidabil care introducuse în interiorul osului formează un ansamblu elastic asemănător cu construcția brevetată de natură. Implants greoaie, cu mai multe piese fixate în șuruburi, cu o arhitectură ramificată pentru a prelua toate forțele, au fost înlocuite cu tije subțiri și svelte, ca niște tulpini de flori, introduse pe canalele medulare ale osului. Osul bolnav este obligat să suporte și el o parte din sarcini, și aparent paradoxal, se vindecă mai repede. Epoca repausului biomecanic absolut, al lunilor de imobilizare în ghips, lua sfîrșit, bolnavul fiind pus să meargă chiar la o săptămînă după accident.

„Determinările fotoelastometrice, testele electronice, calculele matematice făcute împreună cu specialiștii de la Institutul Politehnic București au demonstrat că blocul os plus tije flexibile este mai rezistent, ne explică atuatorul. Construcțiile de mare anvergură ale timpurilor moderne se fac pe structuri elastice căci s-a dovedit că cele șapte minuni ale lumii nu au rezistat tocmai datorită elementelor rigide ce le alcătuiau. Firul de iarbă și paiul de griu țin piept furtunilor tocmai fiindcă sînt elastice. Am găsit și explicația biologică a acestei recuperări mai rapide și mai ferme ce se obține prin solicitarea osului fracturat, prin mișcarea membrului traumatizat după puține zile. Osul este o structură vie, nu un corp inert. El reacționează favorabil cînd e încărcat, se prezintă cu altă mai gros și mai rezistent cu cît suportă tensiuni mecanice mai mari. Tocmai de aceea și osul fracturat ce formează celele tinere trebuie să fie pus sub sarcină. Solicitate de forțe, celulele osoase lucrează ca niște pile electrice care atrag ionii de calciu favorizînd formarea calusului ce sudează ruptura. În plus, reconstrucția țesuturilor se face cu ajutorul aportului de sine și oxigen dat de mișcare, de solicitarea zonei afectate, de gimnastica mersului, nu de imobilizarea la pat ce duce la scăderea tonusului, la respirație mică și circulație sanguină lentă. Operațiile sînt simple, mici incizii la distanță de zona fracturii, fără hemoragii și infecții, reducîndu-se totodată și agresiunea actului chirurgical. Nu se mai răzuiește osul de țesuturi pentru fixarea plăcilor în exterior, lucru ce devasculariza și mai mult zona ce trebuia să se regenereze. Toată intervenția chirurgicală este economică căci tije costă mai puțin, nu se mai fac atîtea perfuzii, antibiotice și antialgice, iar bolnavul este independent, pe picioarele lui după scurt timp, nemăiînd necesară atîta dădăceală. Dacă prin tratamentele clasice vindecarea unei fracturi de femur se făcea în 5-6 luni, prin metoda noastră, după 60-80 de zile se poate relua serviciul”.

Pînă a se ajunge aici însă s-au scurs sute de ore de gîndire, sute de teste de rezistență materialelor, tensiometrie, fotoelasticitate făcute pe muleaje cu computerul și conferințiarul Ion Constantinescu alături, sute de experimente la Institutul de Cercetări Metalurgice pentru a stabili cît molibden, nichel, aluminiu să intre în rețeta aliajului, sute de șarje la Combinatul Cîmpia Turzii. Și pînă la urmă, ca în urarea bătrînească, sistemul a fost tare ca fierul în rezistență și iute ca oțelul în procesul vindecării. Primele succese n-au anesteziat însă ideile. Trei generații de tehnici operatorii, implanturi și instrumente din ce în ce mai perfecționate au apărut în ritmul în care evoluează familiile de calculatoare. Ca o noutate de ultimă oră, doctorul Andrei Fircă a trecut la aplicarea metodei într-unul din domeniile cele mai delicate ale ortopediei, fractura de gît femural. Este proba de foc a chirurgiei reparatorii osoase căci în această zonă a femurului sistemul vascular este sărac și în plus, aici apar forțele cele mai defavorabile. În special tensiunile de forfecare mari. Statisticile mondiale anunță mereu că peste 50 la sută din operații sînt eșecuri, cînd în peste jumătate din cazuri consolidarea osului este necorespunzătoare. Și ceea ce este mai grav, la mulți bolnavi, în 2-3 ani de la accident apare și necroza de cap femural, acel adevărat infarct pe os, ce impune înlocuirea lui cu o piesă artificială printr-o operație mare, costisitoare, care la bătrîni conduce la 25 la sută decese. Aplicînd tije lui grădile dar elastice, „arhitectul” original al sistemului osos afectat de la Urgență nu a înregistrat nici o necroză a capului de femur în cele peste 200 de cazuri de acest fel ce le-a operat, de proteze nemăfiînd vorba. Specialiștilor aproape nu le vine să creadă. Fostii bolnavi, perfect valizi acum, sînt confirmați de netăgăduit.

Este simbătă ora 15 și în secretariatul directorului Andrei Fircă, cîci el conduce de fapt și această uzină de sănătate cu foc continuu, mai sînt patru oameni. Pe usă scrie că audiențele sînt vîneare. Pentru probleme obișnuite. La el bolnavii au însă audiență continuă. Trei dintre ei, care deja și-au reluat viața obișnuită la două luni după operație, au venit să afle cînd li se vor scoate tije din oasele perfect refăcute. Al patrulea, un bărbat din Tirgu Mureș, a avut drum prin București și a venit doar să dea binețe doctorului. După o fractură de gambă, suferise 7 operații și pierduse orice speranță. În urma intervenției chirurgicale a doctorului Fircă, nu a mai călcat prin clinicile de ortopedie.

— Una din marile mele bucurii a fost cînd am văzut-o dansînd pe o arhitectă care suferise 12 operații la sold și care de 8 ani era abonată spitalelor, își aminteste doctorul. Operația mea a fost a treisprezecea și nu a fost cu ghinion căci fata a putut să arunce definitiv cirja. Intervențiile anterioare erau perfect realizate dar procedeele clasice își dovediseră limitele. Metoda noastră a reușit să rezolve cazuri fără șanse de reabilitare.

Doctorul Andrei Fircă este chemat la camera de gardă unde o bătrînă fusese adusă cu salvarea căci își fracturase un picior. Cînd aleile Cîșmigului se vor înveseli de flori se va putea plimba și ea la întîlnirea cu primăvara.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Dialog între două urgențe

Printr-un perete de sticlă ajung cu privirea în sala de operație și, fără să am vreo contribuție, devin parte din echipă. Sper odată cu ea, îi trăiesc tensiunile care chiar în cazurile cele mai disperate cuprind speranța.

Printr-un perete de sticlă am văzut, de multe ori, echipa în lupta crîncenă cu boala. L-am văzut, de-a lungul anilor, pe Stelian Ivașcu medic primar, la Moroieni, Balotești, acum la Spitalul clinic Vitan Birzești din sectorul 4 al Capitalei. Ochii îi radiau hotărîre, bisturiul înainta sigur, cu măiestrie, pînă la punctul care transformă viața unui om în infern.

Ce gîndește un chirurg cînd operează, în miinile căruia, în orele acelea, stă viața unui necunoscut? M-am întreb, am întreb, dar n-am primit nici un răspuns care să mă facă, cum spune Hélène Parmelin, „regina unui stup de cugetări. Realitatea n-are nimic comun cu aceste iluzii, impune, încă și mai acut distanța, prezența violentă”.

Într-o formă sau alta, fiecare chirurg își urmează drumul pe care și-l construiește mental, înainte de a intra în operație, rezervîndu-și spontaneitatea intervențiilor în funcție de capcanele din cîmpul operator. 16 mii de operații la activul doctorului Stelian Ivașcu, acoperînd 32 de ani de chirurgie toracică, sînt expresia unei vocații și a unei vieți care a respectat cu sfințenie jurămîntul lui Hipocrate.

Creionez repede aceste rînduri în așteptarea unei convorbiri cu directorul Direcției sanitare a municipiului București. Punctualitatea nu este aliatul de fiecare zi al doctorului Stelian Ivașcu, dar explicații sînt nenumărate, la vedere. Este în permanență cerut la telefon, medicii din București îl caută cu tot felul de probleme profesionale, pentru că fiecare policlinică, spital, dispensar, măcar odată la cîteva zile, tot are ceva de soluționat... „urgent”. Nici o singură persoană nu vine la Direcția sanitară fără această introducere: „urgent, foarte urgent”. Și eu la fel, încît nici nu mai îndrăznesc să invoc spațiul gol din revistă, pentru că în cîteva rînduri întîlnirea noastră a fost contramandată de ceva „și mai urgent”.

Pentru a cîștiga timp mă documentez din fișele revelatoare ale Direcției sanitare a municipiului București. În anul 1987, în Capitală, s-au investit 18 milioane lei pentru îmbogățirea aparatului medicale, moderne, de primă importanță pentru radiologie, stomatologie, dializă renală, fizioterapie, pentru asistența de urgență a cardiologilor. Ne-am aflat sub efectul metamorfozei unei unități sanitare trecînd pe străzi sau intrînd într-unul din spitale. Estetica, igienizarea, confortul pentru cei internați au fost scopuri atinse. Mai ales dispensarele-policlinici pentru copii au căpătat nota de veselie, de siguranță care-i face pe puști să intre rîzînd la injecții, la „neea doctorului”. Transfuzia de sine proaspăt, venind de la schele și șantieri, a lăsat în urma ei cabinete și săli de așteptare, cu adevărat vii. Rețin cîteva: Dispensarul-policlinică din Calea Dorobanți; un nou bloc operator la Spitalul de oftalmologie; încă o secție de chirurgie la Spitalul Titan, cu un bine dotat bloc operator, nu mai al ei; modernizarea secției clinice de radiologie de la Spitalul Coltea; o secție de recuperare a bolnavilor cu afecțiuni neuromotorii, la Balotești, cu cabinete adecvate pentru fizioterapie și gimnastică; două noi secții pentru copii distrofici în strada Rodul Pămîntului și în comuna Domnești și încă altele, toate realizate în anul 1987. Mă gîndesc cîți copii și adulți, cu vocile încărcate de mesaje nerostite, ar fi mai în stare decît mine să mulțumească încă o dată, pentru înălțătoarea grijă pentru om. Între timp a apărut acea mică pauză pe care o așteptam.

— Tovarășe Stelian Ivașcu, eu imensa dvs. experiență, cu recunoscutul talent de chirurg, cu contribuțiile personale în chirurgia cancerului pulmonar, de ce nu aveți nici o carte publicată?

— Am peste 200 de comunicări în țară și străinătate. Cred

că unii au și talentul cuvintelor, pe lingă al științei medicale. Eu nu cred că-l am. Apoi trebuie și un răgaz, o liniște care să înnaripeze gîndul și mina ca să pot scrie. Eu, după ce plec de la Direcția sanitară într-o operație și apoi revin aici. Zi de zi — acum, înainte același program, ca director de spital. Nu e o scuză dar nici nu vîd o neîmplinire. Unii scot zeci de cărți, mai mult sau mai puțin originale, eu sper într-una singură, pe care poate o voi publica anul viitor. Dacă acum 15 ani scriam despre chirurgia tuberculoasă, astăzi studenții nu mai aveau ce să facă cu un asemenea studiu, din fericire. Actualitatea bolii canceroase însă nu poate fi ignorată, cea mai frecventă localizare a cancerului este pulmonar. Asupra acestei probleme, de vitală importanță azi, i-am axat preocupările din ultimii ani.

— Cartea promisă se va ocupa de acest subiect care ne înspăimîntă?

— Despre unele din tehnicile operatorii, și nu numai, pe care le propun eu în chirurgia cancerului pulmonar. Într-un fel, o „prefață” a acestei monografii a fost dezvăluită public la Simpozionul de la Spitalul clinic Fundeni, din luna decembrie. Am făcut aceste comunicări filmate în fața colegilor mei și a 20 de reputați specialiști americani.

— Ați operat numai ceea ce știți că are șansă de supraviețuire?

— Am operat întotdeauna cazurile care lasă loc la puține speranțe. Și dacă ați ști, de cîte ori am fost fericit reîntîlnindu-mi pacienți în mijlocul vieții. Cred că în dovezile de probitate ale medicului intră și riscul, care uneori, prin temeritatea actului său, poate să-l prejudicieze în ochii unor practicieni formați numai la școala succesului. Problema mea de conștiință, judecata mea, a fost și este doar una singură: dacă aș fi eu în locul lui, al bolnavului?

— E cea mai morală formă de întrebare...

— Prin „vizorul” meu au trecut cel puțin 150 de mii de pacienți. Am înțeles din tînetele ce însemnă uriașă are să fie alături de ei cu bisturiul la clipa oportună, dar și cu înțelegerea suferințelor. Acum vă rog să notați cîteva lucruri privind ansamblul asistenței sanitare a Bucureștiului. Preocuparea esențială a tuturor colegilor mei, a întregului personal sanitar, este concentrată asupra creșterii calității actului medical. De aici, decurge, creșterea calificării.

— Se și spune despre medic că toată viața învață.

— Acum, orice profesiune ca să fie recunoscută trebuie să aibă aceeași aspirație. Acordăm un rol din ce în ce mai special medicului generalist.

— Consultantul familiei...

— Primul la care trebuie să se adreseze oricine are o durere fizică. Și pentru bucuria tuturor, starea de sănătate a populației active din București, în cifre comparative, a crescut cu 50 la sută în 1987. Sîntem pe o cale bună, încă posibilă de multe îmbunătățiri, în privința ocrotirii și a asistenței medicale a copiilor, a grijii pentru mamă și pruncu ei, a receptivității noastre la această zonă umană atît de delicată, copilăria. Ne facem datoria, cu toată credința și tot profesionalismul, față de societatea noastră, față de conducătorul nostru al statului nostru. Ne alăturăm devisei unei distinse colege, academician profesor doctor Ana Aslan: „Să adăugăm ani activi și demni vieții”.

— Vă mulțumesc, tovarășe Ivașcu, pentru că ați rupt timpul zilei dvs. atît de încărcată.

— Citesc o carte pasionantă și constat că am putea încheia cu un paragraf cu care mă identific: „Moartea încheie în sine toate tainele, deține toate drepturile. Ea are chipul aventurii. Personifică neprevăzutul și fantezia. O poți purta înăuntrul tău, fără să știi. Emereu diferită, cu seamă nu nimic și seamă cu toate. Este aceeași pentru toată lumea și nici măcar odată nu se repetă. Moartea nu-mi e vrăjmasă. Ci numai timpul, mersul timpului”.

CARMEN DUMITRESCU

Cu câteva luni în urmă, un om din Vrancea a venit la redacție, și ne-a lăsat o scrisoare prin care ne cerea să ne deplasăm la fața locului. „La unica mea locuință, la cea din sat și cea de pe urmă casă de la Roșchila (sat Negrilești, com. Birsești) unde veți putea vedea două plane sfărâmate, sute de coperte de carte rară sau mai puțin rară, unde veți putea găsi geamuri sparte, uși violate și urme că au fost pomi pe săpături în terasă, că au fost brazi pe care mi i-au tăiat, că a fost să fie o casă cu două camere la demisol și altele două sus, despărțite de o sală și că din casă se ieșea pe prispă și că stăpînul casei s-a hrănit mai mult cu urzici și cu multe cărți pe care începuse a le cumpăra de pe la vîrsta de șapte ani ca unul care le iubea nespus pe ele și pe cei care le-au scris și pe care nu îndrăzneam să le citească decît la timpul și la locul lor, unele seara, altele dimineața, unele iarna, altele primăvara și așa mai departe. Dar toate acestea începute și terminate numai după ce treceai peste cele șapte ape curgătoare, peste cele șapte poieni și coline ca să fie așa cum le-am visat, venind către ele de la școala din sat, peste atîtea dureri așternute, aceste bucurii procurate cu greu pe parcursul unei întregi vieți, umblind descult, mincînd în cel mai bun caz un pahar cu lapte”.

Este o parte din scrisoarea unui învățător pensionar care a adunat în vîrful muntelui peste 40.000 de cărți rare sau mai puțin rare și, tot acolo, în vîrful muntelui, a urcat un pian, ca să poată cînta „acorduri din Enescu, Bach, Mozart și Schubert”. Și după ce i-au distrus primul pian l-a cumpărat pe al doilea și l-a urcat pe creastă, în căsuța de lemn și a cîntat iar, pînă într-o zi cînd, la întoarcerea de pe drumuri, a găsit geamurile sparte și cărțile împrăștiate, cu urme ale rușii pe coperte, pianul spart și călcat în picioare. Și omul, în disperare de cauză bătuse drumul pînă la București spre a depune o plîngere scrisă cu litere mari și tremurătoare, răsucite de durere și amărăciune.

Cu o întîrziere destul de mare am plecat spre Roșchila, o culme ca un acoperiș de casă, pe vîrful căreia se află cele două plane și această bibliotecă neobișnuită. De la Focșani am ajuns mai întîi la Soveja pentru că Roșchila este mai aproape de această comună decît de cea din care face parte, Birsești. De la Soveja, împreună cu profesorul pensionar Iulian Albu am căutat încă un om care să ne însoțească pe munte. Cu câteva zile înainte o ursoaică sfîșiască a pădurar bătrîn, un mare iubitor al pădurii care se lăuda că pe el îl cunosc toate sălbăticiunile. Mai toate nevestele își opreau bărbatului de la această călătorie care li se părea o aventură. Ninsese zdravăn și pădurea gemea sub zăpadă. Pînă la urmă, doi soldați s-au încumetat să ne însoțească pe acest drum lung, ca o călătorie de inițiere pe întortocheatele drumuri și

poteci ale Munților Vrancei. Ore întregi am mers printre brazi bătrîni ca niște coloane străvechi pe care se sprijină lumea, am trecut pe lîngă mormintele unor soldați înamici morți în cel de-al doilea război și profesorul Iulian Albu a povestit despre unul dintre acei soldați, unul împușcat dar nu mortal și găsit de un țaran din sat. Dincolo de adversitățile războiului omul nu și-a putut reprimă sentimentele de generozitate și milă. L-a luat în sat, l-a ascuns și l-a oblojit și, după o perioadă îndelungată, l-a repus pe picioare, și i-a spus, acum du-te sănătos și-ți vezi de viață și de război, și soldatul a plecat și țaranul și-a văzut de cîmp și de vite și ani au trecut, a îmbătrînit și el, l-au cuprins durerile chinătoare ale bătrîneții și s-a îmbolnăvit, zic unii de o boală grea și neiertătoare. Și aproape cînd gospoda-

un fel de case de vară ale gospodărilor unde își string nutrețuri și lemne, unde se adăpostesc de primăvara pînă toamna cînd vin la lucru. Oamenii la fin, oameni cu oile, perechi speriate de căprioare, oameni după lemne. Pustietatea muntelui e numai o iluzie pentru cei veniți de departe. Atîta doar că vinzoleala ceții ne incurcă drumurile și ne înghețea puținele puncte de reper. Pînă la urmă am descoperit șirul de pom. Autorul scrisorii, învățătorul pensionar Ștefan Lechea, zis Ștefăniță, cu ani în urmă, plan-tase pomi pe ambele părți ale unei alei care cobora din vîrful muntelui pînă în vale. Printre prunii și merii încercați cu roada cobora în fiecare dimineață pînă la firicelul de apă în oglinda căruia se bărbieria în liniște. După alea străjuită de pomi am ghicit culmea pe care se afla casa.

Am urcat încet, poticniți în

tului, au și ei copii care învață carte, numai că acum la catedră nu mai stă învățătorul Ștefăniță Lechea ci altcineva. Pentru copiii satului învățătorul Lechea nu e decît un om bătrîn cu pleș și barbă, despre care nu știu că i-a învățat carte pe părinții lor, ci un om retras, pe care nu-l înțeleg și despre care nu știu să spună mai mult decît că e nebul. Și pentru că nu seamănă cu părinții lor nici la îmbrăcăminte, nici la înfățișare, nici la indeletniciri, îl chinuie mereu. Îi sparg ferestrele, îi pătrund în casă cînd acesta lipsește, îi strică din cărți, i le fură, lasă urme necuviincioase prin încăperi. Și nici părinții lor nu sint mai presus. În loc să-și aducă aminte cine le-a deschis marea poartă spre tainele științei de carte, au uitat cu desăvîrșire lucrul acesta și unii dintre ei socotesc respectul învățătorului pentru cărțile adunate și pentru natura încon-

vățătorul lor nu sint chiar atît de străini de nenorocirea acestuia. Un proces verbal încheiat la 3 ianuarie 1987 precizează că „Comisia formată din tov. Dochioiu Dumitru, președintele consiliului popular, Lechea Gheorghe — vicepreședinte, Bancu Enache — plutonier major și Postăvaru Costel, sergent major, am analizat reclamația numitului Lechea Ștefan din sat Negrilești, comuna Birsești, prin care reclamă că în toamna anului 1986 numiții Lungu A. Ion, Eșeanu D. Ion și Stelios Traian, toți din satul Negrilești, i-au mîncat cu vitele circa 10.000 kg fin ce l-au avut depozitat în punctul Roșchila. Cu ocazia verificărilor s-a stabilit că cele reclamate sint reale, așa cum rezultă și din procesul verbal de constatare întocmit la data de 26 noiembrie 1986 de comisia formată din Ploscaru Măriața inginer agronom, Bancu Enache și Lechea Ștefan. Se mai constată că de la data constatării stricăciunea finului a continuat”.

Cît din înfrîngerea acestui om și din distrugerea muncii sale de o viață au drept cauză propria sensibilitate și delicatețe și cît vine din răutatea oamenilor e greu de stabilit.

În satul Negrilești, la o rudă mai depărtată dar plină de înțelegere, l-am găsit pe învățătorul Ștefan Lechea, un om de modă veche, aplecat în continuare peste însemnările sale. Avea o resemnare aproape incurabilă. Nu poate să înțeleagă răul care i l-au făcut ceilalți după ce decenii la rînd i-a învățat să citească, să scrie și să cînte.

Din Negrilești am coborît la Birsești, centrul de comună. Dumitru Dochioiu, primarul comunei, știa pe deindește această poveste. De comun acord cu oamenii satului au hotărît să-i refacă învățătorului casa. Au și dus la Roșchila lemnul necesar și, de cum se va porni dezghețul, se vor pune pe treabă, în ciuda faptului că învățătorul nu mai vrea nimic, uneori e chiar împotriva. A promis că în zilele următoare va trimite pe cineva să acopere cărțile cu o prelată pentru a le proteja pînă în primăvară. Noi credem că truda acestui om lipsit de apărare merită chiar mai mult. Toate cărțile învățătorului Lechea ar trebui adunate de prin toate casele în care au ajuns fără voia proprietarului, cel care, vreme de patru decenii a îmbogățit vîrful unui munte din Vrancea cu o bibliotecă impresionantă și cu două plane care nu mai cîntă. N-a fost să fie ca la Roșchila să mai cînte pianul într-o oază de liniște și înțelepciune. E în toată această poveste o ciudătenie a vieții care în vreme de război îi apropie pe doi oameni din popoare diferite, ale căror armate luptau pe nerăsuflăte, iar în vreme de pace îi îndepărtează pe alții care s-ar fi putut înțelege și trăi ca niște prieteni care își datorează nu numai știința de carte și lumina zilei, dar și aerul care îi învalui în faldurile sale îngăduitoare.

CORNEL NISTORESCU

La Roșchila, a cîntat un pian

ru se împăcase cu sfîrșitul său dureros, factorul poștal i-a bătut la ușă și i-a adus un avis pentru un pachet cu medicamente expediat de foarte departe din lume. Fostul soldat rănit pe care îl salvase îi trimitea de departe, după douăzeci de ani, fără nici un alt semn, niște medicamente de care moșul tocmai avea nevoie. Țărani și soldați într-o superbă solidaritate și gîndul te duce înapoi, la Mausoleul de la Mărăști, unde, pe polițe închise cu sticlă, stau capetele soldaților români căzuți în crunta bătălie a primului război. Și în vitrina imediat următoare rămășițele soldaților germani, căzuți și ei în aceeași bătălie, aflați acum într-o nesfîrșită liniște în vecinătatea adversarilor lor, cu care, dacă n-ar fi fost războiul, cine știe, poate că ar fi fost chiar prieteni adevărați. Și am continuat drumul pe poteci serpuită, fantazînd la fiecare urmă de urs sau de iepure, privind din cînd în cînd crestele albe pe după care trebuia să fie ascunsă înfărcătoarea, o vale dintre minunile lumii unde poposea Sadoveanu și unde, mai tîrziu, von Killinger sosit în excursie cu fiica sa, a scris în cartea de onoare „Acești Carpați pe care ni i-am dorit atît de mult și pe care în sfîrșit îi avem” sunînd acum ca o dreaptă și neiertătoare ironie.

Am ajuns în preajma poienilor vrîncene odată cu ceața. Sunelele clopoțelilor de la gîtul vitelor aduse la finul de odăi picura departe și ciinii băteau pe sălbăticiunile apropiate de casele oamenilor. Pe aici vine ursul și-ți cotrobăie prin curte sau deschide ușa cotețului și-ți sechestrează percul și se duce, spre a mai reveni, exact peste un an, în aceeași zi și la aceeași oră. Sint odăile vrîncenilor,

troienele de zăpadă strîlînd pe alocuri în forme ciudate de sculpturi moderne în marmură și aluminiu. Chiar pe coamă, cu spatele apărut de vînt de perdeaua alcătuită din cîțiva copaci bătrîni, casa învățătorului, așezată pe stilpi înalți. Un fel de podeț face legătura între culme și intrarea principală. Un lacăt firav ține o ușă de lemn, ușor de deschis. Ferestrele lipsesc în cea mai mare parte. Doar una din încăperi mai are două geamuri de sticlă. Celelalte sint rupte, sparte, distruse. Într-o odaie sint pianele sparte și pachete de cărți. În cealaltă, mii de cărți aruncate una peste alta. Vîscolul a spulberat zăpada pe ferestre și a desăvîrșit ce a stricat ploaia căzută prin acoperișul spart. O bibliotecă unică poate pe vîrful munților noștri se află într-o imagine dezolantă, într-un grad avansat de deteriorare. Cărți românești din secolul trecut, cărți italiene de un veac și de două, dicționare universale și Larousse-uri în ediții vechi, filozofii români între cele două războaie, operele lui Goethe în germană de la începutul secolului și în limba română, mii de cărți, decopertate, desfoliate, ude, murdare, acoperînd și protejînd alte cărți care au supraviețuit astfel dezastrului, cărți aduse de pe aiurea, de la oameni de știință și cultură sau cumpărate cu bani grei din anticariatele țării.

Ștefan Lechea a fost învățător în satul Negrilești, comuna Birsești, județul Vrancea și cu leafa lui modestă le-a cumpărat pe toate, venind uneori de la Galați pînă la Roșchila numai pe jos, asta numai și numai ca să-și poată cumpăra o carte în plus. A învățat carte nu o generație, ci câteva generații de tineri care acum sint oameni în toată puterea cuvî-

jurătoare nici măcar un moft sau o ciudătenie, ci o rușine care merită batjocorită. Unii i-au luat din lemnele adunate pentru o casă, alții au furat din cărți. Unii au lăsat vitele să-i mîncească finul, alții i-au distrus pomii și trandafirii și, în loc să se bucure de liniștea senectuții în compania cărților, învățătorul Lechea, o fire delicată, aproape sfioasă, suferînd poate de melancolie, a ajuns să trăiască într-un adevărat infern. N-a mai încăput în casă de cărți și a început să doarmă pe prispă și pînă la urmă n-a mai rezistat lîngă „buchiile” sale, unele de citit „seara, altele dimineața, unele iarna, altele primăvara” și s-a dat bătut. A lăsat casa în părăsire, pe miinile copiilor și ale turștilor și s-a retras la o rudenie în Negrilești. O bibliotecă frumoasă pentru orice om, cu atît mai mult pentru înțelepciunea unui învățător la pensie, a ajuns pe pragul prăpastiei din cauza răutății celor din jur, dar și din cauza neputinței de a le apăra. Pentru că învățătorul Ștefan Lechea e o fire sensibilă, un om inclinat spre poezie și înțelepciune. Din rănit el s-a transformat foarte repede în înfrînt și n-a mai avut puterea să-și apere comoara, adunată cu trudă în cele două încăperi ridicate pe stilpi de lemn pe-o culme din Munții Vrancei.

Am încercat să stăm de vorbă cu unii din consătenii învățătorului. Dintre cei puțini pe care i-am găsit pe munte, nimeni nu își recunoștea vreo vinovăție. Cît despre copii, cu atît mai mult. Cum spunea o femeie, „nu umblă ei după cărțile de la școală, la ce le-ar mai trebui cele ale învățătorului”. Numai că învățătorul Lechea știe pe la cine au ajuns miile sale de cărți. După cum actele care există dovedesc că oamenii care au învățat cite ceva de la in-

Aurelian Ichim, deși de fel din Rimnicu Sărat, pe unde nu trece nici un fluviu, a decis să se facă după absolvirea liceului pilot fluvial. I-a plăcut lui meseria asta. A și fost pilot pînă în anul 1980, adică pînă la vîrsta de 28 de ani, cînd s-a îmbolnăvit de spondilită anki-lopoetică evolutivă. Boala nu e ușoară. În urma unor procese inflamatorii la nivelul coloanei vertebrale, pe vertebre se depun sedimente solide, care duc în timp la imobilizarea acesteia. Afectiunea, în evoluția ei, poate cuprinde orice articulație. Evoluția bolii nu poate fi oprită, tratamentele existente pot cel mult s-o încetinească. Posibilitățile fizice ale bolnavilor se reduc. Aceștia nu pot efectua activități care necesită efort fizic, ridicare și transport de greutăți, așa stea mult timp în picioare, să presteze program prelungit.

Deci, îmbolnăvindu-se, Aurelian Ichim a fost nevoit să renunțe la navigație. S-a reîntors la Rimnicu Sărat, unde avea familia și domiciliul. Familia lui Aurelian Ichim este formată din mamă, soție și doi copii, unul de 8 și altul de 2 ani.

În anul 1980, de voie, de nevoie, Aurelian Ichim s-a angajat la IPILF Rimnicu Sărat. Pînă în ianuarie 1987 la solicitarea conducerii, a lucrat contabilitate, a avut sarcini de merceolog, a întocmit acte de

casierie, și facturare, după cum era nevoie. În toată această perioadă, a încercat să se califice pe unul din posturile acestora. Posibilități de școlarizare au fost, posturi libere s-au făcut în toți acești ani, însă cum s-a întîmplat, a fost mereu preferat altcineva, ba din afară, ba din cadrul întreprinderii, toți oameni valizi. Promisiuni că va găsi înțelegere în acest sens au

cut, prin protocol, depozitul de fructe, unde se găsea în schemă pe postul de lucrător comercial, verificator-calculator, Aurelian Ichim, este predat către ILF Buzău, înființîndu-se CLF Rimnicu Sărat. Este transferat și Ichim Aurelian cu această ocazie, însă pe funcția de lucrător comercial, ca recepționar depozit. Pe postul de calculator este trecut altcineva. Apare

nesc cum pot, se ajută, îndeplinesc atribuțiile după criteriile de necesitate. Mai mult, starea de sănătate a lui Aurelian Ichim fiind bine cunoscută, acesta se bucură de înțelegerea conducerii. Îl înțelege și inginerul Lazăr și șeful lui direct, Gheorghe Răduță. Îl înțelege și oamenii cu care lucrează.

Ei bine, tocmai asta nu vrea el, să fie tratat ca un infirm, să

un om normal o muncă pe care știe s-o facă, unde este util. Într-o muncă de birou, de calculator — retribuția unui calculator este aceeași cu a unui recepționar și n-ar avea nici un avantaj material — nici măcar n-ar mai putea invoca starea sănătății lui. Ar trebui să lucreze cot la cot cu ceilalți. Asta și vrea. Nu dorește indulgență. Vrea să fie util, vrea să presteze o activitate folositoare, care i-ar conferi un statut egal cu al celorlalți colegi sănătoși.

Organele locale cunosc situația lui și au promis că-l vor ajuta. De un an, la nivelul unui oraș de 40 mii locuitori, nu s-a găsit încă posibilitatea de a i se oferi lui Aurelian Ichim un loc de muncă pe măsura posibilităților lui fizice.

Nu știm dacă nu greșim, dar avem impresia că oamenii care trec pe lîngă situația lui au impresia că el este ocrotit. Se poate pensiona cînd dorește. Pentru pensie e timp, spune Ichim. Pot fi, sper că încă mulți ani, util. Vreau să muncesc ceea ce știu și pot, să dau randamentul normal, să mă simt în rînd cu ceilalți.

În numele unei atitudini morale, bărbătești față de muncă, pe care o argumentează simplu și direct și sincer, Aurelian Ichim trebuie ajutat.

OPREA GEORGESCU

Ce vrea un om normal

fost, însă neonorate. Aurelian Ichim a făcut de toate, sperînd în atitudinea de bunăvoință și înțelegere a conducerii față de situația lui, declanșate de soliditatea cu care acesta răspundea sarcinilor pe care le primea. Cert este că de cite ori se ivea posibilitatea de a fi ajutat să se definească pe un post care necesita o muncă de birou, muncă recomandată de Cabinetul de Medicină Muncii din Policlinica Rimnicu Sărat, conducerea întreprinderii găsea argumente pentru a prefera pe altcineva.

Ichim devenise sîcîitor cu insistențele lui.

În luna februarie, anul tre-

noua schemă, este numit noul director în persoana inginerului Maria Lazăr și Ichim află cu această ocazie că nu mai este calculator, ci recepționar. Se prezintă la noua conducere, explică situația sănătății sale și cere să fie ajutat să lucreze și să ocupe un post corespunzător. Inginera Maria Lazăr, pentru a nu da naștere la discuții, a păstrat funcțiile pe care le-a primit prin protocol. I-a promis lui Aurelian Ichim că-l ajută cu prima ocazie. De un an, această ocazie nu s-a ivit. Întreprinderea e mică, are un număr restrîns de personal, mai ales în campanii, oamenii se supli-

fie menajat, să lucreze altul în locul lui. Ca recepționar depozit ar trebui să se urce pe camioane, pe stivele cu lăzi, să ridice greutăți, să stea în picioare sau să fie mereu în mișcare, să intre în celelalte frigorigerice. Nu poate face toate astea așa cum ar trebui. Nici nu i se pretinde, dar el, bărbat fiind, nu se poate împăca cu ideea asta.

Un altul, de rea credință, poate ar încerca să profite de situația în care se află. S-ar prelua de boala de care suferă, ar face un minim de efort și ar duce o viață destul de călduță. A cerut, nu a fost înțeles, ce i se mai poate pretinde? Aurelian Ichim vrea să lucreze ca

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Am fost studentă la cursurile de zi ale Facultății de industrializare a lemnului din cadrul Universității din Brașov (situată pe Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 29), în perioada 1981—1983. În tot acest răstimp am primit bursă de merit. Din nefericire, din motive de sănătate am fost nevoită să întrerup facultatea. În luna februarie 1987 mă pomenesc însă cu o somație, în care se menționa că trebuie să plătesc suma de 3 179 lei, reprezentând bursa încasată ilegal în perioada 1985—1986. Or, în această perioadă, mai exact, din 1983 până în 1986 eu nu mai eram studentă la facultatea brașoveană. Mai mult chiar, Universitatea din Brașov m-a acționat în judecată și, în lipsa părților — eu nu am participat la un proces în care nu mă vedeam în nici un chip implicată — Judecătoria Craiova a hotărât să plătesc acea sumă. Văzând toate acestea, m-am deplasat la Brașov și am solicitat universității o adeverință prin care să precizeze anii în care am fost studentă și, firesc, anii în care am primit bursă. Respectiva adeverință nu mi s-a eliberat nici până azi. Vă rog respectuos să interveniți pe lângă ministerul de resort pentru a clarifica situația mea. (Georgeta Stoian, str. Rebegești nr. 52, comuna Celaru, județul Dolj).

■ Primul de la Întreprinderea ELECTROMETAL Timișoara: „Articolul «Același fleac, aceeași problemă», apărut în revista „Flacăra” din 27 noiembrie 1987 a constituit pentru colectivul unității noastre un bun prilej de a reanaliza îmbunătățirea activității de producere a autosifoanelor și implicit a capsulelor cu CO₂. În ultimul timp s-au diversificat variantele constructive de autosifoane, ajungându-se astăzi să fie realizate un total de 10 variante de autosifoane cu capacitatea de un litru, iar în momentul de față fiind omologat un tip de autosifon de 2 litri. Menționăm că s-au luat măsuri pentru creșterea fiabilității capsulelor, trecându-se la realizarea unor suprafețe de așezare a garniturilor prelucrate calitativ superior. De asemenea, așa cum s-a subliniat și în articol, au fost recuperate restanțele privind livrarea subsansamblelor-supapă, partea deficitară a garniturilor capsulelor. Menționăm în același timp că obligațiile contractuale privind celelalte piese de schimb au fost onorate integral la nivelul anului 1987, atât către I.S.R. București, cât și către ceilalți beneficiari. Pentru anul 1988 s-au perfecționat toate formele de cooperare și conlucrare, pentru ca în rețeaua comercială să nu se mai ivească alte neajunsuri ca aceea semnalată în articolul amintit mai sus.”

■ Nu încapă nici o îndoială că alături de blocurile de locuințe pentru oamenii muncii, alături de toate realizările edililor-gospodărești din Capitală, metroul bucurestean constituie nu doar o necesitate, ci și o mândrie a constructorilor români, demni de toată cinstea și prețuirea. Îmbucurător este faptul că aproape fiecare stație subterană de metrou are ceva distinct, ceva specific, încât să incită ochiul, să satisfacă exigențele cetățeanului. Venim cu propunerea — pe care o găsim de bun augur — ca la Pasajul Unirii să fie instalate panourile luminoase — cum sînt și în alte stații de metrou — care să indice direcția de venire ori de plecare a trenurilor electrice. Pentru că, ajunși în subteran, la Piața Unirii, mulți dintre oameni se întreabă încotro s-o ia, intrucît lipsesc panourile orientative. Credem că este doar o scăpare și că lucrurile se vor reglementa ca de la sine, cit de curînd posibil. (Un grup de oameni ai muncii de pe platforma industrială „Pipera” București).

■ La scrisoarea Rozaliei Căstina din municipiul Sf. Gheorghe, primul răspuns de la Consiliul popular al județului Covasna: În urma cercetărilor efectuate, a reieșit că divergențele ivite între Liliana Căstina, dispecer în cadrul secției 520 de la Întreprinderea de mașini-agregate și subsansamble auto Sfântu Gheorghe, și maestrul Gheorghe Bogdan, de la aceeași unitate, s-au datorat în exclusivitate maestrului Gh. Bogdan, care a avut o compor-

Scrisoare comentată Intrarea în legalitate

Un grup de oameni ai muncii de la A.C.H. „Jiu”, din municipiul Tg. Jiu (Gorj), sesizau într-o scrisoare către directorul comercial, Nicolae Ionescu, de la amintita unitate, comite abuzuri și ilegalități, că pregătirea sa profesională în domeniul respectiv lasă de dorit, și multe altele...

Firesc, pentru că nu puteam ști cum stau lucrurile în realitate, am trimis scrisoarea în vederea verificării aspectelor relatate factorilor județeni de resort. Iată, așadar, răspunsul primit din partea Consiliului popular județean Gorj: „În perioada 1 martie—31 iulie 1987, Nicolae Ionescu a aprobat documente pentru vânzarea fără repartizare a unor cantități de materiale și combustibil, destinate procesului de producție, unor unități din județ și din afara județului, nerespectînd în acest fel prevederile Legii nr. 14/1980 și ale Ordinului 334/31.03.1987 emis de conducerea Trustului de construcții hidroenergetice, prin care se interzice vânzarea oricărui materiale sau piese de schimb altor unități în afara celor din cadrul Ministerului Energiei Electrice. Numai unui număr de 17 unități din alte sectoare de activitate le-au fost vândute materiale și combustibil în valoare de 347 mii lei, dintre care, ponderea o dețin motorina (105,6 tone), oțelul cornier (4 300 kg), cimentul (5 tone).

Datorită dezinteresului, neasigurării necesarului de materiale și a mijloacelor mecanice utile activităților de construcție și montaj, nerezolvării la timp a problemelor de proiectare, dotare și finalizare a lucrărilor, s-au înregistrat unele restanțe.

Din verificările efectuate a rezultat și faptul că Ionescu Nicolae a săvîrșit de asemenea o serie de abateri și în cadrul altor unități din țară unde a mai lucrat, fiind sancționat și la Întreprinderea mecanică Drobeta Tr. Severin, la Întreprinderea de osii și boghiuri Bals, la Întreprinderea de piese turnate și pistoane Slătina. Aflăm din același referat de răspuns că Nicolae Ionescu nu a fost confirmat pentru funcția de director comercial la unitatea gorjeană, iar în prezent, pentru abaterile săvîrșite, a fost pus la dispoziția Trustului de construcții hidroenergetice. Deocamdată.

Răspunsul primit din partea Consiliului popular județean Gorj este prompt, la obiect, menit să pună capăt unor nereguli care s-au perpetuat de mai multă vreme, nereguli care au condus implicit și la perturbarea, în oarecare măsură, a procesului de producție. După cum era de așteptat, adevărul a ieșit la lumină, barindu-se astfel calea unor abuzuri și ilegalități, iar lucrurile au intrat pe făgașul normal.

S. DORIN ■

tare necorespunzătoare față de personalul din subordine. În concluzie, cele semnalate de petiționară corespund adevărului, drept pentru care Biroul executiv al C.O.M. de la I.M.A.S.A. Sf. Gheorghe a luat măsura de transferare a maestrului Gh. Bogdan la o altă unitate.

■ Oficiul de asistență socială, de pe lângă D.P.M.O.S. Sibiu ne răspunde la scrisoarea lui Mihai Mesaroș din Mediaș: „Comisia de ocrotire a minorilor a analizat piesele de la dosar și, conform recomandării medicale, a hotărât internarea minorului Mihai Ovidiu Mesaroș (hotărîrea nr. 547/18.V.1987) la Leagănul de copii Mediaș; hotărîre prin care părinții au fost obligați la plata unei contribuții de întreținere de 775 lei. Contribuția de întreținere pentru tată s-a stabilit la nivelul cuantumului pensiei alimentare stabilite de instanța de judecată, iar pentru mamă s-a fixat o contribuție orientativă minimă. Comisia de ocrotire a minorilor Mediaș va reanaliza cazul, în sensul că va solicita mamei o nouă dovadă a venitului mediu realizat pe ultimele 12 luni; în raport de acestea se va stabili o nouă contribuție bănească a părinților.

■ Sărbătorile de iarnă au trecut, iar problema pe care o ridic eu acum poate părea tardivă. În ciuda acestui fapt — ne scrie Nil Arventi din București (str. Vatra Dornei nr. 7, bl. E-5, ap. 9) — aștern pe hirtie această relatare aparent banală, pentru a nu se repeta la finele anului. Despre ce este vorba? Pentru plăcerea nepoților, am cumpărat artificii pentru pomul de iarnă. Steluțele pentru pomul de iarnă se vindeau la preț de 1, 2 sau 5 lei și erau produse de către I.G.C.L. Dej (județul Cluj). Am reținut și un număr de cod pe care-l reproduc întocmai: 10946/1983. Dar produsul pus în vânzare avea un dublu cusur: în primul rînd, că se aprindea extrem de dificil, și se stîngea la fel de repede; apoi, că, în loc să producă steluțe multicolore, așa cum era de așteptat, producea — atunci cînd producea — doar câteva scînteie albe, care nu bucură pe nimeni, cu atât mai puțin pe copii.

■ Mai mulți cetățeni s-au adresat redacției revistei noastre pentru soluționarea situației lor profesionale. Mulțumind factorilor de resort pentru solicitudine și colaborare, ne vom referi la câteva cazuri soluționate: Citeva popular al Sectorului 1 București ne răspunde că Aglaia Manoliu își perfecțiază formele de încadrare la O.C.D. București, unde de alt-

fel a mai lucrat; Consiliul popular al municipiului Craiova ne informează că Maria Constantinescu a fost încadrată începînd cu data de 1 ianuarie, a.c., la Întreprinderea prestări servicii și producție Craiova; Direcția generală pentru probleme de agricultură Argeș ne răspunde că inginerul Irina Vlădescu a fost numită șefă de fermă la C.A.P. Bălănești; D.P.M.O.S. Vrancea ne înștiințează că Petrică Băluță a fost repartizat și lucrează la Filatura de lînă pieptănătoare Focșani; D.P.M.O.S. Galați ne aduce la cunoștință că Georgeta Hincu a fost repartizată la Întreprinderea avicolă Galați; Consiliul popular municipal Bacău ne înștiințează despre Constantin Ciuperca, în vîrstă de 54 de ani, că a fost repartizat la I.F.E.T. Bacău; și, în sfîrșit, D.P.M.O.S. București, printr-o adresă de ultimă oră, ne face cunoscut faptul că Maria Zidaru a fost repartizată și lucrează la Întreprinderea română de pîslă — București.

■ „Mă numesc Emil Isvănescu, sint domiciliat în Deva (Aleea Romanilor, bl. 80, ap. 51, județul Hunedoara) și sint om al muncii la Întreprinderea Electrocentrale din Deva. Pe data de 21 ianuarie a.c. și-a făcut apariția și în municipiul nostru almanahul... „Flacăra”. De ce vă scriu ca despre un... personaj? Pentru că el a fost scump la vedere. Iar cînd ti s-a oferit cu greutate spre vânzare, erai obligat să cumperi seturi de ilustrate învechite. Întrebîndu-l, de pildă, pe vânzătorul de ziare, un anume Munteanu, de la Oficiul P.T.T.R. „Dacia” din Deva, de ce au adoptat această stratagemă nedorită, această vânzare condiționată, mi-a răspuns că... așa a fost indicația de la redacția revistei „Flacăra”.

N.N. Din păcate, exemplul nu este singular. Deci, facem cuvenita corecție: redactorii revistei „Flacăra” au scris într-adevăr almanahul, dar de vânzarea lui s-au ocupat în exclusivitate oficiile de difuzare a presei, chioșcurile de ziare și reviste. Este regretabil că și aici s-a apelat la o practică frecvent criticată și în revista noastră: vânzarea condiționată.

■ Cîteva cetățeni ne-au solicitat sprijinul pentru soluțio-

narea situației lor locative. Iată cîteva dintre răspunsurile so-site la redacție: Consiliul popular al municipiului Satu Mare ne răspunde că Mioara Antici și-a depus formele în vederea încheierii unui contract pentru obținerea unei locuințe din fondul locativ de stat; Consiliul popular al municipiului Pitești, ținînd cont de faptul că scrisoarea Angelei Mircea a fost întemeiată, i-a repartizat apartamentul nr. 1 din blocul B-40, cartier Prundu din Pitești; Biroul executiv al Consiliului popular municipal Reșița a hotărît ca lui Adalbert Posta să i se închirieze locuința din Aleea Pînilor nr. 3, ap. 40 din municipiul Reșița.

■ Vă aduc la cunoștință următoarele: în luna ianuarie 1987 am cumpărat un acumulator pentru autoturismul „Dacia 1310”, de la magazinul „Dacia” din Focșani. După scurt timp, la colțul carcasei acumulatorului a apărut o fisură, prin care curgea electrolitul din acumulator. Am fost sfătuit să expediez acumulatorul la Fabrica de acumulatori Bistrița-Năsăud (str. Drumul Cetății nr. 19, județul Bistrița-Năsăud). Zis și făcut. Vă anexez și scrisoarea primită de la unitatea bistrițeană (adresa nr. 5 632, din 22 iulie 1987), prin care mi se comunică textual: „Vă comunicăm că am primit acumulatorul dv. 12 X 45 Ah I.E., care a fost testat și acceptat pentru preschimbare. Vom lua măsuri pentru trimiterea acumulatorului cît mai urgent la dvs.”. Nici pînă azi nu am primit acumulatorul. (Nicolae Trifan din Odobesti, str. 30 Decembrie nr. 57, bl. H-1, et. III, ap. 9, județul Vrancea).

■ Consiliul județean al sindicatelor Dolj, dînd dovadă de înțelegere față de situația familială a Elenei Pasti din Craiova, care solicita apropierea de domiciliu a locului de muncă, și intervenind pe lângă I.E.E.L.I.F. Dolj a soluționat încadrarea sa la brigada Craiova, care are puncte de lucru mai apropiate de reședința de județ doljeană.

■ Alte vești bune pe tărîm profesional: Consiliul popular al Sectorului 1 București ne înștiințează pe data de 18 ianuarie 1988 că Gheorghe Admacof a fost încadrat în funcția de mecanic-auto la Întreprinderea „Autobuzul” din București; D.P.M.O.S. Sibiu ne răspunde că Rodica Stan a fost invitată la Oficiul forței de muncă și a fost repartizată ca țesătoare la Întreprinderea „Textila” din Cîsnădie; Centrala de construcții hidroenergetice, Antrepriza generală Constanța, dînd dovadă de înțelegere, ne informează că Stroia Carol a fost de urgență invitat la C.A.G.C.H. Constanța, I.A.C.D.B. — A.N.T. 30 Decembrie, pentru îndrumare, restituirea cărții de muncă și întocmirea dosarului de pensionare; încă o dată, D.P.M.O.S. București, prin semnătura tovarășei directoare Paula Apătean, ne înștiințează că Elisabeta Nedeleciu, în vîrstă de 51 de ani, careia i se desfășurase contractul de muncă în temeiul art. 130, litera „a” din Codul Muncii, a fost sprijinită pentru încadrarea la Institutul de cercetări pielărie și încălțăminte București.

■ Începutul de an se conturează cu bine pentru cei care ne-au solicitat sprijinul în obținerea de locuințe. Consiliul popular al municipiului Brăila ne înștiințează că lui Nicolae Soare i s-a repartizat un apartament în blocul 2 Vidin, din municipiul Brăila; Consiliul popular al municipiului Tg. Jiu ne informează că, urmare a cererii lui Nicolae Săseanu adresată redacției revistei noastre, s-a analizat situația sa împreună cu conducerea Cooperativei meșteșugărești „Constructorul” din Tg. Jiu, unde lucrează, hotărînd să-i repartizeze ap. 25 din bl. 3, str. Minerilor din Tg. Jiu.

■ De la Direcția generală pentru probleme de agricultură Alba primim răspuns pentru Maria Nandrea din Cristeiu de Tirnave: Se adevărește că în anul 1986 Maria Nandrea a efectuat un număr de 182 de norme fizice, pentru care a și primit o retribuție în bani de 5 851 lei, iar în produse — 110 kg grîu și 42 de kg de zahăr. Conducerea C.A.P.-ului din localitate a hotărît ca din producția anului 1987 să-i repartizeze Mariei Nandrea și 100 kg de porumb.

Pagină realizată de
DORIN SALAJAN ■

Poșta redacției

Canta Alexandru Sorin — Cluj-Napoca: Cereți orice informație privind obținerea autorizației de la organul de miliție din localitate. ● Mihaela Negorescu — București: Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, București, sector 1, str. Arh. Ion Mincu nr. 7. ● Puscasu Angela — Lupeni: Adresați-vă Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă. ● Ciutacu Tudor — Brăila: Poate fi adevărat, dacă aceste 3 zile se adaugă altora, în timpul unui an. ● Milori Ana — Galați: Trimiteti lucrările dv. unor reviste literare. Ne permitem, totuși, să vă sfătuiți să nu vă mai puneți în situația de a vă cere scuze pentru greșeli. ● Dobrea Ioan — Galați: Nu vă putem ajuta decît sugerîndu-vă să vă alegeți pe viitor cu mai multă grijă prietenii. ● Mladin Ilie — com. Cungrea (Olt), Crugleno Nina — com. Voluntari (S.A.I.), Pîrllog Elena — București, Burcea Radu — com. Bujoreni (Teleorman): Ați fost invitați în mod repetat la Oficiul forței de muncă pentru repartizare. De ce nu vă prezentați? ● Ion Niculina — București: În conformitate cu prevederile art. 49 al. 2 din Legea 3/1977, dosarul pentru pensie de urmaș se depune la Oficiul de pensii în cel mult 30 zile de la data decesului susținătorului. ● Petcu Vică — București: Îndreptăția să ceară restituirea plusului existent în rol este soția dv., toate încasările (pînă la prezentarea actelor de scădere) făcîndu-se prin executare silită pe retribuția sa. ● Iuhasz Carol — Oradea: Solicitați Miliției municipiului o adeverință din care să rezulte că nu s-a putut recupera obiectul respectiv și depuneți-o la Consiliul popular municipal pentru a vi se aproba cererea. ● Zăvoi Ilie — București: Prezentîndu-vă la ultimul loc de muncă, cu carnetul de muncă, unitatea este obligată să vă elibereze adeverința solicitată de Oficiul de pensii pentru calcularea drepturilor dv. de pensie pentru limită de vîrstă. ● Oțilaș Ștefan — Galați: Legea 13/1968 și instrucțiunile Ministerului Muncii precizează că pensionarii cu gradul II de invaliditate nu pot exercita o activitate pe cont propriu. ● Popescu Maria — Brașov: Consiliul popular municipal a cerut în scris asociației locatarilor nr. 34 să respecte întocmai prevederile Hotărîrii nr. 30/1983 a C.P.C.P. ● Chiulescu Petre — com. Samarinești (Gorj): Pentru că cei 4 minori v-au fost încredințați pentru creștere și educare prin hotărîre judecătorească, actuala soție va beneficia de ajutor de la data îndeplinirii condițiilor prevăzute în Decretul 410/1985. ● Petrica Gheorghe — com. Cotofănești (Bacău): Pensia pentru muncă depusă și limită de vîrstă se stabilește pe baza următoarelor criterii: vechimea în muncă; grupa de muncă în care s-a desfășurat activitatea; retribuția tarifară medie pe 5 ani, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

● Prin alegerile preliminare de la 8 februarie din statul Iowa, cursa electorală americană pentru Casa Albă a început. Din partea republicanilor lupta pentru investitură, în calitate de candidat al partidului, urmăritorii: vicepreședintele George Bush, senatorul Bob Dole, Jack Kemp, membru al Camerei Reprezentanților, fostul secretar de stat Alexander Haig, fostul guvernator Pierre du Pont și reverendul Pat Robinson. Se consideră că lupta se va da de fapt numai între primii doi. De la democrați au intrat în arenă fostul senator Gary Hart, Richard Gephardt, membru al Camerei Reprezentanților, Bruce Babbitt, fost senator, Paul

Simon, senator, guvernatorul din Massachusetts, Michael Dukakis, reverendul Jesse Jackson și senatorul Albert Gore, acesta din urmă fiind considerat ca unul din favoriți.

● Campania electorală prezidențială a început și în Franța (primul tur de scrutin va avea loc la 24 aprilie, iar al doilea la 8 mai). Până în prezent și-au anunțat oficial candidatura Jacques Chirac, din partea Adunării pentru Republică (R.P.R.) și Raymond Barre, ca reprezentant al Uniunii pentru Democrația Franceză (U.D.F.). Partidul Socialist a adoptat platforma electorală a candidatului său, dar candidatul n-a fost încă anunțat. Se pre-

supune că în cele din urmă acesta va fi președintele François Mitterrand, pe care sondajele de opinie îl indică cu perseverență învingător în al doilea tur de scrutin. Candidatura președintelui la un nou mandat de 7 ani în magistratura supremă franceză ar putea fi anunțată în ultima decadă a lunii februarie sau la începutul lunii martie. Partidul Comunist va fi reprezentat de André Lajoie.

● Secretarul de stat al S.U.A. George Shultz a apreciat că relațiile dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică s-au înăsărit, vădind o tendință clară spre o evoluție pozitivă. Ca indicii în acest sens, el a amintit semnarea tratatului ameri-

cano-sovietic privind eurorachetele, perspectiva elaborării unui tratat referitor la reducerea armamentelor strategice ofensive, extinderea contactelor și schimburilor bilaterale în domeniile științei, culturii, învățământului, transporturilor aeriene. George Shultz a spus că toate acestea sînt rezultatul generator de speranțe al unor eforturi îndelungate, avînd drept scop crearea unui nou tip de relații, pe o bază mai constructivă, între S.U.A. și U.R.S.S. Totodată, omul politic american a subliniat că între cele două țări există divergențe considerabile, rezultate din deosebirile sistemelor lor sociale.

Comentariul săptămînii

Coordonate ale dezarmării

Problemele cu care se confruntă în momentul de față cel 5 miliarde de locuitori ai globului sînt numeroase și dificile. Dar oricît de lungă ar fi lista acestora și oricît de multe și de dese ar fi modificările în ceea ce privește ordinea în clasament, stabilită după importanță și urgență, locul unu în top îl ocupă de multă vreme, cu autoritate, problema dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, asigurarea păcii în lume. Și e normal să fie așa, avînd în vedere că de felul în care se va înfăptui dezarmarea va depinde, mai întii, însăși viața omenirii și, în al doilea rînd, soluționarea tuturor celorlalte chestiuni.

Este de aceea, de înțeles satisfacția cu care a fost primit în întreaga lume acordul sovieto-american de retragere și distrugere a rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operative-tactice din Europa. Gheața s-a spart, tratativele de dezarmare au fost urnite din punctul mort. Pe bună dreptate s-a apreciat că acordul amintit — presupunînd că ratificarea lui de către parlamentele celor două țări nu va întâmpina dificultăți și că prevederile din document vor fi puse în practică — are, concomitent, importanță simbolică, de cap de serie, de debut al unui proces, și valoare în sine, pentru că urmează să ducă la eliminarea unei întregi categorii de arme nucleare. Se impun însă cîteva precizări.

Astfel, numai retragerea de pe continentul nostru a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune nu rezolvă problema păcii și securității în Europa și în lume. Sînt necesare deci eforturi susținute pentru realizarea de acorduri pentru reducerea și apoi eliminarea armelor nucleare strategice, pentru oprirea experiențelor cu arma atomică, pentru renunțarea la militarizarea Cosmosului și trecerea, în continuare, la alte acțiuni pînă la înlăturarea totală a armelor nucleare, pentru dezarmarea convențională, pentru renunțarea la armele chimice, la alte arme de distrugere în masă. În același timp, se impun retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state, desființarea bazelor militare străine, stabilirea de măsuri care să excludă folosirea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state. Aceste măsuri sînt, evident, componente ale unui proces vizînd dezarmarea generală și completă, care, chiar dacă presupune o anumită perioadă de timp, este într-utotul realizabil. Se pare că un cîștig de cea mai mare însemnătate al ultimelor luni este tocmai întărirea încrederii în caracterul realist al măsurilor de dezarmare. Tot mai mulți politicieni și comentatori, sceptici pînă mai ieri, care considerau dezideratul dezarmării drept o utopie, sînt acum de părere că dezarmarea, chiar dacă trebuie să parcurgă un drum lung și anevoios, este posibilă. În acest climat, apare cel puțin stranie teza „umplerii vidului”, potrivit căreia rachetele americane ce vor fi retrase și distruse ar trebui înlocuite cu altele, aparținînd statelor europene. Or, indiferent cui aparțin armele care se elimină, acțiunile de dezarmare trebuie privite ca importante victorii pe frontul păcii obținute de omenire în ansamblul ei; așa stînd lucrurile, înlocuirea unor arme cu altele, chiar dacă acestea din urmă au alți posesori, nu are nici o justificare.

Fiind menit să decidă, după cum arătăm și la început, în cea mai importantă problemă care stă în fața omenirii — propria ei existență —, procesul dezarmării are, pînă ce pericolul de război va fi definitiv înlăturat, un caracter permanent, primordial și de urgență. Tocmai deoarece știm că drumul spre pace este îndelungat, că mersul pe acest drum cere pricepere, perseverență, suferință, răbdare, ne dăm seama că nu avem vreme de pierdut. Nu peste multă vreme se va deschide cea de-a treia sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării — un prilej foarte nimerit de a se face importanți pași înainte în abordarea problematicii dezarmării, la care ne-am referit mai sus, în sensul trecerii de la vorbă la faptă, al luării de hotărîri și de măsuri concrete.

ION D. GOIA ■

Universul sportiv

Bussiness - box

Pentru mulți nu mai este o noutate că boxul a devenit dintr-o „scrimă cu mînuși” o foarte bănoasă afacere, de multe ori nu tocmai curată. La ora actuală în boxul profesionist (cîci despre el este vorba) campioii diverselor versiuni s-au înmulțit precum ciupercile după ploaie, creîndu-se multe aureole false.

Ralph Citro a avut curiozitatea (și tenacitatea) să adune, în S.U.A., date despre activitatea sportivă a 30.000 de boxeri cu licență de profesionist. Informațiile au fost culese de la manageri, organizatori de gale și din culise. Rezultatele au fost cutremurătoare! 301 boxeri nu au cîștigat nici un meci, 365 au pierdut fiecare a două înfrîngeri prin K.O., iar 67 au pierdut fiecare înfrîngere susținută prin K.O. Cum a fost posibil așa ceva? Să luăm cîteva exemple. Mike Brown, în vîrstă de 23 de ani, termină cu dificultate, reprimă, se îndreaptă spre colțul său unde își aplecă urechea la buzele antrenorului său, Leonard Pate. Antrenorul este orb (după războiul din Coreea). Ce fel de sfaturi poate el să-i dea elevului său?

Sam Lee Young vinde hamburgeri, dar și-a scos și licență de profesionist. Din totalul celor 23 de înfrîngeri a cîștigat 4.

Exemplele ar putea continua. Mai interesante sînt cauzele care duc la astfel de situații. În fiecare stat federal există o comisie care acordă-retrage licențele și urmărește modul cum se desfășoară activitatea pugilistică în fieful ei. Dar conform principiului „nu știe dreapta ce face stînga” boxerii își scot licență în alt stat (cazul Flannings) eludînd măsurile care se iau împotriva lor. Pe urmă mai există dorința organizatorilor de a obține profituri inventînd tot felul de șalangeri, organizînd gale peste gale (a se citi măceluri) la prețuri de cost scăzute; „carnea de tun” este plătită la prețuri modeste (150 de dolari/meci). Lipsa antrenamentelor este datorată cheltuielilor și, nu în ultimă instanță, chiar a unui personal calificat.

Datele adunate de Citro ar trebui să se constituie într-un semnal de alarmă.

DAN DANUȚ DORU ■

Raporturile medic — pacient

Dacă în orice relație stabilirea comunicării între părți este o condiție esențială a succesului, în medicină găsirea unui limbaj comun, a lungimii de undă comune între medic și pacient are o importanță vitală. În practica medicală sînt puține cazurile în care totul e clar de la o înțelegere aruncătoare de ochi; de cele mai multe ori determinarea exactă a naturii bolii — și, ca urmare, și a tratamentului necesar, a tuturor măsurilor ce trebuie luate — se prezintă ca rezultat al unui proces îndelungat și complex de cooperare între medic și pacient. Stăpînesc oare totdeauna medicul — în primul rînd cei tineri — arta inițierii unui dialog autentic și fructuos cu bolnavii? Ce-ar trebui făcut în această direcție? Aceste întrebări și altele și le-au pus specialiștii de la secția de medicină a Universității din Manchester (Anglia). Pentru a răspunde, universitarii au făcut investigații cu mijloace moderne.

Anchetele și testele realizate au evidențiat existența în relația medic — pacient a numeroase dificultăți, unele depinzînd de medici, altele nu.

Toscanini contra Mussolini

Renumitul dirijor italian Arturo Toscanini (1867—1957) nu numai că a făcut din Scala din Milano cea mai celebră operă din lume și a smuls furtuni de aplauze publicului din întreaga lume, timp de decenii, dar a avut și o altă calitate de excepție: a fost un luptător, de un extraordinar curaj, fără compromisuri. Faptul că Toscanini a fost unul dintre proeminenții antifasciști ai secolului este demonstrat, printre altele, de o expoziție de scrisori și documente deschisă în prezent la centrul artistic Lincoln din New York, sub titlul „Arturo Toscanini în perioada 1915—1946 — O artă sub incidența politicului”. Vizitatorii pot afla, de pildă, că în anii '20, el, a respins toate încercările de a politiza Scala din Milano, al cărei director era, în sensul dorit de fasciști italieni. În 1931, il maestro a fost maltratat la Bologna pentru că a refuzat să dirijeze imnul „cămășilor negre”. Ca urmare a acestui fapt, el a jurat public să nu mai ri-

dice bagheta în Italia, atîta vreme cît fasciștii se vor afla la putere. Rapoartele informatoare, păstrate intacte, precum și consemnarea convorbirilor sale telefonice interceptate, confirmă că existau numeroase motive care să neliniștească poliția fascistă.

În paralel cu supravegherea polițienească, în presă a fost lansată o campanie de defăimare a lui Toscanini, mai ales cînd Toscanini a protestat împotriva proliferării antisemitismului. În anul 1928, el părăsește Italia. În 1930, Toscanini devine primul străin care dirijează Festivalul de la Bayreuth, obținînd cu „Tannhäuser” un succes triumfal, pe care l-a repetat anul următor. Însă, în 1933 refuză invitația de a reveni la Bayreuth, deoarece fasciștii preluseră puterea și în Germania. O invitație trimisă de Hitler personal, expusă la centrul Lincoln, și-a încrucișat drumul cu un protest al lui Toscanini împotriva politicii rasiste a nazistilor.

Toscanini, care între timp își găsisese un nou cîmp de activitate la filarmonica din New York, își etalează inegalabila sa artă la Festivalul de la Salzburg. Dar, în 1938, cînd viitorul nazist se întindea amenințător și asupra Austriei, el a

cum își alege cuvintele, precum și expresia feței, atitudinea și gesturile, să observe dacă acestea din urmă nu sînt în contradicție cu ceea ce spune. Principala idee a cursurilor este că în timpul consultației pacientul să se manifeste ca inițiatorul discuției, iar doctorul să-l determine cu tact la o discuție sinceră. Lucru care necesită din partea medicului răbdare, întrucît cea mai mare parte a timpului este ocupată cu informarea trebuitoare pentru stabilirea diagnosticului.

Multă bătaie de cap dau medicilor pacienții irascibili, agitați. Tactul are aici un rol imens.

În sfîrșit, specialiștii din Manchester au avut în vedere și felul cum trebuie să procedeze medicii pentru a intra în comunicare cu bolnavii fără a manifesta o curiozitate exagerată. Întrebările lipsite de ceremonie cu privire la viața intimă sau la activitatea pacientului pot fi receptate ca un amestec nepermis în viața lui personală. Convorbirea pe teme generale îl ajută pe medic să capteze interesul bolnavului fără a intra în familiarități și îl dă pacientului posibilitatea de a fi sincer, dacă medicul a izbutit să-i cîștige încrederea.

Sînt numai cîteva elemente ale raporturilor medic — pacient, la care mulți doctori — și alte cadre medicale — pot să reflecteze cu folos.

ION CODRU ■

refuzat să mai participe la această manifestare. Conducerea festivalului el îi adresează o telegramă fermă, în care se spune: „Mă miră telegrama d-voastră jignitoare și sînt uimit că nu ați înțeles din prima mea telegramă că decizia mea este definitivă”. În timpul celui de-al doilea război mondial, el a acordat celorlalte prizonieri de regimul nazist sprijin politic și moral. A dirijat concerte în folosul cauzei coaliției antihitleriste și a criticat public tactică alianțelor de a colabora în Italia cu oameni politici și militari care aveau o proastă faimă din cauza trecutului lor fascist.

În 1946, marele mag al baghetelor, acum în vîrstă de 79 de ani, a revenit în Italia și a dirijat — cum arată numeroasele fotografii și afișe din expoziția din New York — celebrul concert de redeschidere a Scalei din Milano, încă nerestaurată de pe urma războiului. Această activitate politică, pînă acum desul de puțin cunoscută, a lui Arturo Toscanini este sintetizată într-o frază a lui mai puțin celebrului Albert Einstein, care scria, în 1936, despre dirijorul italian că este „un om care are cele mai mari merite în lupta împotriva criminalilor fasciști”.

ROMEO NADAȘAN ■

Taina „omului cu nimb”

Urînd exemplul celor ce protejează celebra peșteră Lascaux, această adevărată „Capelă sîxtină a preistoriei”, cum a numit-o un specialist, cu extraordinarele ei picturi rupestre, autoritățile de la Bangkok au luat hotărîrea de a reduce vizitele în peștera descoperită acum 17 ani de un grup de speologi thailandezi în apropierea orașului Chiang Mai, pe pereții căreia sînt niște desene cu totul neobișnuite.

Ca și desenele descoperite în Valea Ferghanei (R.S.S. Uzbekă), imaginile din această peșteră reprezintă, printre altele, un om cu minile larg desfășurate, avînd capul încadrat de un cerc din care pornesc raze. Este, cum-

va, vorba de o cască etanșă, prevăzută cu antene? Dacă desenele ce vorbesc despre o Sahară-grădină, cu livezi și păduri, spun adevărul, ilustră realitatea (fotografiile luate din satelit au pus în evidență albiile fluviilor de mult secate), de ce nu ar spune, oare, adevărul și cele înfățișînd oameni stăpîni ai unei tehnici înalte, veniți, poate, de undeva din Cosmos, acum cîteva mii de ani, pe bătrînul nostru pămînt? Căci, unii savanți printre care australianul James Woffa, afirmă că frescele din Uzbekistan, din El Salvador, din podișul Tassili sau din Thailanda redau ceea ce îndepărtați artiști plastici de atunci au văzut, adică niște astronauți!

Un alt grup de oameni de știință îndeamnă la explicații mai puțin spectaculoase. Amintîndu-vă, spun ei, că în copilăria omenirii nu existau foarfece și că, deci, strămoșii noștri de acum cîteva milenii aveau pămînt lung.

Iată însă că o statueta reprezentînd un om cu capul încadrat de un cerc din care pornesc raze, asemănătoare unei antene, a fost descoperită pe virful Aucanquilcha (6180 metri) din Anzi, lingă o stîncă uriașă avînd forma unui paralelogram. Perfect netedă, altfel decît „șlefuieste” vîntul și ploaia, stîncă are laturile opuse egale și perfect paralele, așa cum nici tehnica cea mai modernă nu le poate realiza. S-a emis ipoteza că acest colț de munte, de mii de tone, ar fi servit drept rampă de lansare unei astronave. Unii critici o asemenea ipoteză, dar nu pot aduce nici o explicație credibilă a existenței „cosmodromului” de la Aucanquilcha. Această imposibilitate de a lămuri un evident mister, ce se alătură atîtor altora, lasă loc tulburătoare întrebări care s-a pus și se pune tot mai insistent: „A fost, cîndva, Terra vizitată de ființe venite din Cosmos?”

MIHAI VASILIU ■

Africa despre ea însăși

Parte din această lume, Africa trăiește, firesc, toate complicatele probleme ale lumii de azi. Dar, date fiind condițiile specifice de dezvoltare, de înaintare pe drumul propriu spre orizonturile libertății și progresului la care aspiră întreaga omenire, continentul acesta are și problemele sale specifice iar cele pe care și le asumă deodată cu întreaga lume au în cazul său o acuitate aparte.

La unele din aceste stări dramatice se referă cele două articole apărute în publicațiile africane din care reproducem mai jos, cu titlurile redacției noastre.

Despre uscăciunea

pământului

și felurite ajutoare

În „Revolution

Africaine” (Algeria)

nr. 1233/1988

În ultimii ani continentul african a fost afectat în modul cel mai drastic de fenomenul de epuizare a resurselor.

Seceta, foametea, penuria au marcat soarta populației condamnate să supraviețuiască în condiții adesea atroce. Angola, Niger, Etiopia, Ghana, Burkina-Faso, Mali, Mauritania, Mozambic, Senegal, Ciad, Sudan și Zimbabwe sunt țările africane cele mai afectate de secetă și penuria de produse alimentare. Printre milioanele de oameni afectați de condițiile actuale, principalele victime sunt copiii și mamele lor.

Programele puse deja în aplicare de organizațiile specializate ale O.N.U. sunt orientate în principal spre sectoarele sănătății, educației, nutriției, apei și al asanării, și au ca scop să contribuie la ameliorarea pe termen lung a condițiilor de viață și dezvoltare ale populației, dar mai ales ale copiilor.

Potrivit celor mai recente date, 25 de țări africane sunt grav afectate de consecințele unei secete prelungite. Cele mai lovite rămân țările din Africa subsahariană. În afară de aprovizionarea tot mai deficitară cu apă, principala consecință a secetei o constituie penuria de alimente, care pune în pericol viața a peste 150 milioane de oameni din Africa subsahariană.

Potrivit unui raport al O.N.U. chiar în condiții normale, cea mai mare parte a statelor africane înregistrează o rată ridicată a mortalității infantile (între 100 și 149 decese la 1.000 de nașteri), care în unele regiuni ajunge la 150 copii la 1.000 de nou-născuți.

Situația s-a agravat în mod deosebit odată cu apariția secetei, care a lovit din plin populația și țările oricum greu încercate. Seceta a creat, astfel, mari probleme guvernelor țărilor afectate.

Mai departe articolul arată: Ajutorul acordat de statele occidentale — sub formă de „donatii” în alimente, medicamente și echipament sanitar — nu este nici pe departe dezințersat. Să amintim doar acțiunea subversivă față de desfășurarea de organizația „Medicii fără frontiere” în unele țări africane și confruntările ei cu un mare număr de guverne africane pentru a înțelege motivațiile profunde ale ajutorului acordat țărilor sărace și lovite de secetă. Să amintim, de asemenea, „ajutorul” alimentar și militar acordat Ciadului de către Franța sau statului alimentat pe care Occidentul îl practică față de regimul etiopian progresist. Primul are ca scop să mențină un regim favorabil Occidentului, iar cel de-al doilea are ca obiectiv să destabilizeze regimul aflat la putere.

Același lucru se poate afirma și despre ajutoarele acordate Angolei, Mozambicului și Zimbabwe.

Pe lângă acestea, Occidentul întreține relații comerciale și politice cu rasiștii din Africa de Sud, sprijinindu-le acțiunile represive și destabilizatoare.

Astfel, dacă ajutorul organizațiilor internaționale specializate — ajutor destul de limitat — pare mai mult sau mai puțin dezinteresat, cel al statelor occidentale — fundamental corupt — pare puțin eficient. În plus, deficiențele în sistemul de distribuție din interiorul țărilor victime ale secetei fac ca acest ajutor să nu sosească întotdeauna la destinația la momentul dorit, dacă nu este pur și simplu deturnat. La 26 octombrie anul trecut, Adunarea Generală a O.N.U., examinând programul de acțiune al organizației mondiale pentru redresarea economică și dezvoltarea Africii (1986-1990), a apreciat că situația dificilă și chiar critică din țările afectate de secetă este agravată de înrăutățirea condițiilor economice internaționale.

Această înrăutățire are drept consecință scăderea prețurilor materiilor prime, principalele și uneori singurele surse de de-vize pentru un mare număr de țări din lumea a treia, țări care au atins nivelul cel mai scăzut din ultimii 50 de ani. Încasările din exporturi ale Africii au scăzut în 1986 de la 60 la 44 miliarde dolari. Această înrăutățire contribuie, de asemenea, la agravarea situației în domeniul datoriei externe, care reprezintă aproximativ 35 la sută din valoarea exporturilor realizată în 1986, față de 7 la sută în reprezentarea în 1980.

Asistența bilaterală a scăzut, de asemenea. Valoarea netă a împrumuturilor comerciale s-a cifrat la aproximativ patru miliarde dolari în 1984, reprezentând mai puțin de jumătate din nivelul atins în 1983. Această situație a determinat și o creștere a protecționismului economiilor occidentale.

Economia mondială manifestă în prezent simptome evidente de recesiune. Ca și în trecut, efectele acestei recesiuni sau prețului ajustării vor fi transferate asupra țărilor în curs de dezvoltare.

La fel ca o secetă:

datoriile

În „Le Renouveau du

Burundi” nr. 2477/1988

Africa a intrat în anul 1988 copleșită de o datorie externă estimată la 230 miliarde dolari. „Calea clasică” pe care a urmat-o pentru a ajunge la această sumă exorbitantă este bine cunoscută. Confruntate cu greutăți financiare, țările în curs de dezvoltare contractează împrumuturi. Dar, aflându-se în fața unor greutăți tot mai mari, ele nu sînt în măsură să le ramburseze. Între timp, rata dobânzii crește pe an ce trece. Cursul valutei se schimbă, și nu în folosul țărilor care au făcut împrumuturile. Dobânzile se adaugă creditelor acordate.

În consecință, datoria crește. Plata acestei datorii — care se ridică pentru unele țări pînă la 60 la sută din veniturile în valută provenite din export — este unul din principalele obstacole în calea dezvoltării Africii.

În prezent este însă din ce în ce mai evident că această datorie uriașă nu s-a acumulat doar pe „calea clasică”. O parte din ce în ce mai importantă a datoriei africane pare să fie fictivă, artificială.

În Nigeria, de exemplu, anchete realizate în ultimii doi sau trei ani de comisii și tribunale speciale au dezvăluit existența a numeroase uneltiri, mașinațiuni și falsuri financiare la care s-au dat oameni de afaceri occidentali cu îngăduința unor reprezentanți ai puterii. Prețul exagerat al lucrărilor efectuate sub contract, exportul ilegal de de-vize, jaful direct cu participarea acestor oameni au costat statul nigerian sute de milioane, chiar miliarde de dolari, ceea ce a sporit considerabil datoria națională.

Conform unor estimări prealabile, tranzacțiile ilegale ale băncii britanice „Johnson Mathey Bankers” au costat Nigeria 6,2 miliarde dolari. Contractele privind construirea unor întreprinderi, care de fapt nu au fost construite niciodată, se cifrează la zeci și la sute de milioane de dolari. Documentele referitoare la acestea au „disparut”.

Societatea britanică „Cross Oceans” s-a angajat să construiască în statul Anambra o fabrică de coșuri. Prin intermediul băncii „Samuel Montagu”, ea a cheltuit peste 3 milioane lire sterline drept mită și și-a însușit 7,4 milioane lire sterline sub forma unor plăți pentru lucrări care nu au fost realizate decît pe hirtie. Firma canadiană „Storsert Management Ltd” a imputat Nigeriei o datorie de 11 milioane dolari pentru lucrări la care această companie nu a participat niciodată, potrivit firmei nigeriene „National Concords”.

Firma americană „Glober Company” a exportat ilegal din Lagos 131 milioane dolari. Firma italiană „Snem Progetti” a livrat Nigeriei echipamente defecte în valoare de zeci de milioane de dolari pentru construirea unei rafinării de petrol în statul Bendel. Rafinăria este mereu în pană și poluează atmosfera cu gaze toxice. „Companiile transnaționale au vîndut Nigeriei material vechi care ne-a costat enorm, ceea ce a dus la creșterea datoriei noastre externe”, a declarat Abubakar D. Umar, guvernatorul statului Kaduna.

Aceste exemple nu sînt decît partea vizibilă a mașinațiunilor financiare la care au recurs companiile transnaționale și băncile occidentale. Dar este suficient pentru a înțelege că datoria Nigeriei, evaluată de creditorii occidentali la 24 miliarde dolari, este exagerată. Ministrul nigerian al finanțelor a evaluat datoria externă a țării sale la 18,5 miliarde dolari, din care datoriile garantate de guvern reprezintă numai 11,7 miliarde dolari.

Luînd în considerare trista experiență a Nigeriei, ar trebui să fie revizuită în același mod datoria întregului continent african, conchide autorul articolului.

ră au creat o bancă de diapozitive color, pe care sînt fixate imaginile ochilor pacienților ce suferă de boli ale inimii, vaselor sanguine, stomacului etc., deoarece un organ bolnav creează pe iris anumite pete. Noua metodă permite să se reducă

timpul de punere a diagnosticului fără a necesita aparatură complicată, ușurîndu-le astfel totodată efectuarea periodică a examenelor medicale de masă.

AUREL DIANU

Universul muzicii

Sărbătoarea stelelor

● „Always on my Mind” (Mereu în gîndul meu), un nou disc single catapultat în topuri de trupa PET SHOP BOYS. Cei doi componenți, Neil Tennant și Chris Lowe sînt admiratori declarați ai superstarului JOHN TRAVOLTA și dedică acest cîntec celui care a fost idolul adolescenților prin anii '77-'78. Astăzi, 12 februarie, Travolta va stînge cu șampanie febra unui plăcut (oare?) eveniment: aniversarea zilei de naștere (născut în 1954, New Jersey, S.U.A.).

● Vă prezentăm, cu această ocazie, o scurtă listă a vedetelor muzicii pop, care au schimbat sau vor schimba cifra anilor, în luna februarie: STEPHANIE DE MONACO — 1 feb. 1965, DIETER BOHLEN (MODERN TALKING) — 7 feb. 1958, ANDY TAYLOR (ex DURAN DURAN) — 16 feb. 1962, YOKO ONO — 18 feb. 1933, FALCO — 19 feb. 1957, HOWARD JONES — 23 feb. 1955.

● „Remember Me” (Aminteste-ți de mine) pare a fi un disperat apel lansat către tinăra generație de „bătrîn” CLIFF RICHARD. În realitate acesta este titlul unui proaspăt disc intrat în topurile anului '88, interpretul fiind de mult intrat în rîndul miturilor care încă mai cîntă. La 47 de ani, Cliff Richard, indian de origine, are la activ 50 de milioane de discuri vîndute și 30 de ani de activitate pe tărîmul muzicii.

● La polul opus al virstei, dar atras de același puternic magnet care este muzica, se află tînărul DAVID HALLYDAY (n. 14 aug. '66, Paris). Fiu al celebrilor Johnny Hallyday și Silvie Vartan, el a intrat de curînd sub lupa specialiștilor,

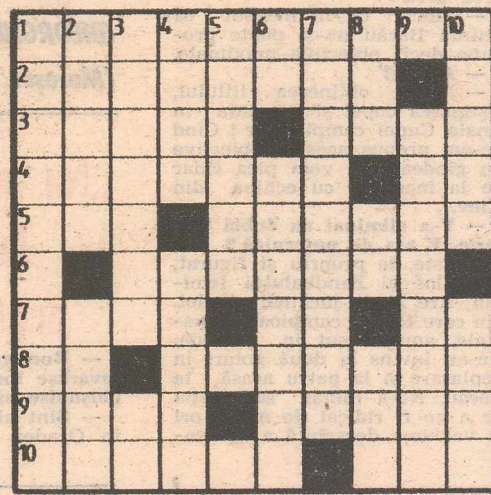
pentru simplul motiv că poartă numele Hallyday și o chitară pe umăr. 1,80 m, blond cu ochi albaștri, cu serioase studii la conservatorul din Paris, David are toate șansele să devină vedetă. Vocea, talentul și... publicul își vor spune cuvîntul hotărîtor.

● Să coborîm acum de pe scenă și să aruncăm din nou un ochi în „ograda” lui sir Michael Jackson. Nu mai e un secret pentru nimeni că în imensa curte a castelului său de lângă Hollywood se ascunde o adevărată junglă: papagali, maimuțe, girafe, crocodili, șerpi, etc. Printre preferații stăpînului se află: girafa „Jabar”, lama „Louis”, cerbul „Mr. Tibbs”, șarpele boa constrictor „Muscles” și vedeta absolută, cimpanzeul „Bubbles”, care a sărit gardul ogrăzii și a plecat în turneu cu maestrul.

● Trecem la „oile” noastre prezentîndu-vă cîteva virfuri din clasamentele lunii februarie: singles — S.U.A.: 1. Faith — GEORGE MICHAEL, 2. Heaven is a place on Earth — BELINDA CARLISLE, 3. Should we know better — RICHARD MARX; singles Marea Britanie: 1. China in your hand — TPAU, 2. When I fall in love — RICK ASTLEY, 3. The way you make feel — MICHAEL JACKSON; albume (LP's): 1. E.S.P. — BEE GEES, 2. Whenever you need somebody — RICK ASTLEY, 3. Tango in the night — FLEETWOOD MAC; Dintre albumele nou apărute, semnalăm: Bridges of spies — TPAU, Tiffany-TIFFANY, Kick — INXS, Characters — STEVIE WONDER.

MIRCEA ZANE

Pe dinafară

ORIZONTAL: 1) Mijloc de asemănare și deosebire. 2) Dotate cu multe calități dau dovadă și de multă inteligență. 3) Muscă lăsată ca element de bază în unele întreceri olimpice — Prefabricate achiziționate pentru constituirea unui fond de rulment. 4) Completează în mod fericit o realizare de mai mari proporții — Perioadă evidențiată în seculară istorie a orașului Deva! 5) Venit din larg și poposit în final la Murfatlar! — Oameni buni de sut, acționînd în profunzime. 6) Vorba cîntecului: „Tot omul la casa lui”. 7) Vestitul aur de Bărăgan cîntat de interpretii noștri populari — Capitulul unui monument sculptat în marmură! — Partea conștientă în noua creație a lumii. 8) Acolo în limitele parcursului efectuat de Apollo! — Au dus peste zări faima muzicienilor din Nürenberg. 9) Imagine peisagistică sadoveniană de la Malul Surpat — Se afirmă cu multă putere în vechile polisuri grecești. 10) Merg neabătut pe drumul fără popas al bătrînului Cronos — Indică linia de bătaie într-un război oarecare.

VERTICAL: 1) Opinie strict personală cu caracter foarte rigid. 2) Anunță apropiata intrare în scenă a unui membru din familia Butterfly — Alaiul în străie aurii în căutarea unui refugiu. 3) Satisfacții majore ale lucrurilor bine făcute — Indicator pentru o poziție superioară. 4) Tocătură de fical pentru sandviciuri — Determină identificarea unor bunuri mobile sau imobile. 5) Un dur de pe vastele întinderi ale pădurilor tropicale. 6) Trofeu de rinocer din centrul Africii! — Îndrăgostiti, de natură pe care o vîntură cu mijloace proprii. 7) Marii culezători ce survolează imensele întinderi albastre. 8) Bătrînul umbrat de pe dealul Copoului — Un fel de gură cască, prefigurînd mirarea! — Uvertura unui triolet cunoscut din bătrîni! 9) Focar de cultură pentru civilizațiile de pe alte meleaguri. 10) Aspirații neistovite în saltul spre o altă clasă — Cale de descoperire a unor străvechi comori.

Dicționar: LAR.

I. PATRASCU
C. TÂRNOVEANU

Dezlegarea careului din numărul precedent

AUTOSTRADA; ULITE; OTEL; TUR; MOTOR; OB; INTINAT; MERS; AT; PE; O; OPERATA; BOLIZI; ITA; ID; TIRAN; T; LOVITE; APA; RUTA; TRAC.

Universul științific

Secretul unei săli

de concert

Faima sălii de concert din Dneprodzerjinsk (U.R.S.S.), datorită acusticii sale, ajunsese la începutul secolului pînă la Petersburg, fără însă a se cunoaște „secretele”. Cu ocazia renovărilor la care a fost supusă, s-au putut afla cauzele care au făcut-o celebră. Mai întîi s-a descoperit că spațiul de deasupra tavanului era umplut cu sticlă pisată. Dar cea mai mare surpriză, care îi așteaptă pe constructori, a fost atunci cînd s-a reparat parchetul. Într-o podeaua fosei orchestrei și femeile s-a găsit un strat de... sticle de șampanie goale, așezate după o schemă anumită.

BREVIAR

Iridiodiagnosticul

Ochiul, oglinda stărilor psihice a devenit un mijloc care să permită diagnosticarea unor boli, după modificările specifice ale irisului ochiului pacientului. Această metodă, numită iridiodiagnostic, a început să fie aplicată de medici din R.S.S. Letonă.

Spre a veni în ajutorul acestora, cercetătorii centrului republican de microchirurgie oculară

Trei „subiecte“ pentru un singur titlu

Duminică începe returul campionatului național feminin de handbal — una dintre cele mai frumoase, palpante și echilibrate competiții ale sportului nostru. Și, intrucit, între alte virtuți, această întrecere o are și pe aceea de „a nu ști nimic dinainte“, i-am invitat pe antrenorii primelor trei clasate să-și declare intențiile pentru retur cu o zi mai devreme. În semn de recunoaștere a muncii lor și a contribuției pe care o au la afirmarea internațională a handbalului nostru feminin, le dăm cuvântul.

ALEXANDRU EFTENE

(Știința Bacău):

„Bineînțeles că vom rămâne pe locul întâi!“

— Tovarășe Eftene, antrenorul echipei campioană la handbal feminin doar din vara anului trecut. Îmi pare rău, dar nu mai știu nimic despre dumneavoastră.

— Am jucat handbal la Dinamo București, între '68 și '72, apoi scurtă vreme la Dinamo Brașov, pentru ca din '74 să fiu la Bacău — jucător și, după aceea, antrenor la echipa de băieți, din 1980 până anul trecut.

— V-ați adaptat ușor cu munca la o echipă de fete?

— Trecerea n-a însemnat nimic deosebit, handbalul e același.

— Dar cel feminin n-are un plus de „feminitate“, să zicem?

— Nu mi s-a părut. Rigorile pregătirii sunt aceleași.

— Foștii antrenori unde sunt?

— În intenția clubului era o rocadă, dar Mangoni a refuzat și este acum principal la Textila Buhuși, iar fostul lui secund, Costel Petre, este principal la echipa de băieți.

— N-ați preluat o moștenire prea grea?

— Știam de la început că Știința Bacău nu-și poate propune decât obiective maxime.

— Adică?

— Adică obținerea titlului, câștigarea cupei și prezența în finala Cupei campionilor! Cînd ne-am propus aceste obiective nu gîndeam că vom pica chiar de la început cu echipa din Kiev.

— V-a eliminat cu dublă victorie. E așa de puternică?

— Este, la propriu și figurat, un colos al handbalului feminin. Are 20 de jucătoare în lot, din care 12 sînt campioane mondiale, anul trecut în Olanda. Ne-au învins la două goluri în deplasare și la patru acasă, la Bacău. Ne-a rămas satisfacția de a ne fi ridicat de multe ori la valoarea deosebită a kievien-

celor. De fapt, în deplasare am și condus pînă în minutul 48, iar acasă, în ultimele cinci minute, am pierdut pe greșeli individuale de nepermis într-un joc cu asemenea miză.

— Duminică începe returul. Ați avut o vacanță liniștită?

— La ce vă referiți?

— La faptul că sînteți pe locul întâi, că aveți cel mai eficient atac din campionat, că nu aveți nici-o înfrîngere și că Mariana Tîrcă este golgetera turului.

— La obiectivele noastre, nu se poate vorbi de o vacanță liniștită. Mai ales că cinci jucătoare au fost cu lotul național în Cehoslovacia de unde s-au întors abia marți, iar o altă jucătoare a fost la lotul de tineret. Trebuie să ne strîngem repede rîndurile pentru prima etapă, chiar dacă jucăm acasă cu Dorobanțul Ploiești.

— Cum va fi returul pentru echipa dumneavoastră?

— Jucăm acasă cu Mureșul și în deplasare la Rulmentul Brașov și Chimistul Rîmniceu Vilcea. Dar și ei au șase jocuri acasă și cinci în deplasare, deci va fi echilibrat.

— Să înțeleg că de aceste trei echipe vă temeți mai mult?

— Nu de teamă e vorba, ci de faptul că sînt cele mai puternice adversare în lupta pentru titlu. Avem atu-ul moral de a fi învins Mureșul chiar la Tîrgu Mureș, la patru goluri diferență.

— Tovarășe Eftene, ce să mai lungim vorba, credeți că veți termina campionatul pe locul întâi?

— Bineînțeles, altfel nici nu concepem!

GHEORGHE IONESCU

(Mureșul Tîrgu Mureș):

„Nu am renunțat la lupta pentru titlu“

— Bun găsit la Tîrgu Mureș, tovarășe Ionescu, deși lumea se obișnuise să vă știe la Oradea.

— Sînt aici de opt luni, dar în Oradea am stat zece ani.

Mi-am schimbat „prefixul“, cum se spune.

— De ce?

— Pentru că am fost solicitat să vin la Mureșul. Asta pe fondul în care la Oradea nu s-a înțeles ce-a însemnat să rezistăm 6 ani consecutiv în divizia A, retrogradînd anul trecut într-o conjunctură care ne-a fost nefavorabilă.

— Ce isprăvi făcuserăți la Oradea?

— Am luat echipa „Construc-torul“ din campionatul județean și am promovat-o în divizia A unde am obținut și un loc 5, acum doi ani. Atît și nimic mai mult.

— Eu cred că e foarte mult. Dar nu regretați că ați plecat?

— Regret Oradea și oamenii care m-au sprijinit în ridicarea acelei echipe, dar totul e compensat cu prisosință de atmosfera și entuziasmul extraordinar pe care le-am găsit la Tîrgu Mureș. Aici sînt niște oameni minunați, fără nici un fel de exagerare, pasionați deopotrivă de sport și de propria lor meserie. De la directorul întreprinderii, ing. Ioan Olteanu, de la șeful secției de handbal, ing. Liviu Marian, de la coordonatorii celorlalte secții sportive ale clubului am înțeles că la „Electromureș“ sportul și munca se află într-o perfectă simbioză pe care numai pasiunea o poate întreține.

— Sînteți bucureștean?

— Sînt bucureștean, dar nu m-aș mai întoarce în București.

— Spuneți-mi, cu ce ați început treaba la echipa Mureșul?

— Mi-am propus să întăresc apărarea.

— Și-ați reușit?

— Cred că da, din moment ce am primit cele mai puține goluri și avem cel mai bun gol-laveraj după încheierea turului.

— Dar de ce v-ați preocupat tocmai de apărare?

— Pentru că reușita unui meci e decisă de apărare. Apărarea este aceea care te pune în mișcare pentru atac. În plus, la acest capitol se vede valoarea, intrucit trebuie să joci fără minge și să anticipezi ce va face cel care are mingea. Pe scurt, e mult mai greu să te aperi decît să ataci.

— Dar în Cupa cupelor ați pierdut, pare-mi-se, tocmai pe apărare.

— E corect. În tur, la Tîrgu Mureș, în min 52, conduceam cu 6 goluri și aveam lovitură de la 7 m. Lipsa de experiență internațională a echipei (practic, în afară de Mozzi și Matefi, toate celelalte jucătoare erau la primul lor meci oficial internațional) a făcut să pierdem din acest avans și să câștigăm doar la trei goluri.

— Și în retur?

— În retur conduceam la

pauză pe Vasas cu 7-6, dar în cinci minute după reluare am primit 6 goluri și am marcat numai unul. Ne-am precipitat, am intrat în panică și cu asta totul s-a dus. Repet, principala cauză a fost lipsa de experiență internațională. După aceea ne-am spălat rușinea câștigînd la Brașov, într-o atmosferă extraordinară, la 6 goluri diferență — victorie care ne-a consolidat poziția în campionat.

— Dar Bacăul v-a învins chiar la Tîrgu Mureș.

— Atunci, principalele noastre jucătoare erau accidentate, iar celelalte fete au jucat crispat știind că echipa e vulnerabilă.

— Cum va fi returul?

— Foarte greu. Nu ne vom putea permite să mai pierdem vreun joc, deși lupta pentru titlu și pentru supraviețuire va fi foarte aprigă.

— Credeți că Știința Bacău poate fi detronată?

— Deși n-are nici o înfrîngere, nu este o echipă invincibilă. Puteam să fim noi în locul lor dacă nu pierdeam acel meci direct de la Tîrgu Mureș. În orice caz, n-am renunțat la ideea de a câștiga titlul.

— Asta e bine — pentru dumneavoastră și pentru handbalul nostru, în general. Vă dorește succes.

— Aș mai vrea să scrieți două rînduri de bine despre grupul nostru de suporteri, niște oameni formidabili care ne însoțesc peste tot și care, prin felul în care știu să se comporte și să ne susțină, și-au atras de fiecare dată admirația publicului de pretutindeni unde am jucat. Această pasiune pentru sport cred că este un veritabil semn de noblete al clubului muncitoresc „Electromureș“.

— Am notat cu plăcere și asta și vă zic, iarăși, succes.

REMUS DRĂGĂNESCU

(Rulmentul Brașov):

„Am pierdut un start la o cursă scurtă“

— Cum pregătiți returul, tovarășe Drăgănescu?

— Cum putem, pentru că, avînd „ajutorul“ federației, echipa a fost împărțită în trei: 4 jucătoare cu lotul național în Cehoslovacia, 2 la tineret, pentru un turneu tot amical, în R.D.G., și altele 9 acasă, din

care una accidentată cu fractură la deget.

— Sînteți pe locul patru, dar ați rămas singura echipă în cursa pentru o cupă europeană. E un paradox?

— N-aș zice. Prezența în sferturile de finală ale Cupei I.H.F. este rezultatul unei mobilizări exemplare, pentru că echipa noastră parcurge o perioadă de reconstrucție.

— Adică întinerire?

— Nu, pentru că media de vîrstă este destul de coborîtă. E vorba de încercarea de a se acoperi unele posturi deficitare.

— Jocurile din tur v-au determinat la asta?

— Turul l-am început foarte bine, dar l-am terminat foarte prost, pierzînd două jocuri acasă, cu Vilcea și Mureșul, după înfrîngerea de la Bacău.

— Cum ați caracteriza aceste trei echipe de deasupra Rulmentului?

— Diferența dintre noi și ele este la capitolul jucătoare de mare excepție. Bacăul o are pe Tîrcă, Vilcea le are pe Verigeanu și Török, Mureșul pe Matefi și Mozzi, ca să dau doar cîteva nume. Noi nu avem, deocamdată, aceste excepții care să dea scinteie echipei.

— Ce veți face în retur — veți urca, veți cobori?

— E greu de spus. Nu ne dăm învinși dinainte, dar, totuși, trebuie să fim realişti. Am pierdut un start la o cursă scurtă. Va fi greu să recuperăm, dar vom încerca.

— În 12 ani de antrenorat la această echipă, de performanță vă este mai dragă?

— Cele din 1982, cînd am câștigat campionatul, cupa și ne-am calificat pînă în semifinalele Cupei campionilor. Acum, din păcate, altele sînt datele problemei.

— Cînd veți juca „sferturile“ în Cupa I.H.F.?

— Pe 21 februarie, la Vilnius și pe 28 februarie, returul la Brașov.

— Ce știți despre viitoarea adversară?

— Nimic în afară de faptul că are patru jucătoare în echipa națională. Vom juca prima manșă la o săptămînă după prima etapă a returului și în condițiile în care, cum vă spunem, lotul nostru a fost risipit chiar și într-o vacanță așa de scurtă.

— Dar în prima etapă aveți un meci ușor, cu Terom Iași, la Brașov.

— N-aș zice asta. Nimic nu va fi ușor pentru noi. Sau, dacă vreți, în condițiile actuale ale echipei, toate meciurile vor fi grele.

— De aceea mă și grăbesc să vă urez succes.

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU

Invitație la atletism

„Indoor“-ul nostru

Nostalgia verii și-a întrecerilor în aer liber e tot mai mult suplinită de spectacolele sportive organizate în săli. Dacă ofensiva, de dată mai recentă, a fotbalului asupra terenurilor acoperite este destul de controversată, atletismul rămîne pe mai departe sportul suveran al competițiilor indoor. Și cum campionatele europene de sală se vor desfășura pe 5-6 martie la Budapesta, o repetiție generală a sportivilor noștri în vederea participării la această competiție o vor prileji finalele campionatelelor naționale, găzduite miine și duminică de sala de atletism din Bacău. Iubitorilor acestui sport li se promite o gală athletică de zile mari, chiar dacă vor lipsi (doar) Maricica Puică, Doina Melinte, Paula Ivan și Mitica Junghlatu, aflate în aceste zile într-un circuit de turnee peste ocean. Vor fi prezenți, însă — ne asigură secretarul responsabil al federației de atletism, Alexandru Paraschivescu — toți ceilalți componenți ai loturilor naționale și olimpice, printre care Sorin Matei, Marieta Ilcu, Vali Ionescu, Ela Kovaci, Liliana Năstase și — o așteptată reîntregire după vreun an de absență — Cristiana Matei.

Despre rezultate, performanțe și valoarea întrecerilor — în numărul viitor.

Civilizația sportului

Important e trandafirul!

Miine începe a 15-a ediție a Jocurilor Olimpice de iarnă. Fie-ne permis a nu comenta astăzi subiectele obisnuite ale unei civilizații a sportului din ce în ce mai în suferință, pentru a face un popas pe meleaguri canadiene. A venit timpul pentru cetățenii din Calgary să dea dovadă de recunoștință fiindcă au primit organizarea marilor sărbători și sporturilor de iarnă. Imensul succes reputeat la scară internațională de mișcarea olimpică impune unui oraș gazdă al Jocurilor să creeze excelente condiții. Cu toate că instalațiile și infrastructura oferite de Calgary figurează printre cele mai bune care au fost vreodată propuse pînă azi, accentul va fi pus pe confort, siguranță și desfășurarea fără probleme a competițiilor, pe grija de a respecta fiecare concurent. Locurile de concurs și de antrenament sînt la nivelul de vîrf al progreselor tehnice înregistrate în diferite ramuri sportive. Presa, radioul și televiziunea dispun de mijloace de transmisie ireproșabile. Manifestări culturale și tradiții pitorești vor permite tuturor participanților să-guste modul de viață tipic al coastei vestice a Canadei, a cărei tinerețe și entuziasm sînt caracteristice dominante. Oraș absolut modern, Calgary are avantajul de a fi situat într-un minunat cerc format de munți. Aceste jocuri de iarnă vor fi cu siguranță o vie mărturie a universalității mișcării olimpice, deoarece se desfășoară într-o regiune a lumii care nu a găzduit niciodată pînă acum această manifestare.

Cartier general al industriei petrolului din Canada, acest tînar oraș este plasat pe cîteva artere vitale ale continentului. Drumurile, căile ferate și căile aeriene se încrucișează aici într-o imensă rețea. Vara, ca și iarnă, mai mult de trei milioane de

turiști se îndreaptă spre Calgary. Ei sosesc fie prin aeroportul internațional, fie pe autostrada transcanadiană care traversează întreaga țară de la est la vest, fie pe drumul N2 care leagă Alaska cu marile orașe ale S.U.A., fie prin „Canadian Pacific“, una din cele mai lungi căi ferate din lume.

Dominat de munții Rochenses, Calgary se găsește la 1048 m altitudine. Întreaga sa populație este tubitoare a sporturilor de iarnă. Entuziasmul locuitorilor umple colinele de schiori de fond și de amatori de sîniuz, patinoarele cu patinatori de toate vîrstele și munții cu schiori cîdrora le place zăpada așfinată și timpul ideal. Acest uriaș interes al întregii populații pentru sporturile de iarnă a determinat orașul să prezinte în 1956 primul proiect de organizare a Jocurilor Olimpice de iarnă și să reînnoiască de patru ori de atunci această ofertă. Acum Calgary a reușit. Și sîntem convinși că începînd de miine, timp de două săptămîni și mult încă după ele, în lumea sportivă se va vorbi despre olimpism — una din marile idei generoase și rodnice ale secolului nostru — pentru care România a militat permanent, se va vorbi despre spiritul olimpic — cunoaștere, prietenie, loialitate — care trebuie să triumfe pentru fericirea, atît de încercată, a omului și pentru ideea de joc și de mișcare a filiației omenești.

Au trecut 60 de ani de la prima participare a sportivilor români la Olimpiada Albă. Au trecut 20 de ani de la cucerirea primelor medalii pentru țara noastră la Jocurile Olimpice de iarnă (Ion Panțuru și Nicolae Neagoe — bronz la bob 2 persoane — Grenoble 1968). Vă mai amintii deschiderea originală, mărețată și de neuitat de la Grenoble? Tribune pentru 65 000 de oameni, la care s-au folosit 380 km de tuburi metalice, 3 000 de brazi plantați peste noapte pentru cadru. Muzică atonală. Generalul De Gaulle roșind formula deschiderii Jocurilor. Steagul olimpic, măsurînd 54 mp, înălțat de vîntorii de munte la 30 m înălțime. Și 30 000 de petale de trandafiri, simbol al orașului Grenoble, lansate din elicoptere. Seara, focuri de artificii și un spectacol extraordinar cu Gilbert Bécand care a cîntat tuturor celor veniți la Jocurile Olimpice: „L'important c'est la rose“. Da, important e trandafirul, prietenia, participarea în concursuri, cunoașterea și prețuirea partenerilor. Lumea nu înseamnă numai înarmare, neîncercare, războaie, spini...

Succes alor noștri la Calgary!

CRISTIAN ȚOPESCU

Emerich Jenei:

Echipa națională de fotbal a susținut săptămîna trecută două jocuri de verificare în Israel, în compania echipei similare ale țării gazdă și Poloniei. Pentru a afla amănunte despre aceste jocuri, a trebuit chiar să așteptăm „închiderea ediției” acestei acțiuni, respectiv — întoarcerea acasă a delegației care a făcut deplasarea. Înainte de toate, o scurtă fișă tehnică a celor două întâlniri, așa cum rezultă din însemnările scrupuloase ale antrenorului federal Cornel Drăgușin: „3 februarie, Israel — România 0-2 (0-1): Au marcat Băloni (min. 15) dintr-o lovitură liberă de la 18 m și Ciucă (min. 70), în urma unei acțiuni personale. Formația noastră: Lung — Ciucă, Rednic, Andone, Săndoi — Sabău (min. 80, Lupescu). Băloni, Mateuț (min. 70, Goanță), Klein — Tîrlea (min. 46, Vaiscoviici), Coraș. Formația Israelului a cuprins tot ce are mai bun în țară și peste hotare, adică inclusiv Ohana, Rosenthal, Brailovsky, s.a. Echipa noastră a realizat multe faze aplaudate la scenă deschisă, realizînd un joc colectiv printr-o circulație foarte bună a mingii și a jucătorilor. Arbitru a fost olandezul Van der Leer. Cu Polonia am jucat în 6 februarie, scor 2-2 alinînd următoarea formație: Lung — Ciucă, Rednic (înlocuit din cauza unei contuzii în min. 46 cu Mircea Popa), Andone, Săndoi — Sabău (min. 63, Goanță), Băloni, Mateuț, Klein — Lasconi, Coraș. Evoluția scorului: Coraș, min. 37, 1-0; Cisek, min. 40, 1-1; Sabău, min. 48, 2-1; din nou Cisek, min. 84, 2-2. Echipa Poloniei, antrenată de mai vechea noastră cunoștință Lazarek, a cuprins, de asemenea, jucătorii titulari Urban, Pruszk și ceilalți. Arbitru a fost Ben Izak din Israel. Pentru alte considerații, adresati-vă, vă rog antrenorului principal Emerich Jenei”.

— Deci, tovarășe Jenei, ce considerații aveți în legătură cu aceste două jocuri?

— Prima este aceea că federația, în mod deliberat, a cedat în favoarea Stelei programul unei pregătiri centralizate, nechemînd la lot jucătorii steliști și facilitînd astfel „din toate punctele de vedere, crearea condițiilor cerute de echipa campioană în vederea obținerii calificării. Așa se face că am ajuns la alcătuirea unui lot care a fost destul de criticat și controversat, cu teama de a nu se pierde cele două jocuri inaugurale ale acestui an.

— Ați rezistat la acest scepticism pentru că n-aveți altă soluție?

— Prin construcție „psihică”, nu sînt așa de influențabil și nu am cedat la controversele stîrnite pentru că vroiam să verific în jocuri interlări compe-

„Tinerii au zburdat!”

titivitatea jucătorilor convocați. — Nu erați pe deplin edificat asupra valorii lor?

— N-aveam cum. E adevărat în campionat se remarcă o serie de jucători, dar competitivitatea lor se dovedește mai ales, sau numai în meciurile internaționale. Valoarea unui jucător se probează în astfel de meciuri, cînd tensiunea psihică și grija pentru jocul și rezultatul echipei își pun o amprentă serioasă pe evoluția fiecărui jucător.

— În aceste jocuri, ați urmărit în primul rînd să obțineți rezultate bune?

— Nu ne erau indiferente nici rezultatele întâlnirilor, dar mai important a fost că am reușit în scurtul timp avut, la dispoziție să-i facem pe debutanții în națională să creadă în șansa lor și, în consecință, să joace cu o dezinvoltură de vechi internaționali.

— Recitînd formațiile, se vede că în fiecare compartiment au fost și jucători cu mai mare experiență.

— Un fapt fericit a fost că acest lot controversat a cuprins, totuși, și jucători consacrați: Băloni (aflat în vacanță de la noua sa echipă Racing Jet Bruxelles), Klein, Coraș, Rednic, Andone, Mateuț. În jurul lor au zburdat acei tineri care, aș vrea să subliniez, sînt de real talent.

— Referiți-vă pe scurt la evoluția celor mai tineri sau nou veniți la națională.

— Săndoi, deși a jucat pe un post neobișnuit pentru el, a avut un randament surprinzător de bun — semn al valorii și disponibilităților pe care le are.

Un alt jucător foarte tînr, titular în ambele meciuri, este Ciucă, pe care-l cunoașteam mai ales prin calitățile sale fizice,

care l-au și recomandat selecției. Înconjurat de jucători cu experiență și „prins” în angrenajul echipei, Ciucă a reușit să se evidențieze, mai ales atunci cînd s-a înscris pe linia concepției de joc a echipei naționale, cu un joc dinamic și combinativ.

La mijlocul terenului, Sabău a reușit ca numai după cîteva minute de joc să ne facă să uităm că are numai 19 ani, evoluînd cu o dezinvoltură dezarmantă.

Și ceilalți jucători tineri care au intrat în teren — Tîrlea, Goanță, Lasconi, Lupescu, Vaiscoviici, Mircea Popa — au confirmat că se poate conta pe ei în familia mare a lotului reprezentativ.

— Cum a jucat Coraș?

— Coraș a arătat aceleași calități tehnico-tactice deosebite care făcuseră din el, cu nu prea multă vreme în urmă, un titular cert al echipei naționale. Echipa națională are nevoie de un jucător ca el, dar și Coraș trebuie să înțeleagă exigențele pe care le presupune acest lucru.

— O ultimă întrebare s-ar referi la Rednic — libero.

— După cum a jucat, am senzația că Rednic și-a adus aminte de calitățile de libero pe care le avea cînd juca pe acest post în „echipa cangurilor”, campioană mondială de juniori, în Australia. Deci n-ar fi o reprofilare, ci doar o revenire pe un post pe care a mai jucat cîndva, în perioada junioratului.

— Vă mulțumesc — și conțai pe faptul că dialogul revistei noastre cu problematica din acest an a echipei naționale abia a început.

— Sînt convins!

O. ȘTIREANU ■

Preliminariile C.M. de fotbal

Se caută un calendar

Întîlnirea de la Atena (28 ianuarie a.c.) a reprezentanților grupei întii din preliminariile C.M. '90 (Bulgaria, Danemarca, Grecia și România) s-a încheiat fără a se ajunge la un consens în privința calendarului disputării jocurilor din grupă. După prezentarea propunerilor de calendar de către fiecare federație au urmat discuțiile bilaterale în urma cărora se stabilise, totuși, de comun acord, un proiect de calendar. Cu titlul informativ, menționăm că în conformitate cu acest proiect jocurile echipei noastre urmau să se dispute astfel: în 1988, la 21 septembrie, România — Bulgaria și, la 19 octombrie, Grecia — România; în 1989: la 26 aprilie, România — Danemarca; la 17 mai, Bulgaria — România; la 11 octombrie, Danemarca — România; la 8 noiembrie România — Grecia. Proiectul respectiv avea, însă, o singură hibă: nu prevedea data jocului Grecia — Danemarca, federațiile respective necăzînd de acord asupra acestei date care, la urma urmei, le privea „direct și personal” numai pe ele. Și cum cele două federații n-au putut găsi (!) o dată reciproc acceptabilă în intervalul octombrie 1988 — noiembrie 1989, a apărut o contrapropunere la acel proiect, formulată în pripă de federația elenă și care prevedea ca jocurile să se dispute la date fixe, în cuplu, într-un fel de sistem turneu: 19 octombrie, Grecia — Danemarca și Bulgaria — România; 2 noiembrie, România — Grecia și Danemarca — Bulgaria; iar în 1989: 26

aprilie, Grecia — România și Bulgaria — Danemarca; 17 mai: România — Bulgaria și Danemarca — Grecia; 11 octombrie: Bulgaria — Grecia și Danemarca — România; 15 noiembrie: Grecia — Bulgaria și România — Danemarca.

La acest nou proiect, reprezentanții federației noastre au prezentat obiecții corecte, bine întemeiate, pe care vicepreședintele F.R.F., Mircea Pascu, le-a sintetizat astfel: dacă se recurge la acest sistem de programare („tabelă internațională Berger”), ordinea jocurilor ar trebui fixată prin tragere la sorți, și nu impusă prin completarea unei „cășuțe goale” (cazul echipei noastre) după stabilirea în prealabil a locului celorlalte trei echipe; programarea ne dezavantajează intrucît ar urma să jucăm ultimele două meciuri în compania Danemarcei, fixată de F.I.F.A. în prima grupă valorică, în acest fel nerespectîndu-se nici principiul alternării partenerilor. În sfîrșit, chiar dacă proiectul acestui programări a fost semnat de reprezentanții celorlalte trei federații, F.R.F., în memoriul respectiv înaintat deja la F.I.F.A., face apel la respectarea art. 4, paragraful 7-8 din Regulamentul organizării C.M. Italia '90 care prevede necesitatea acordului fiecărei federații cu privire la datele și locurile de desfășurare a jocurilor preliminare.

Sperăm că fermitatea punctului de vedere al F.R.F. — repetat, întemeiat și principal — să găsească ecoul necesar la forul mondial al fotbalului. (O. ȘTIRE)

● Dicționar: ELO. Sistem de punctaj în șah, inventat de matematicianul american A. Elo, profesor la Universitatea statului Wisconsin, pe baza căruia se alcătuiesc ierarhiile jucătorilor și jucătoarelor, clasamente de mare importanță, mai ales în prezent, intrucît se poate constata din ce în ce mai mult, organizatorii de turnee lansează invitațiile ținînd seama în primul rînd de ELO, și mai puțin de palmares. Coeficientul despre care vorbim este rezultatul unor calcule, în care intră Elo mediu al turneului (media coeficienților participanților), Elo al jucătorului, punctele obținute și coeficientul personal (K), în funcție de clasificarea sahistului. Iată un exemplu: un sahist cu Elo 2450 care joacă la un turneu de 11, cu Elo mediu 2400, trebuie, pentru a-și păș-

tra coeficientul, să realizeze 57 la sută din punctajul maxim. Orice punct în plus sau în minus determină o schimbare a Elo-ului. Listele cuprînzînd aceste clasificări sînt comunicate, la fiecare 6 luni, de Cen-

FIDE, 2350 pentru maestru internațional și 2450 pentru titlul de mare maestru. Concluzia: participarea la cît mai multe turnee puternice, cu Elo mediu ridicat, intrucît poate surveni situația, doar aparent parado-

manța cea mai...) li s-a mai adăugat una, cu totul originală. La inițiativa revistei vest-germane „Sport Illustrierte”, cititorii au desemnat-o pe jucătoarea argentiniană de tenis Gabriela Sabatini (17 ani) „cea mai frumoasă sportivă a anului 1987”! Învingătoare detașată, Gabriela Sabatini a devansat în ineditul clasament, între altele, pe schioara elvețiană Maria Walliser și pe campioana de patinaj artistic din R.D. Germană Katarina Witt. ● Incepînd din acest an, la admiterea în învățămîntul superior din R.P. Chineză unul dintre examene va consta într-o probă sportivă. Această măsură a fost luată după introducerea obligatorie în școlile de toate gradele a orelor de educație fizică.

LUCIAN OPREA ■

Toată lumea face sport

trul de calcul „Goșă”, din orașul iugoslav Smederevska Palanka. Pentru a vă da seama, încă o dată, de importanța actuală a Elo-ului, vom adăuga că, de curînd, Federația internațională de șah a condiționat acordarea titlurilor, pe lîngă realizarea obișnuitei norme, și de un anumit coeficient Elo minim — 2300 pentru maestru

xală, ca un jucător să cîștige un turneu (marginal) și să-și diminueze Elo sau să se claseze, să zicem, pe locul 6 într-o altă competiție, dar să urce în ierarhia draconului coeficient. Este, cumva, o situație analogă celei din tenis. ● Tradiționalele anchete de sfîrșit de an (pentru cel mai bun sportiv, cea mai bună sportivă, perfor-

Viața demonstrează de nenumărate ori că încălcarea unor reguli de disciplină (în aparență) marunte poate avea consecințe dramatice. Educatorul trebuie să-și adune toate forțele pentru atingerea scopului său suprem: disciplina. Dar de unul singur educatorul nu poate modela și forma caracterul copilului. Copilul este un mic univers de neînțelese (uneori) pentru că în mintea lui toate valorile suportă o răsturnare și ceea ce pare non-valoare pentru un adult, pentru el poate atinge limitele tragicului. Psihologia copilului a fost și rămîne un tărîm în care „cei mari” nu au acces de prea multe ori.

V-ați întrebat cum se transformă în imaginația copilului un scaun într-un castel? De ce o masă poate semăna perfect cu basculanta care transportă nisip pentru blocul care se construiește pe strada de vis-a-vis?

Evoluția rapidă a societății, ritmul trepidant al vieții nu trebuie să ne facă să uităm că „odată am fost și noi copii”. Trebuie să le acordăm celor mici un plus de atenție, să ajutăm la desăvîrșirea micului — în viitor un mare făuritor de automobile, poduri, șosele, fabrici, avioane...

Sprîjinindu-i pe educatori ne pregătim mai bine copiii pentru viață, căpătăm certitudinea că am format oameni adevărați.

...De multe ori, din lipsă de timp, ne lăsăm odraslele nesupravegheate, în fața blocului, siguri că „vor găsi ei ce să facă”... Și ei întotdeauna găsesc

ceva de făcut. Se întîmplă, uneori, ca jocul să nu fie chiar atît de nevinovat favorizînd desfășurarea unei tragedii cu cele mai dureroase consecințe pentru cei din jur. Ce rost mai au atunci mustrările de conștiință: „Dacă nu-l lăsăm astăzi la joacă, nu se întîmplă nimic!”

Nu, dragi părinți, nu „dacă” nu v-ați fi lăsat copilul la joacă nu s-ar fi întîmplat nimic, ci dacă l-ați fi învățat din timp ce pericol poate însemna să se ascundă sub ma-

cea de mai mult timp în spațiul lor de joacă, dar asta numai după ce-și terminau toate lecțiile. Mihăiță era în clasa a II-a, Valeriu era mai „mic”, doar în clasa I. Cei doi se întîlegeau foarte bine, mai ales cînd se jucau „de-a indienii”. Bineînțeles că Mihăiță era „șeful de trib”, iar Valeriu „cel mai bun trăgător la țintă” din toate cele cinci scări, cite număra blocul în care locuiau cei doi.

Intr-una din zile a apărut Gigi, un băiat „mult mai mare”

Cronica șoselei

șina lui nenea Nelu — vecinul de la 22 — de ce nu trebuie să traverseze strada în fugă, ce semnificație au culorile semaforului, de ce nu este bine să joace fotbal în apropierea unei șosele (chiar mai puțin circulație), de ce nu e voie să-și agate bicicleta de bara de protecție a unui camion, în ideea că „va merge măcar o dată cu cea mai mare viteză din viața lui”?

Cei mici se pot lăsa influențați de aparențe pe care le creează cei „mai mari” decît ei! Dacă de cele mai multe ori influențele au consecințe pozitive, uneori ele nu aduc decît rău...

...Mihăiță și Valeriu se întîlneau în fiecare zi la „fîntina fără ciutură”, cum porecliseră ei un rest de conductă ce ză-

Jocul nu a mai continuat

decit ei: era într-a IV-a. Gigi știa o mulțime de lucruri despre indienii, doar citise Winetou, iar cei doi prichindei îl ascultau cu „sufletul la gură”. Dar pentru că Gigi era „băiat mare”, cu preocupări „mult mai serioase”, s-a plictisit curînd de jocul celor doi „locotenenți” și a hotărît să inventeze un joc nou, mult mai interesant, un joc la care se gîndea de mult timp. Un joc care, credea el, le va dezvolta reflexele, agilitatea, îi va face „cei mai grozavi” dintre toate blocurile din apropiere. La început nu prea știa cum o să se numească, dar pînă la urmă a găsit ceva care i-a plăcut foarte mult: „Jocul de-a secunda”.

Cine nu știe ce înseamnă o secundă? O particică infimă dintr-un minut, cam atît cit să

părtășească „noul secret”.

„De astăzi înainte sînteți și voi băieți mari. Trebuie să știți să vă jucați ca niște băieți mari. Am găsit ceva interesant: „Jocul de-a secunda”. Vom sta toți trei pe trotuar, eu voi fi arbitru și voi doi concurenții. Va trebui să traversați strada în cea mai mare viteză în momentul în care urmează să treacă o mașină. Dar nu orice fel de mașină, le vom trage la sorți: de exemplu, astăzi, veți trece numai prin fața Daciilor 1300 de culoare roșie, mîine prin fața Olciturilor albe. Ne-am înțeles?”

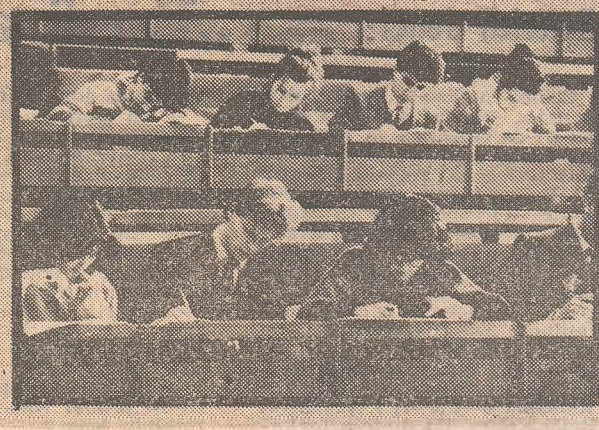
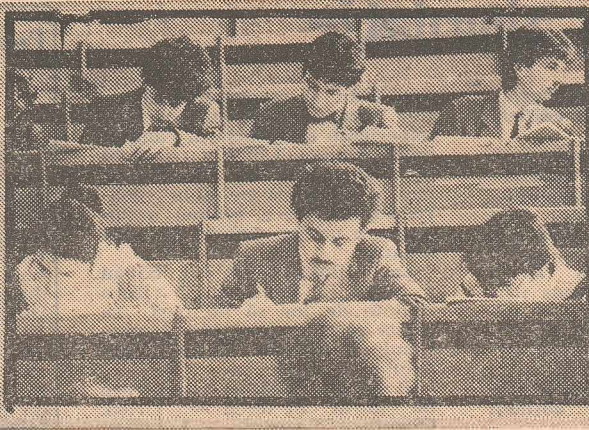
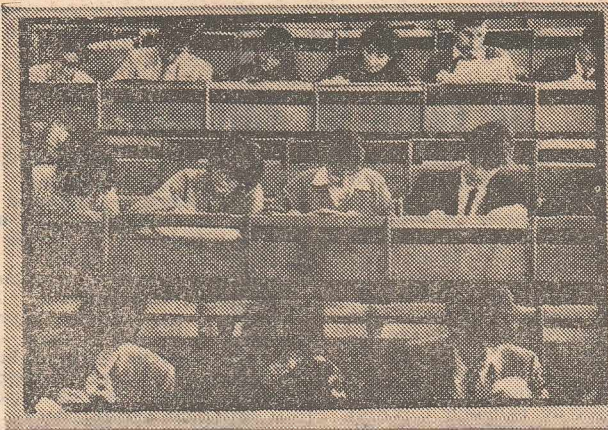
Mihăiță și Valeriu, bucuroși că au un prieten „mai mare” decît ei, care le acordă așa de multă atenție s-au hotărît să înceapă imediat. Gigi a tras un bilețel pe care scria „Dacia

1300 neagră” și în cele din urmă s-au îndreptat către locul de start, pregătiți să audă semnalul lui Gigi. După zece minute de așteptare a apărut o Dacie neagră. Gigi a numărat: 1, 2, 3, start! și cei doi au luat-o la fugă. Mihăiță a reușit să treacă, dar Valeriu a fost luat din plin și aruncat cu capul de bordura trotuarului. Mașina a virat scurt, șoferul a apăsă pe accelerator pînă la capăt și s-a făcut nevăzut într-o clipă. Skoda verde din spatele Daciei a oprit, însă. Un bărbat între două vîrste a luat copilul în brațe, l-a depus pe bancheta din spate și s-a îndreptat în viteză spre spital. Mihăiță și Gigi, rămași stupefiați, au început să plîngă. În jurul lor se adunase destul de multă lume cînd la fața locului a sosit echipajul de miliție. Mihăiță nu-și amintea decît de culoarea mașinii, Gigi reținuse un număr care începea cu 7-B-77...

„În fața unui bloc turn stăteau mai mulți copii care-l urmăreau pe nenea Dinu cum încearcă să repare ceva la arieta din stînga după ce schimbaseră un far crăpat. Doi dintre ei, colegi de clasă cu Valeriu, îl urmăreau cu mai mult interes, știind că Valeriu era în spital la reanimare... Cei doi s-au privit în ochi cu subînțeles și au urcat în cea mai mare viteză scările blocului să-și povestească lui nenea Iluță, căpitan de miliție, ce văzuseră.

...Numărul de înmatriculare al mașinii lui nenea Dinu începea cu 7-B-77...

VICTOR BEDA ■

Fotografii de PAUL AGARICI

Evocare

Muzeul Literaturii Române organizează în cadrul Rotondei 13 din această lună o evocare Cicerone Theodorescu, prilejuită de împlinirea a 80 de ani de la nașterea scriitorului. Participă acad. Șerban Cioculescu, acad. Alexandru Balaci, Vlaicu Bârna, Radu Boureanu și Ion Horea.

Vor fi audiate, de pe bandă magnetică, versuri în lectura autorului omagiat. Actorii bucureșteni vor recita poeme din volumul „De Bello Dacico”, în curs de apariție la Editura „Cartea Românească”, iar Cvintetul „Concordia”, condus de Miltiade Nenoiu, va prezenta un moment muzical.

Manifestarea va avea loc luni 15 februarie a.c., orele 17, la sediul muzeului din str. Fundației nr. 4.

„Evrika” este denumirea unei publicații absolut remarcabile editată de studenții bucureșteni în cinstea celei de-a XV-a Conferințe a U.A.S.C.R. Cum sugerează și titlul, este vorba de o revistă ce își propune să aducă în prim-plan câteva din aspectele pe care le presupune cercetarea științifică din spațiul universitar bucureștean. Structura de rezistență a publicației o reprezintă tocmai o amplă dezbateră (sub genericul „Ucenici la clasici”) și un tăios „Colocviu despre creativitate” la care participă cadre didactice de prestigiu din institutele bucureștene. Interviuuri cu personalități din diferite domenii științifice, eseuri despre „Aurul creativității studențești” (Valentin Mureșan), despre „Știința și nevoile actuale ale societății” (Marin Ivașcu) sau despre „Rezistența oamenilor de știință la

Studenții și știința

nou”, o emoționantă evocare a lui Moisiu („Dascălii noștri eterni”), o secțiune științifică prin disciplinele umaniste („Căci dacă știința nu e, nimic nu e”), portrete „în mers” („Drumuri spre cunoaștere”) ale unor studenți cercetători, interogații decente și necesare („Lucrările de diplomă sint lucrări de stat?” și „Stagiul — distanță necesară elanului?”), repetată rubrică „Idei care vă așteaptă, subiecte pe care le așteptați” (cuprinzând un vast „program de lucru”, destinat studenților, al diferitelor colecții de cercetare), reluarea unor maxime sau întâmplări

antologice din viața unor oameni de știință celebri — toate acestea alcătuiesc un sumar alert, divers, care surprinde din perspective inedite corpul unitar al problematicii cercetării științifice studențești.

Cel puțin două lucruri ar mai trebui menționate: primul că prestigiul rezultatelor științifice din Centrul Universitar București legitimează cu prisosință apariția unei asemenea publicații; al doilea, că, prin modul în care a fost concepută („imbrăcat” într-o prezentare grafică deosebită), această publicație este un veritabil act de cultură prin care se restituie publicului cititor sinteza unor

idei și preocupări ce adesea sint estompate de rutina procesului didactic cotidian. Dovedind că și despre știință se poate scrie „lecturabil”, la un nivel publicistic de înaltă, cu vervă și imaginație gazetărească, „Evrika” merită succesul (de public) al unei publicații sportive și importanța (de conținut) al unei cercetări științifice. Este și aceasta o dovadă că studențimea rămâne un nesecat izvor de gândire, speranță și inteligență în acțiune.

Cu stimă și... invidie colegială, menționăm numele realizatorilor: Graziela Bărlă, Sorin Ducaru, Vlad Enache, Marian Ene, Adrian Petrescu, Ruxandra Sin, Mihnea Constantinescu (secretariat), Emilian Urse (fotografii și diapozitive), arh. Marcel Bortun (prezentare artistică), Valentin Mureșan și Vasile Bostan (coordonare).

De miine, Olimpiada de iarnă

Sportivi români la cinci probe

Între 13 și 28 februarie se vor desfășura pe amenajările din stațiunea canadiană Calgary (provincia Alberta) întrecerile celei de-a XV-a ediții a Jocurilor Olimpice de iarnă. Și-au anunțat participarea circa 3 000 de sportivi și antrenori din peste 60 de țări, precum și aproximativ 5 000 de gazetari și comentatori sportivi din întreaga lume, astfel încât deviza „Impreună, la Calgary, 1988!” are suficientă acoperire. Programul competiției prevede întreceri la 10 discipline sportive: bob, sanie, schi fond, schi alpin, patinaj viteză, hochei, patinaj artistic, sărituri cu schiurile, combinată nordică și biatlon. La primele cinci discipline vor participa și reprezentanții noștri, respectiv: Dorin Degan, Csaba

Nagy, Costel Petrariu, Florin Olteanu și Anghel Gligore (bob de 2 și 4 persoane), Livia Pelin (sanie), Ileana Hangan, Rodica Drăgus, Adina Tuțulan și Mihaela Cirstoi (schi fond), Mihaela Fera (schi alpin) și Mihaela Dascălu, Cerasela Hordobețiu și Ileana Cleșteanu (patinaj viteză).

În fiecare din zilele acestui „interval olimpic” (exceptând data de luni, 15 februarie) se va afla în concurs cel puțin un reprezentant al țării noastre. Astfel, până vineri viitoare, cind vom reveni cu noi amănunte, vom aștepta vesti de la schi fond, 10 km (14 februarie), sanie (16 și 17 februarie), schi fond, 5 km (17 februarie), schi alpin — proba de coborîre (18 februarie). (O. ȘTIRE.)

La Opera Română

● Din lista operelor lui Puccini, vineri 12 februarie (ora 18), *Madame Butterfly* cu Marielena Marinescu-Mares, solistă a Teatrului liric din Craiova, în Cio Cio San și Florin Diaconescu în Pinkerton. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Cu Vasile Martinoiu, Lucia Tibuleac, Gabriel Năstase, Dan Zancu, Veronica Gărbu, Cornelia Angelescu, Ion Grigorescu și Nicolae Andreescu, Nabucco de Giuseppe Verdi este programat sîmbătă 13 februarie, la ora 18. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Matineul (ora 11) de duminică 14 februarie prezintă spectacolul de balet *Precauțiuni inutile* de Herold-Lanchbery. În distribuție: Cristina Teodorescu-Palade, George Postelnicu, Ștefan Bănică, Gheorghe Angheluş, La pupitru: Carol Litvin.

● Nunta lui Figaro de W. A. Mozart, duminică seara, la ora 18, cu Nicolae Urziceanu (Contele), Monica Teodorescu (Condesa), Alexandru Moisiuc (Figaro), Adriana Alexandru (Cherubino), Daniela Vlădescu (debut în Suzana), Pompei Hărăș-

teanu (Bartolo), Corneliu Fănațeanu (Basilio), Lucia Cicoară (Marcellina). Dirijor: Lucian Anca.

● Se reia seria audițiilor comentate în cadrul ciclului „Integrala operelor lui G. Verdi”. Luni 15 februarie, la ora 18, în foaierea Operei. Comentatorul Costin Popa va propune să ascultați împreună opera *Attila*.

● Lucia Cicoară-Drăgan în rolul titular, Eugenia Moldoveanu (Michaela), Constantin Ene (Don José) și Dan Zancu (Escamillo) sint principalii interpreți din *Carmen* de marti 16 februarie (ora 18). Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Din repertoriul german, *Freischütz* de Weber miercuri 17 februarie (ora 18). Din distribuție notăm: Sanda Șandru (Agathe), Gerda Radler-Anca (Annenchen), Adrian Ștefănescu (Kaspar) și Florin Diaconescu (Max). Dirijează Lucian Anca.

● Joi 18 februarie *Seară de balet Vivaldi — Wagner — Prokofiev* în care Alexa Mezincescu a realizat coregrafia celor trei piese: *Anotimpurile* de Antonio Vivaldi, *Tristan și Isolde* (fragmente din țesătura muzicală a celebrei opere wagneriene) și *Simfonia clasică* de Serghei Prokofiev.

VREMEA

cum a fost
cum va fi

OTILIA DIACONU
cercetător științific
Institutul de Meteorologie și
Hidrologie — București

Numărul anterior al revistei „Flacăra” a inaugurat această nouă rubrică „Vremea — cum a fost și cum va fi”, sub auspiciu meteorologic foarte plăcute. Astfel, în „săptămîna” precedentă (4—10 februarie 1988), vremea s-a încălzit apreciabil, la amiază înregistrindu-se frecvent 14—15° iar în Dobrogea, la Adamclisi, luni pe 8 februarie atingându-se chiar 18°C — valoare inferioară numai cu 2° maximei lunare absolute pentru această localitate.

Temperaturile neobișnuit de ridicate înregistrate în ultima săptămîna se încadrează foarte bine în tabloul anomaliilor termice pozitive ce domină teritoriul vaste din sudul, vestul și centrul Europei încă de la începutul noului an 1988. Explicația acestor „calduri neobișnuite” în plină iarnă nu este deloc simplă. În orice caz ea nu poate neglija procesele ce se desfășoară în straturile active din apele Atlanticului de Nord și corespunzător impactul acestora asupra maselor de aer ce se formează deasupra oceanului și care ulterior se deplasează deasupra continentului.

În cursul acestei ierni, temperatura apei la suprafața Oceanului Atlantic a fost (și parțial încă mai este) mai coborîtă decît în mod obișnuit în sectorul nord-vestic, datorită unei intensități mai mari a Curentului rece al Labradorului. În sectorul sud-estic, regimul termic a fost mai ridicat decît în mod obișnuit datorită unei activități de asemenea mai intensă a curentului cald compensator — Curentul Golfului. Pentru menținerea echilibrului maselor de aer încălzite în mod diferențiat de apele oceanului, circulația atmosferică trebuie să fie mai intensă, cu deosebire circulația din direcție vestică.

Oarecum legată de starea termică a apelor Oceanului Atlantic este așa-numita Oscilație Nord-Atlantică, care constă în realizarea unui regim de presiune atmosferică cu anomalii pozitive în partea de sud și negative în partea de nord. În această situație, comparativ cu regimul climatic normal se pro-

duce un aport suplimentar de masă dinspre zonele tropicale spre cele temperate.

În acest an atît distribuția termică a apei Oceanului Atlantic cit și Oscilația Nord-Atlantică au acționat concordant spre generarea unor importante și persistente anomalii termice pozitive peste jumătatea sudică-sud-vestică a Europei. Corespunzător, și în țara noastră prima jumătate a iernii a fost deosebit de blîndă.

Dar cum va fi vremea în săptămîna ce urmează?

Tabelul sintetizator al datelor climatice pentru intervalul analizat reflectă o mare variabilitate — de la călduri neobișnuite din anul 1899, cind la 12 februarie la Drobeta Turnu-Severin, temperatura maximă a fost de 24,0°C, la gerurile anului 1929, cind tot la 12 II temperatura maximă la Iași era de —19,5°C, iar la București —13,6°C.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 11—17 februarie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	2 ÷ 7	-6 ÷ -1	8 ÷ 14	24.0	Drobeta Turnu-Severin 1899	-30.0	Arad 1935
Deal și podiș	-1 ÷ 6	-10 ÷ -2	7 ÷ 14	18.2	Iasi 1958	-32.0	Iulij 1929
Depresiuni	1 ÷ 3	-11 ÷ -8	6.0	11.6	Miercurea Ciuc 1972	-34.8	Tophța 1935
V. Omu	-8 ÷ -6	-15 ÷ -13	39.0	2.7	Vf. Omu 1951	-35.0	Vf. Omu 1929
Litoral	4 ÷ 5	-2 ÷ -1	6.0	19.5	Constanța 1957	-22.5	Constanța 1929

Regimul termic al săptămîinii ce urmează va fi ușor mai coborît decît al celei precedente și se va caracteriza printr-o ușoară variabilitate. Astfel după un scurt proces de răcire vremea se va încălzi din nou.

Nebulozitatea va fi mai accentuată în primele zile în Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova, unde vor cădea precipitații atît sub formă de ploaie cit și sub formă de lapoviță și ninsoare.

În celelalte regiuni, precipitații răzlețe.

În ultimele zile se așteaptă din nou un proces de răcire în deosebi în estul și sudul țării.

Ceața își va face apariția mai ales în cursul nopții și al dimineții cu deosebire în zonele de depresiune și de cîmpie, fiind asociată izolat și cu depunere de chiciură.

Temperaturile maxime diurne pentru întreaga țară vor avea

valori cuprinse între —2° și 8°, mai ridicate pe la mijlocul perioadei. Temperaturile minime nocturne vor fi cuprinse între —7° și 3°, mai coborîte în primele și ultimele nopți în zonele de depresiune și în Moldova pînă la —10°C, —11°C.

Si pentru că sfîrșitul de săptămîină e aproape, meteorologii vă informează cum va fi vremea la munte.

Sint condiții de ninsoare slabă la începutul intervalului. Apoi cerul va fi variabil. Dimineața, vor fi condiții de producere a ceații.

Pe tubitorii drumetșilor îi informăm că, miercuri dimineața, stratul de zăpadă măsura la cîteva stații de munte: Vlădeasa — 35 cm, Semenic — 78 cm, Tarcu — 106 cm, Poiana Brașov — 2 cm, Vf. Omu — 62 cm, Babele — 36 cm, Sinaia 1500 — 23 cm, Predeal — 24 cm, Lăcăuți — 39 cm, Ceahlău — 79 cm, Rarău — 44 cm.

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuta postală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățanești: 14 53; Sport: 17 00; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfii București, Calea Griviței nr. 64-66.